

TALOUSARVIO

2020

TALOUSSUUNNITELMA

2020-2022

Sisällys

TALO USSUUNNITELMA 2020 – 2022.....	4
Kuntalaki 110 § ja sen keskeinen sisältö	4
Uusi kuntalaki ja kuntastrategia	4
Rautalammin kuntastrategia ja tulevaisuuden visio	5
Visio 2030	5
Kaikki toteuttavat strategiaa	7
Kunnanjohtajan katsaus talousarviovuoteen	8
Yleinen taloudellinen tilanne.....	9
Rautalammin kunnan taloudellinen tilanne ja tulevaisuuden näkymät	10
Rautalammin kunnan väestön kehitys	11
Työllisyys	11
Elinvoimaisuus ja työpaikat.....	12
Rautalammin kunnan taloutta koskevat tavoitteet.....	13
Tavoitteet vuosille 2020 -2022	13
Vastuualueiden käyttötalous.....	13
Verotus	14
Elinvoima kunnan menestystekijänä	14
Hallinto ja talous.....	15
Yritys- ja elinkeinopoliittiset tavoitteet	15
Sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut.....	17
Laadukkaat palvelut kuntalaisille	17
Toiminnan muutokset.....	17
Sivistys-, koulutus-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikapalvelut	17
Sivistysosaston kehittämishankkeet	18
Varhaiskasvatus.....	19
Liikunta-, nuoriso-, kirjasto- ja kulttuuritoiminta.....	19
Julkiset investoinnit 2020 – 2024	20
Vesilaitos liikelaitoksena.....	20
Yhdyskuntarakenne ja ympäristö	20
VUODEN 2020 TALOUSARVIO	21
TALOUSARVION RAKENNE JA SISÄLTÖ	22
TALOUSARVIOASIAKIRJA	22
MENOT JA TULOT PÄÄLUOKITTAIN (ULKOISET 1000€)	23
LAINATILANNE 31.12. (1000 €).....	23
ASUKASLUKU 31.12.2018	23
VERO PROSENTIT VUONNA 2020	24

TOIMINTAMENOT MENOLAJEITTAIN (ULKOISET 1000 €).....	24
ULKOISET KÄYTTÖMENOT 2011 – TA2020 (1000 €)	25
MENOT TOIMINNOITTAIN (ULKOISET 1000 €)	26
TOIMINTA- JA RAHOITUSTULOT (1000 €).....	27
SUURET TULORYHMÄT.....	28
HENKILÖSTÖKULUT TOIMINNOITTAIN (1000 €)	29
HENKILÖSTÖKULUT JA PALVELUJEN OSTO	30
PALVELUJENOSTO TOIMINNOITTAIN (ULKOISET 1000 €)	31
TALOUSARVION SITOVUUS	32
Talousarvion toimeenpanosta	32
Talousarvion sitovuus.....	32
OSASTOJEN TOIMINTA 2020	34
130 Tilintarkastus	34
18 Kunnanvaltuusto ja -hallitus.....	35
170 Yleishallinto	37
180 Taloushallinto	38
26 Elinkeinotoimi	39
270 Maaseututoimi	41
307 Perusturvan hallinto.....	43
310 Sosiaalipalvelut / 3030 Kehitysvammahuolto / 3260 Työkeskus Kokkatoiminta	44
310 Sosiaalipalvelut / 330 Kehitysvammahuolto / 3260 Työkeskus / 351 Nuorten paja	46
310 Sosiaalipalvelut / 3055 Vammaispalvelut	47
310 Sosiaalipalvelut / 3040 Sosiaalityö ja 3050 Mielenterveyspalvelut	49
310 Sosiaalipalvelut / 3090 Toimeentulotuki	51
330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3110 Kotihoito	52
330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3120 Palveluasuminen	54
330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3130 Ostopalvelut	56
335 Ravintokeskus / Keskuskeittiö.....	57
360 Kansanterveystyö	58
370 Sairaanhoidolaitokset	59
380 Erittelemätön terveydenhuolto	60
404 Sivistyksen hallinto	61
410 Perusopetus.....	63
420 Lukio.....	65
440 Aikuiskoulutus.....	67
450 Joukkoliikenne.....	69
453 Varhaiskasvatus	70

454 Esiopetus (Kirkonkylä ja Kerkonjoensuu)	72
4400 Nuorisotoimi.....	74
470 Liikuntatoimi	76
480 Kirjasto	77
490 Kulttuuritoimi	78
500 Hallinto, Tekninen lautakunta	80
510 Jätehuolto.....	82
520 Vesihuolto.....	83
530 Palo- ja pelastustoimi	84
540 Kiinteistöt	85
550 Varikko	87
560 Liikenneväylät	88
570 Maankäytön suunnittelu	89
580 Ympäristönsuojelu.....	91
590 Rakennusvalvonta.....	92
KÄYTTÖTALOUDEN LIITTEET.....	93
Työllistymistä edistävät palvelut.....	93
TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖIDEN TAVOITTEET 2020.....	95
TULOSLASKELMA	98
KÄYTTÖTALOUDEN LISTAUS.....	99
TULOSLASKELMAOSA	118
RAHOITUS	120
Rahoitusosan sitovuus	120
Rahoituslistaus.....	120
INVESTOINNIT VUONNA 2020.....	121
Investointien sitovuus	121
Investointiosan määrärahaso.....	121
Investointisuunnitelma	122
HENKILÖSTÖTAVOITTEET 2020	125
RAUTALAMMIN KUNNAN HENKILÖSTÖ 31.12.2019	126

TALOUSSUUNNITELMA 2020 – 2022

Kuntalaki 110 § ja sen keskeinen sisältö

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio- ja suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja niin, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa- ja suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä on muutettu 1.5.2015 voimaan tullessa uudessa kuntalaissa (410/2015). Muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin, kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä. Voimaan tulleiden säännösten (110.3 §) mukaan alijäämän kattamisvelvoite syntyy, kun kunnan tai kuntayhtymän taseeseen on kertynyt alijäämää. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Alijäämän kattamista koskevista yksilöidyistä toimenpiteistä päätetään taloussuunnitelmassa. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainoa arvioitaessa otetaan huomioon taseeseen kertyneet ylijäämät.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä osoitetaan miten rahoitustarve tullaan kattamaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa huomioon joko brutto- tai nettomääräisinä. Talousarvio ja suunnitelma sisältävät käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan sekä investointi- ja rahoitusosan. Kaikessa kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarvioita.

Uusi kuntalaki ja kuntastrategia

Uuden kuntalain soveltaminen kokonaisuudessaan astui voimaan 1.6.2017. Tällöin lain voiman sai myös kunnan strategian korostuminen kaikessa kunnan työskentelyssä ja päätöksenteossa.

Kuntalaki 37 § ja sen keskeinen sisältö

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

1. kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen
2. palvelujen järjestäminen ja tuottaminen
3. kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet
4. omistajapolitiikka
5. henkilöstöpolitiikka
6. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
7. elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kunnan johtamisesta kuntalain 38 § mukaan kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kuntastrategian mukaisesti.

Rautalammin kuntastrategia ja tulevaisuuden visio

Rautalammin kunnan hallintoa ja peruspalveluja sekä yritystoimintaa koskevat tavoitteet ovat johdettu siten, että ne toteuttavat mahdollisimman hyvin kunnanvaltuuston hyväksymää kuntastrategiaa 2030.

Kuntastrategian merkitys korostuu uudistuneessa kuntalaissa ja se myös ohjaa tarkastelemaan kunnan toimintaa strategisena kokonaisuutena. Kuntalain strategiaa korostavan merkityksen ja ohjausvaikutuksen takia on myös erityisen tärkeää, että strategiassa korostuu pitkän aikavälin vastuunkanto ja kunnan toiminnan johtaminen kokonaisuutena. Rautalammin kuntastrategian jatkokehitystyö aloitettiin jo vuoden 2018 aikana, jolloin valtuusto linjasi kuntalaiskyselyn ja seminaarityöskentelyn pohjalta toimintaa ohjaavia strategisia ”keihäänkärkiä”. Strategian keskeisiksi painopisteiksi valikoituivat seuraavat kokonaisuudet: kasvu ja elinkeinot, palvelut, viihtyisyä ympäristö ja koulutus.

Kuntastrategian kehittämistyötä on edelleen jatkettu ja sen avulla on pystytty edistämään strategiapohjaista virkamiestyöskentelyä, hallituksen sekä kunnanvaltuuston päätöksentekoa. Lähtökohtana on ollut löytää ne yhteiset päämäärät, joita kohtaan suuntaamalla voimme varmistaa kuntamme elinvoiman sekä sitä kautta asukkaiden hyvinvoinnin ja viihtymisen myös tulevaisuudessa.

Kuntalaisten osallistamisvaikutusten merkittävä lisääminen oli tavoitteena talousarviovuoden 2019 aikana. Kuntalaiskysely toteutettiin edellisen vuoden tapaan syksyllä 2019. Saman sisältöisenä uusittu kysely osoitti, että kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien ja osallistamisen mahdollistamiseen on syytä tehdä edelleen merkittävästi enemmän työtä myös jatkossa. Liian moni rautalampilainen koki edelleen voivansa vaikuttaa vain hyvin vähän kunnassa tehtäviin päätöksiin ja toisaalta koettiin, ettei saatu riittävästi tietoa valmisteilla olevista asioista. Toinen selvästi havaittu kehittämiskohde on tiedottamisen parantaminen. Kuluneen vuoden aikana on pyritty lisäämään ja parantamaan molempia osa-alueita, mutta edelleen tehtävää riittää. Näihin asioihin tullaan vuonna 2020 keskittymään merkittävästi enemmän. Kunnan kulttuuri- ja viestintäkoordinaattorin johdolla on tarkoitus aloittaa kaikkien toimialojen henkilöstökoulutukset tiedottamisen ja sisäisen ja ulkoisen viestinnän osalta. Tavoite on, että kaikki kunnan toimialat mieltävät avoimen, asioista kiinnostavasti ja ymmärrettävästi kertovan tiedottamiskulttuurin osana toimenkuvaansa.

Vuoden 2019 aikana valmisteltiin myös viestintäohjelma, jonka keskeisenä sisältönä on kuinka tulevaisuudessa pystymme viestimään kuntalaisia paremmin palvelemaan suuntaan. Viestintäohjelman tarkoituksena on myös hahmottaa, sitä miten kunta viestinnän ja markkinoinnin keinoin edistää kuntastrategian päämääriä. Ohjelmalla tullaan korvaamaan aikaisemmat viestintäohjeistukset.

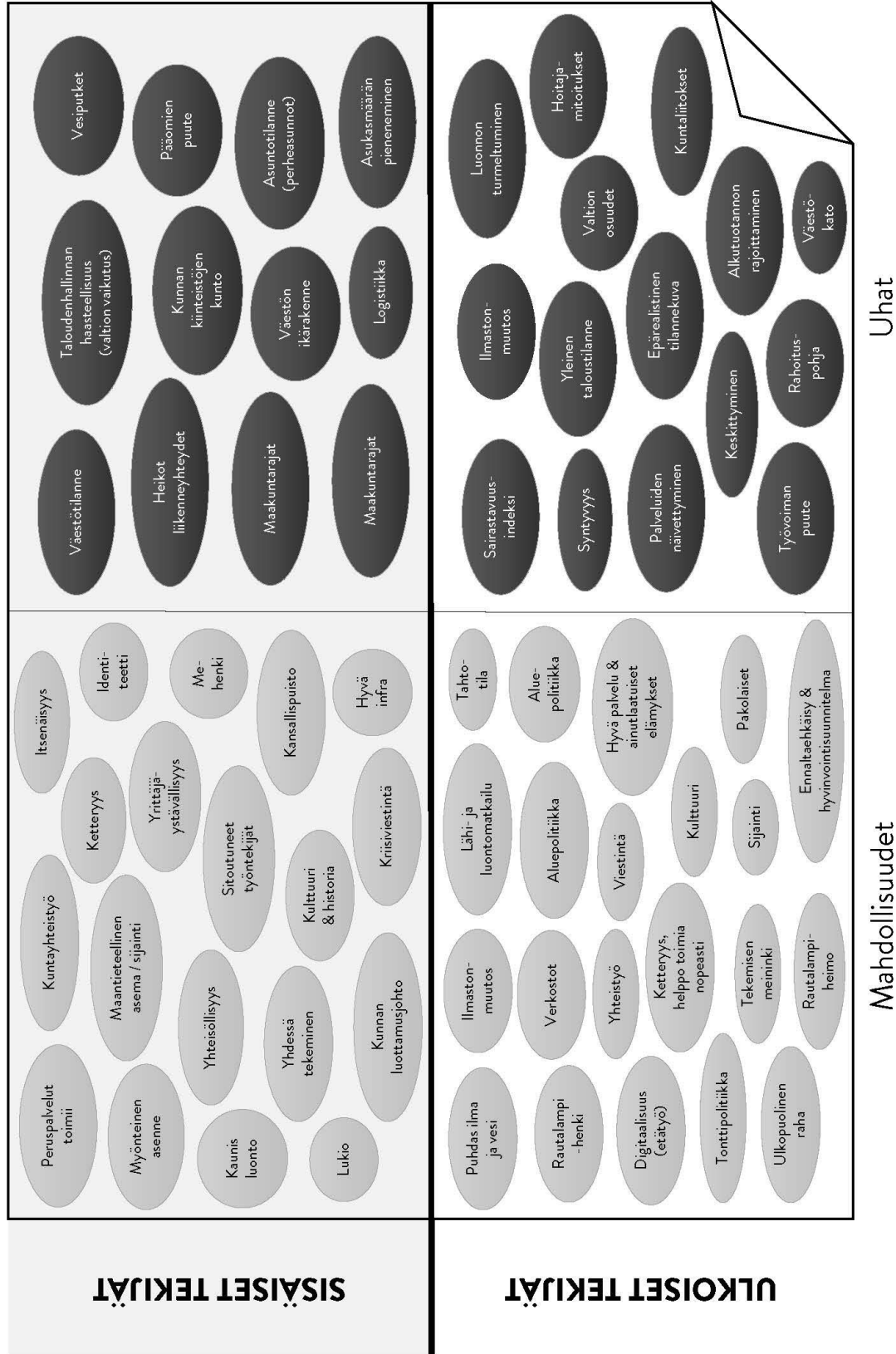
Kuntastrategian yhteydessä on vahvistettu myös visio 2030. Vision keskiön muodostaa yhteistyö ja kumppanuus asukkaiden, yhdistysten ja yrittäjien kanssa. Aktiivisuus, ekologisuus, vetovoimaisuus ja viihtyisyys muodostavat Rautalammin yritys- ja kulttuurikunnan toiminnallisen ja sosiaalisen perustan.

Visio 2030

Rautalampi on entistä elinvoimaisempi paikkakunta, joka toimii maaseudun suunnannäyttäjänä. Luontoon, kulttuurihistoriaan ja yhteisöllisyyteen pohjaava rautalampilaisuus on elämäntapa ja identiteetti, joka tunnetaan myös kuntarajojen ulkopuolella.

Rautalammissa on vahva usko tulevaisuuteen: päättäjät yhdessä viranhaltijoiden ja kuntalaisten kanssa suuntaavat katseet tulevaisuuteen. Vuoden 2019 syksyn valtuustoseminaarissa mietittiin jo kuntastrategian tulevia suuntaviivoja ja toteutettiin ryhmätyöskentelynä SWOT-analyysi, joka toimii omalta osaltaan alkavan vuoden strategisten päämäärien uudelleen arvioinnissa.

VALTUUSTOSEMINAARIN RYHMÄTYÖ: SWOT (Syyskuu 2019)

Kaikki toteuttavat strategiaa

Rautalammin kunnan toimintaa kehitetään strategisten päämäärien kautta ja niin, että myös kaikilla kuntalaisillamme on aidosti mahdollisuus vaikuttaa.

Strategiaa toteutamme noudattamalla arvojamme:

- Turvallisuus (tasa-arvo, inhimillisyys, oikeudenmukaisuus, suvaitsevuus ja välittäminen)
- Kestävä kehitys ja ympäristö
- Taloudellisuus (elinvoimaisuus, saavutettavuus ja tehokkuus)
- Kulttuuri ja yhteisöllisyys

Strategian toteuttamista edesauttavat myös yhteiset tavoitteet:

- elinvoimainen toimintaympäristö
- asiakaslähtöiset palvelut
- paikallisen identiteetin, yhteisöllisyyden ja demokratian hyödyntäminen
- elinikäinen oppiminen
- hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- luonnon monimuotoinen hyödyntäminen.

Noudatamme seuraavia keskeisiä asioita:

- Kunnan päättäjät ja viranhaltijat ovat kiinnostuneita kuntalaisten ja kaikkien kunnan sidosryhmien mielipiteistä.
- Pyrimme järjestämään palvelut tehokkaasti ja taloudellisesti niin, että kuntalaistemme hyvinvointi on turvattu. Palvelun laatuun kiinnitetään erityistä huomiota ja pyrimme vastaamaan kuntalaisten palvelutoiveeseen välittömästi.
- Kunnan päätöksenteon valmistelussa arvioidaan vaikutukset kuntalaisiin ja yritystoimintaan.
- Korostamme myös huolellista omistajaohjausta – ja konserniohjausta. Näemme kunnan yhtiöineen yhtenäisenä kokonaisuutena.

Kunnanjohtajan katsaus talousarviovuoteen

Talousarviovalmistelua 2020 on ohjannut tiukka taloudenpito ja kunnan uusien toimintatapojen tehostaminen. Vuoden 2018 reilun - 200 000 eur alijäämäinen tilinpäätös ja talousarvion 2019 osoittama alijäämä -1 356 518 € sekä epävarmuus valtionosuus- ja verotulojen kehityksestä loivat velvoitteen aloittaa heti talouden tasapainottamisohjelman valmistelun. Aktiivisen virkamiestyöskentelyn lisäksi kunnanhallitus nimitti tasapainottamistyöryhmän, joka on kokoontunut useita kertoja kuluneen vuoden aikana.

Taustaa vaikeille talousolosuhteille toivat jo vuoden 2018 osalta veroennusteet, jotka erehtyivät koko kuntakentän osalta ja sama epävarmuus jatkui myös vuoden 2019 aikana verouudistuksen myötä. Tulorekisteriuudistus aiheutti verotulojen tuloutumisessa ennalta odottamattoman viiveen. On puhuttu jopa verotuksen hullusta vuodesta joka laittoi valtakunnallisesti kuntien talouden sekaisin. Kuntaliiton arvion mukaan verotulojen kertymävajetta oli vuoden 2019 lopulla jopa 600 miljoonaa ennakoitua vähemmän. Tilanteen taustalla on ollut kansallinen tulorekisteri, johon työnantajien on pitänyt 1.1.2019 alkaen ilmoittaa työntekijöille maksetut ansiotulot. Tietojen ilmoittamisessa on ollut kuitenkin teknisiä ongelmia, joiden seurauksena kunnat ovat joutuneet taloudellisiin ongelmiin, koska odotetut verokertymät ovat jääneet tuloutumatta. Tilanne vaikeutti talousarvion valmistelutyötä ja on tarvittu entistä selvempää näkemystä kunnan oman toiminnan suuntaviivoista ja alueen tulevasta kehityksestä.

Maakunta- ja sote-uudistuksen toteutumisen epävarmuutta ei enää vuoden 2020 talousarvion valmisteluvaiheessa tarvinnut miettiä. Aikataulu on siirtynyt hamaan tulevaisuuteen ja vahvistaa osaltaan sitä, ettei talouden epävarmuustekijöiden kanssa kannata jäädä odottelemaan vaan on syytä lähteä miettimään asioita vallitsevassa tilanteessa. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa on Suomessa viimeisen vajaan 15 vuoden aikana yritetty huonolla menestyksellä rakentaa kuntien yhteistyön, kuntaliitosten ja maakuntien pohjalle. Uuden hallituksen jälleen jatkaessa keskeneräiseksi jäänyttä maakunta-sote-uudistuksen edistämistä onkin selvää, ettei mahdollista uudistuksen etenemistä kannata tälläkään kertaa jäädä odottelemaan vaan pyrkiä parantamaan lähialueiden yhteistyötä.

Lähialue yhteistyötä on lähdetty rakentamaan kehitysyhtiö SavoGrown kanssa aikaisempaa tiiviimmällä otteella. SavoGrow on kuuden kunnan: Suonenjoen, Keiteleen, Pielaveden, Tervon, Vesannon ja Rautalammin muodostama kehitysyhtiö, jonka ensisijainen tavoite on ollut alueen elinkeinoelämän edistäminen. Vuoden 2019 aikana yhtiön hallituksen päätöksellä on kehitysyhtiön toiminta-alueeksi otettu vahvasti myös aluepolitiikka, erityisesti kuntakehittäminen. Kuntien yhteistyön tiivistämisellä on tarkoitus rakentaa mahdollisuuksia vähäisten resurssien entistä tehokkaampaan käyttöön. Aluekehitystyötä hoidetaan pitkälti hankevetoisella työskentelymallilla.

Vuoden 2019 aikana SavoGrow on käynnistänyt myös yhteisen sosiaalipuolen kuntaselvityksen. Selvitystyön tarkoituksena on kartoittaa onko yhteisellä toiminta-alustalla mahdollisuus saada aikaan toimivampi, rakenteellisesti vahvempi ja kustannustehokkaampi sosiaalipuolen verkosto. Tällä hetkellä kaikki kuusi kuntaa painivat samojen ongelmien kanssa: työvoiman saatavuudessa ja pysyvyydessä on vaikeuksia ja palvelujen ostot ovat kalliita. Selvitystyön edetessä laajeneminen on mahdollista myös terveydenhuollon puolelle. Tämän kaltaisella toiminnalla varmistetaan myös tilanne, että emme jää odottelemaan mahdollisen sote-uudistuksen etenemistä vaan pyrimme löytämään kustannustehokkaita ja uudenlaisia toimintamalleja omalla alueella riippumatta siitä kuinka hallitus etenee sote-uudistuksen kanssa.

Toiminnallisesti Rautalammin kunnassa on tarkoitus edelleen jatkaa uudenlaisen toimintakulttuurin vahvistamista. Vahvistamme perusajatusta entistä paremmin palvelevasta kunnasta, jossa palveluita järjestetään yhä enemmän asukaslähtöisesti. Toimintaympäristön muuttuessa vahvasti tulee kunnan myös pystyä vastaamaan asukkaidensa odotuksiin entistä paremmin. Samanaikaisesti kuntatalouden rajalliset resurssit tulevat vastaan ja onkin selvää, että perinteisten toimintatapojen ja palveluiden toteutuksenkin tulee sopeutua ja muuttua.

Tulevan vuoden talousarvion laadintaan on lähdetty tilanteessa jossa väliaikaiset valtionosuusleikkaukset päättyvät vuoden 2020 aikana. Vuoden 2019 tasoon verrattuna valtionosuuksia kasvattaa

kilpailukykysovimukseen liittyvän valtionosuuden leikkauksen pienentyminen peruspalvelujen valtionosuuden osalta 264 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden osalta 22 milj. euroa. Valtion ja kuntien väliseen kustannustenjaon tarkistukseen liittyen peruspalvelujen valtionosuutta korotetaan 102 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuutta 12 milj. euroa. Indeksikorotus (2,4 %) lisää peruspalvelujen valtionosuutta n. 166 milj. euroa.

Hallitusohjelman mukaiset kuntien tehtäviä lisäävät toimenpiteet kasvattavat sekä kuntien toimintamenoja, että valtionapuja. Valtion toimenpiteiden nettovaikutus kuntatalouteen on n. 300 milj. euroa vahvistava v. 2020. Kuntaliiton arvioiden mukaan Rinteen hallitusohjelman mukainen nettovaikutus ei ole kuitenkaan aivan arvioidun suuruinen. Kuntatalous on kansantalouden tilinpidon mukaan v. 2020 alijäämäinen.

Valtionosuuksien kasvu Rautalammissa tarkoittaa noin miljoonan euron tasoa, joka ei sinällään tuo ratkaisua taloustilanteeseen, ennemminkin se tasapainottaa muutaman aikaisemman vuoden vaatimattomampaa kertymää. Lisäksi verotuloja arviointi on edelleen vaikeaa ja verohallinnon tekninen ongelma aiheuttaa verokertymien arviointiin edelleen mittavia haasteita myös vuodelle 2020. Sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvu ja vaikeasti ennakoitavuus sekä muidenkin ostopalvelujen jatkuva kasvu muodostavat erittäin vaikean taloudellisen tilanteen myös vuodelle 2020. Tulot ja menot on saatava tasapainoon. Syömävelkaa emme saisi enää ottaa vaan tulosten tulisi riittää kattamaan menot. Laadukkaat peruspalvelut ja omien vahvuuksien kautta toteutettu ja myönteinen kuntakuva sekä vahvan elinkeinopolitiikan edistämänä syntyvät uudet työpaikat antavat hyvät edellytykset positiiviseen väestökehitykseen ja työvoiman saannin turvaamiseen, joka on välttämätöntä jotta saamme kunnan talouden jälleen tasapainoiseksi. Käyttömenoja tulee kuitenkin seurata tarkasti ja toiminnot mitoittaa oikein suhteessa palvelutarpeeseen ja -tasoon sekä huomioida myös väestökehitys.

Suunnittelukaudella tuleekin kaikin keinoin määrätietoisesti vahvistaa työn ja yrittäjyyden toimintaedellytyksiä ja siten kasvattaa vero- ja muuta tulopohjaa. Vain näin voidaan turvata kunnan peruspalveluiden laadukas järjestäminen sekä riittävät voimavarat elinkeinoelämän ja kunnan kehittämiseen.

Maankäytön suunnittelun, kaavoituksen, kaavojen toteutuksen sekä rakentamisen mahdollisuuksien lisääminen ovat avaintekijöitä vakaan talouden ja kuntalaisten palvelujen turvaamisessa tai niiden lisäämisessä. Jatkossa kunnan tulee osaltaan määrätietoisesti panostaa myös Etelä-Konneveden kansallispuiston suosioon matkailualueena ja tukea alueen yritysten palvelujen lisäämistä. Tulopohjan vahvistamisen lisäksi pitää kunnan kaikessa toiminnassa kehittää edelleen tehokkaampia, taloudellisempia ja tuottavampia ratkaisumalleja. Lisäksi hyödyntää tietotekniikan ja sähköisten palvelujen mahdollisuuksia ja samalla nähdä palveluiden tuottamismallit kokonaisuutena. Yhteistyön merkitys korostuu kaikilla toimialueilla. Yhteistyötä on tehtävä aina, kun se on kunnan ja kuntalaisten edun mukaista ja kokonaistaloudellisesti järkevää. Kunnan palveluihin tulee kohdistaa kriittistä tarkastelua, mitä voimme tehdä ja tarjota kuntalaisille ja minkä tasoisena palveluita voidaan jatkossa tarjota. Pyrimme kuitenkin siihen, että palvelut toteutetaan mahdollisimman laadukkaasti.

2020 talousarvio on laadittu siten, että hallintokuntien tulee edelleen jatkaa säästöjen etsimistä ja toiminnan tehostamista, jotta erityisesti palvelujen ostojen jatkuvasti kohoava kustannusrakenne ei aiheuttaisi enää lisäkustannuksia. Vuoden 2019 alussa aloitetun tasapainottamistyön lähtötilanteena oli 1.3 miljoonan säästötavoite joka jaettiin hallintokunnittain osastojen koon mukaisessa suhteessa. Hallintokunnissa on tehty vuoden aikana erinomaista työtä. Hyvin aloitettu työ jatkuu tulevien vuosien aikana. Säästöjä on etsitty kaikin mahdollisin keinoin ja koko henkilöstöä on haastettu osaltaan miettimään toimintatapojen uudelleen arviointia. Jokaisen työntekijän vastuu talouden kehittymisestä on otettu tosissaan ja toimintakuluja on pystytty pienentämään. Kaikesta tästä työstä kuuluu suuri kiitos kaikkien tulosyksiköiden henkilökunnalle sekä vastuullisille esimiehille.

Yleinen taloudellinen tilanne

Epävarmuudesta huolimatta talouskasvun myönteiseen kasvuun uskotaan edelleen vaikka suhdanne onkin selvästi tasaantumassa. Talouden peruskuvassa ei nähdä myöskään varsinaisia taantumien merkkejä.

Ennustetta leimaa kuitenkin suuri epävarmuus maailmatalouden tulevasta suunnasta. Käännös ennustettua hitaamman kasvun suuntaan on ilmeinen riski. Valtionvarainministeriön ennusteen mukaan Vuonna 2020 talouskasvu hidastuisi noin 1,0 prosenttiin. Viennin kasvu jatkuu maltillisella uralla seuraten vientikysynnän kehitystä. Keskeisten talouksien väliset kauppajännitteet heijastuvat maailmankauppaan ja vaikuttavat välillisesti Suomen vientiin. Talouskehityksen riskit liittyvät Yhdysvaltojen ja Kiinan kauppakonfliktiin, jota lisää mahdollinen kilpailullinen valuuttakurssien heikentäminen. Saksan vajoaminen taantumaan hidastaisi Euroopan talouden toipumista. Iso-Britannian lähtö EU:sta ilman sopimusta johtaisi häiriöihin tavarakaupassa ja heikentäisi monen muunkin EU-maan talousnäköymiä.

Talouskasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu alkavat asteittain heikentää myös työllisyyden kasvua. Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2022 - 2023 talouskasvun arvioidaan hidastuvan edelleen alla yhteen prosenttiin johtuen talouden rakenteellisista tekijöistä. Hidastuvan talouskasvun seurauksena on työllisyyden vähäinen kohentuminen.

Väestön ikääntyminen on jo kasvattanut eläkemenoja ja se lisää myös hoito- ja hoivamenojen kasvupainetta tulevaisuudessa. Julkisessa taloudessa vallitsee rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino.

Valtiovarainministeriön lokakuun ennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä on v. 2019 1,0 % ja v. 2020 1,4 % suhteessa BKT:hen.

Julkinen velka suhteessa BKT:hen on laskenut hetkellisesti alle 60 prosentin rajan, mutta velkasuhde alkaa 2020-alkuvuosina kasvaa uudelleen. Vuonna 2020 julkisen velan arvioidaan olevan 58,8 % suhteessa BKT:hen.

Kotitalouksien kulutuksen kasvu hidastuu, sillä yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu maltillisesti ennustejaksolla, vaikka kotitalouksien käytettävissä olevien reaalityulojen kasvu pysyy vakaana. Tilastokeskuksen mukaan yksityisen kulutuksen kasvu kiihtyi v. 2018 ja kotitalouksien nettosäästämisaste pysyi edelleen negatiivisena. Kulutuksen kasvua ylläpitää palveluiden voimakas kysyntä, kun taas kestokulutushyödykkeiden kasvu jää kulutusluokista hitaimmaksi. Varsinkin autokauppa on alkuvuoden aikana kehittynyt heikosti. Vuonna 2019 yksityisen kulutuksen kasvua tuki ansiotason nousu sekä työllisyyden koheneminen. Palkkasumman kasvu jatkuu, mikä ylläpitää kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen nopeaa kasvua verrattuna viime vuosiin.

Vuonna 2020 ansiotason nousu ylläpitää palkkasumman kasvua työllisyyden kasvun hidastumisesta huolimatta. Palkkasumman ja kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvu jatkuu vahvana. Ansiotason kasvua kiihdyttää tilapäisesti julkisen sektorin lomarahojen palautuminen v. 2020. Inflaation kiihtyminen hidastaa reaalityulojen käytettävissä olevien tulojen kasvua. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua tukee ansiotulon nousun lisäksi eläketulojen yli kolmen prosentin kasvu.

Rautalammin kunnan taloudellinen tilanne ja tulevaisuuden näkymät

Kuntien valtionavut ovat v.2020 11,6 mrd. euroa, mikä on 8 % enemmän kuin v. 2019. Laskennalliset valtionosuudet ovat yhteensä 8,1 mrd. euroa eli 16 % vähemmän kuin vuoden 2019 varsinaisessa talousarviossa. Tämä johtuu siitä, että aiemmin kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyneet verotulomenetysten kompensatiot maksetaan jatkossa erilliseltä määrärahamomentilta eikä niitä lueta enää valtionosuuksiksi. Mikäli veromenetysten kompensatiot otettaisiin edelleen mukaan, laskennallisten valtionosuuksien muutos olisi lähes 7 % vuoden 2019 varsinaiseen talousarvioon verrattuna.

Rautalammin kunnassa vuoden 2018 tulos jäi jo odotettua alhaisemmalle tasolle, sillä verotuloissa jäätin merkittävästi siitä mitä verottajan ennakotiedot olivat lupailleet. Lisäksi valtionosuuksien lasku kunnan osalta oli Pohjois-Savon kunnista suhteellisesti suurinta. Kehitystä selittää valtion ns. tasausjärjestelmä. Tasausjärjestelmä huomioi aikaisempien vuosien todelliset kustannukset ja jos ne ovat olleet matalampia kuin ns. laskennalliset kustannukset arvioidaan laskuperuste uudelleen. Niinpä vuoden 2019 talousarvion laadintaan lähdettiin alijäämä pohjalta ja työ talouden sopeuttamistoimien osalta aloitettiin heti huolimatta

aikaisempien vuosien ylijäämästä (noin 5,5 miljoonaa). Kunnanhallitus nimesi tasapainottamistyöryhmän, joka on kokoontunut säännöllisesti vuoden aikana miettimään sopeuttamistoimenpiteitä ja säästökohteita. Kunnan johtoryhmä on kokoontunut myös useita kertoja tasapainottamistyön merkeissä ja alijäämän kattamistavoite 1,3 miljoonaa jaettiin toimialakohtaisesti osastojen koko huomioiden.

Huolimatta kaikesta vuoden aikana tehdystä työstä Rautalammin kunnan 2019 tulos jää silti talousarvion mukaisesti reilun miljoona euroa alijäämäiseksi. Talouden tasapainottamistyössä kuluvaikutus ensimmäisen vuoden osalta on perustunut lähinnä tiukempaan kustannustarkasteluun ja ostojen minimointiin. Toimialakohtaisia palvelusopimuksia on kilpailutettu, esim. hallinnossa vakuutukset, puhelin- ja verkkoliittymät sekä tehostettu työterveyshuollon sopimusta. Kaikilla toimialoilla on noudatettu tiukkaa kulutarkastelua ja pyritty tehostamaan toimia. Huolimatta tehdystä työstä jää kunnan tulos alijäämäiseksi jo toisena vuotena peräkkäin. Käyttötalouden tasapainottaminen vaatii vuotuisen toimintakatteen nousun painamista selvästi matalammalle tasolle. Lisäksi Rautalammin kunnan kokoon nähden meillä on useita mittavia hankkeita meneillään, joista suurimpana uusi päiväkotitoiminta. Tiukasta taloustilanteesta huolimatta lähtökohtana on, että olemassa olevat palvelut on kyettävä turvaamaan. Niitä on myös strategian mukaisella uudisrakentamisella ja peruskorjaamisella tuettavakin, jotta kunta olisi houkutteleva asuin- ja yritysrajoittamattomana nyt ja tulevaisuudessa.

Verotulojen ennustettavuus on ollut vaikeaa verohallinnon verouudistuksen aiheuttamien teknisten ongelmien takia. Verokertymät ovat jääneet normaalisti tuloutusajataulusta mikä on osaltaan aiheuttanut ongelmia talouden rakentamiseen. Valtionosuuksiin on luvassa parannusta aikaisempaan mutta useiden vuosien vaatimaton valtionosuuskertymä on aiheuttanut epävakautta eikä kunnan taloudellista tilannetta pystytty hetkessä parantamaan.

Taloussuunnitelman laadinnassa on pyritty huomioimaan seuraavia kunnan talouteen ja toimintaan merkittävästi vaikuttavia seikkoja:

Rautalammin kunnan väestön kehitys

Kuntatalouteen ja kunnan tulevaisuuteen vaikuttaa voimakkaasti asukkaiden määrä kunnassa. Rautalammin kunnan yksi keskeisempiä tavoitteita on katkaista kunnan väestömäärän aleneminen, joka tilastojen valossa näyttää väistämättömältä. Yleisesti väestömäärän negatiivinen kehitys on koko Pohjois-Savon alueella tyypillistä. Tilanne korostuu myös syntyvyyden alentuneella tasolla ja kuolleisuuden korostumisella.

Kunnan väestön kehitykseen vaikuttaa myös vuosien 2016 -2019 voimassa ollut sopimus vastaanottaa kiintiöpakolaisia. Kiintiöpakolaiset ovat olleet pieniä lapsiperheitä. Pakolaisten vastaanottamisella tuetaan omalta osaltaan positiivista väestönkehitystä kunnassamme. Tähän mennessä Rautalammin kunnalle on vastaanotettu 75 syyrialaista pakolaista. Vuoden 2019 aikana Rautalammin kunnalle kotoutui 10 uutta tulijaa. Kunnanvaltuuston päätöksellä seuraavien kolmen vuoden aikana uusia kotoutettavia on päätetty edelleen vastaanottaa noin 10-15 henkilöä vuosittain.

Tavoite onkin kotouttaa kuntaan vastaanotettavat pakolaisperheet suomalaiseen yhteiskuntaan, rautalamminlaiseen elämäntapaan ja kulttuuriin. Tässä työssä onkin onnistuttu hyvin ja olemme saaneet valtakunnallistakin tunnustusta ja huomiota kotouttamistyön osalta.

Työllisyys

Valtio siirsi kunnille 1.1.2016 alkaen työllisyyden hoito-, järjestämis- ja talousvastuuta vaikeasti työllistettävien pitkäaikaistyöttömien ja kuntoutettavien (TYP) osalta. Uudistuksen jälkeen valtion TE-toimistojen välitettäväksi jäi enää vain koulutetut ja työkokemusta hankkineet työttömät työntekijät, joiden osuus työttömistä lieenee noin 20-25 %. Kunnassa toimii vakinainen työsuunnittelija, jonka työpanoksen avulla on pystytty merkittävästi vaikuttamaan työllistymisen edistämiseen myös TYP-asiakkaiden osalta. Kunnan ns. pitkäaikaistyöttömien sakkomaksut on saatu vähenemään merkittävästi työsuunnittelijan työllisyyttä edistävin toimin. Samalla on pystytty syventämään yhteistyötä yritysten ja työtä hakevien välillä. Kunnassa ollut työllisyysosuekunnan perustamiskokeilu yhdessä Suonenjoen kaupungin kanssa päättyi

vuonna 2018. Perustamiskokeiluhankkeen aikana syntyi kaksi osuuskuntaa. Kerkonkoskella toimiva kyläkauppa ja lisäksi esim. paikkakunnalla toimiva suutaripalvelu ovat saaneet lähtölaukauksensa osuuskuntahankkeen kautta.

Kunta on pyrkinyt edistämään myös työttömien ja nuorten työllistymistä ja on sen vuoksi ollut mukana esim. Nuoret Duuniin hankkeessa jo vuonna 2018 sekä etsivä nuorisotyöprojektissa. Kunta järjestää myös palkkatukityöjaksoja, työkokeilumahdollisuuksia ja työtoimintaa.

Vuoden 2019 aikana on onnistuttu edistämään myös ammatillisen koulutuksen yhteistyötä ammattiopisto Sakkyn kanssa. Syventyneen yhteistyön myötä kunnassa on aloitettu muuntokoulutuksena lähihoitaja-koulutus, jonka opetuksesta vastaa Sakky ja opetus tapahtuu Rautalammin lukion tarjoamissa tiloissa. Opiskelun on aloittanut 23 lähihoitajaopiskelijaa. Tarkoituksena on jatkaa hyvin käynnistynyttä kouluttautumista myös vuonna 2020. Opiskelu käynnistyy ainakin kiinteistöhuollon ammattitutkinnon opintokokonaisuudella.

Elinvoimaisuus ja työpaikat

Aktiivinen maa- ja kaavoituspolitiikka sekä asukas- ja yritysystävällinen lähestymistapa ovat jatkossa entistäkin tärkeämpiä kunnille, jos halutaan olla elinvoimaisia myös tulevaisuudessa.

Vain elinvoimainen kunta voi olla hyvinvoivien kuntalaisten kunta. Hyvinvoiva kunta ja kuntalaiset löytyvät sieltä, missä myös yrittäjyys voi hyvin ja ihmisillä on työpaikkoja. Myös ne kunnat pärjäävät jatkossa, jotka kykenevät houkuttelemaan uusia asukkaita. Näin meillä Rautalammissa uskotaan ja sen eteen on tehty töitä ja tullaan tekemään myös tulevana vuosina.

Kuluneen vuoden aikana toteutui kunnan 100 % omistaman Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit järjestely. Yhtiön ongelmana on ollut alusta saakka pääomarakenne, joka painottuu voimakkaasti pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan. Kunta on joutunut antamaan konserniavustusta vuosia, jotta yhtiö on pystynyt selviytymään lainanlyhennyksistään.

Vuoden 2019 aikana tehdyllä yrityskaupalla oululainen Conlog Oy hankkii Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit Oy:ltä isomman 1600 m² kokoisen teollisuuskiinteistön. Kauppaan sisältyi myös noin 7800 neliömetrin tontti. Kuluneen vuoden aikana yritys on kunnostanut tuotantolinjan sekä pintakäsittelytilan, joka palvelee myös lähellä sijaitsevaa Conlogin osakkuusyhtiö Oy Morehouse Ltd:tä. Lisäksi alueelle on aloitettu rakentamaan huomattavaa hallin laajennusosaa. Ostavan yhtiön Seinäjoella sijainnut yksikkö tullaan lakkauttamaan ja kaikki siellä aikaisemmin ollut tuotanto siirtyy kaupan myötä Rautalammille. Uusia työpaikkoja arvioidaan tulevan 12 -15. Hallikauppa ja siitä seuranneet hallin muutostyöt ovat jo työllistäneet tähän mennessä muita alihankintayrityksiä Rautalammissa ja taanneet hyvän tilauskannan paikallisille yrityksille. Myös Oikarilan pienempi halli on siirtynyt vuoden 2019 aikana vuokralaisena aikaisemmin toimineelle Teamsteelille lunastusvuokrasopimuksella.

Vaalijalan kuntayhtymän uusien palveluasumisen yksiköiden valmistuttua Kuutinharjun alueelle kasvoi hoiva-alantyöpaikkojen määrä Rautalammin yksikössä kuudella uudella työpaikalla.

Kunnassa on kaavoitettu uusia asuinalueita kuluneen vuoden aikana. Rautalammin kunnan pohjoispuolella Lassilan (Kuutinharju) alueella on laadittu asemakaavan muutos, joka mahdollistaa alueelle 10 omarantaista omakotitaloa ja lisäksi 3 rivitaloa. Alue saadaan markkinointiin ja myyntiin vuoden 2020 alusta ja sen uskotaan olevan erityisen houkutteleva keskustan läheisyyden ja upean maisemansa ansiosta. Alueen yleisilmeeseen tullaan myös panostaan yhteisellä koko kylän rantaraitilla ja rantasaunalla.

Rautalammin kunta on ostanut vuoden 2019 aikana myös yksityishenkilön kaavoittaman ja kunnalle myyntiin tarjonneen Suvantolan alueen. Alueelle on tarkoitus rakentaa yhtenäinen ja houkutteleva, keskustan välittömässä läheisyydessä sijaitseva ja silti luonnonkaunis viihtyisä Suvantolan asuinalue. Myös siellä on 4 omarantaista tonttia Kilpilammen rannalla. Tähänkin kaavaan on vahvistettu yhteinen uimaranta-alue saunoineen.

Uuden tonttitarjonnan lisäksi on lähdetty myös kunnostamaan myös vanhaa olemassa olevaa tonttikantaa. Monet aikaisemmin kaavoitetut tontit ovat olleet hieman unohduksissa ja siten myös markkinointimielessä ei toivotussa tilassa. Tonttien ja asuinalueiden kunnostusta on aloitettu vuoden 2019 aikana Toholahden asuinalueella, jossa kehittämistoiveita kyseltiin alueen nykyisiltä asukkailta. Saimmekin joukon hyviä ideoita, joita tullaan kesän 2020 aikana toteuttamaan.

Vuoden aikana on kartoitettu ja jatkettu kunnan vuokrataloyhtiön sekä kunnan omien vuokra-asuntojen kuntokartoitusta ja korjaustoimenpiteitä. Vuoden 2020 aikana valmistuu kunnan asuntokannan kehittämissuunnitelma. Pyrimme panostamaan myös laadukkaaseen ja viihtyisään vuokra-asumiseen Rautalammillla.

Voidaan siis todeta, että Rautalammillla vuosi 2019 on ollut yrityselämän ja asuntoasioiden suhteen hyvin valoisa ja kehitystä positiiviseen suuntaan on saatu aikaiseksi. Samaa suuntaa pyrimme jatkamaan myös vuonna 2020.

Rautalammin kunnan taloutta koskevat tavoitteet

Kuntakonsernin terve talous perustuu siihen, että konsernitilinpäätökset talousarviovuonna 2020 ja taloussuunnitelmavuosina 2020 - 2023 olisivat ylijäämäisiä. Nyt ollaan kuitenkin tilanteessa, että jo vuoden 2018 tilinpäätös oli noin 200 000 EUR alijäämäinen ja vuoden 2019 osalta alijäämä on vain syventynyt. Tämän hetken taloudellisen toteuman valossa näyttää, että olemme tekemässä yli miljoonan alijäämäisen tuloksen vuodelta 2019. Tulevan vuoden osalta tilanne ei osoita kohentumisen merkkejä vaan talousarvio 2020 on jouduttu laatimaan jo 1,6 miljoonaa alijäämäiseksi jo pelkästään siksi, että palvelut voidaan turvata nykytasolla. Vuoden 2019 alussa aloitettu talouden tasapainottamisohjelma ei ole tuonut toivottua tulosta talouden hallintaan vaikka sen toteuttaminen käynnistettiin heti vuoden alusta. Onkin selvää, että toimet talouden vakauttamiseen jatkuvat tulevien vuosien osalta ja vaativat selvästi suurempaa tahtotilaa ja valmiutta muutoksiin. Tilanne vaatii myös selkeitä muutoksia palvelurakenteisiin.

Vuoden 2020 talousarvion, taloussuunnitelman ja talouden tasapainottamisohjelman valmistelulla pyritään siihen, että viimeistään vuoden 2021 aikana tulos kääntyisi jälleen ylijäämäiseksi. Vuoden 2020 osalta tullaan tekemään kaikki voitava, mutta silti taseen vahvistuminen ylijäämäiseksi vaikuttaa haasteelliselta. Talousarvio 2020 on jouduttu laatimaan alijäämäiseksi jo pelkästään nykyisen palvelutason turvaamiseksi.

Tavoitteet vuosille 2020 -2022

- verotulojen osuus taloussuunnittelukaudelle 2020-2022 koko tulorahoituskertymästä > 30%
- verotulojen ja toimintatuottojen yhteismäärän tulee olla suurempi tavoitteellisesti kuin valtionosuuksien
- toimintatuottojen osuus toimintakuluista tulee olla vuoden 2020 loppuun > 10 %
- kunnan vuosikatteen tulla olla vuoteen 2021 > 600.000
- lainakanta vuoden 2023 lopussa tulee olla < 11.500 miljoonaa euroa
- asukaskohtainen laina vuoteen 2023 < 3500 eur/asukas

Vastuualueiden käyttötalous

Vuoden 2020 talousarvio ja taloussuunnitelma seuraaville vuosille on tiukka ja kaikkia vastuualueita koskevia toimintojen välttämätön tehostamisen vaade ja merkittävien rakenteellisten ja kustannustehokkaiden muutosten aikaansaaminen. Tulot ja menot on saatava tasapainoon, kuitenkin siten, että kunnan toiminnassa pyritään mahdollistamaan hyvälaatuiset ja toimivat palvelut kaikille kuntalaisille. Palveluita pyritään korostetusti miettimään asukas- ja kuntalaisnäkökohdasta. Pyrimme ratkaisemaan asioita niin, että palvelut ovat joustavia, helposti saavutettavissa ja noudattavat matalan kynnyksen -periaatetta. Tämä kaikki on kuntastrategiamme mukaista ja kaikkien yhteinen tahtotila.

Vastuualueiden taloussuunnitelmavuosien 2020 - 2022 käyttötalouden nettomenojen kehitys on saatava korkeintaan 1,5 % kasvutasolle, jotta kunnan talous onnistutaan saamaan tulevien vuosien aikana ylijäämäiseksi.

Käytännön tekemisessä tämä merkitsee sitä, että eri toimiyksiköjä ohjataan tekemään sellaisia priorisointeja ja ratkaisuja, joilla kuntalaisten hyvä palvelutaso edelleen voidaan säilyttää mutta kustannustehokkaasti. Jo vuonna 2020 vastuualueilta tullaan edellyttämään 2:n prosentin menoleikkausta. Suunnitelma tämän toteuttamisesta tulee esittää heti alkuvuodesta. Kokonaistilannetta ja menojen kehittymistä on seurattava kuukausittain. Kunnan taloudellinen tilanne tulee edellyttämään myös rakenteellisia ratkaisuja, tehtäväkuvauksien uudelleen arviointia ja toimialarajoja ylittävää yhteistyötä ja tehtävien yhdistelyä. Henkilöstöön liittyviä järjestelyitä pyritään hoitamaan ensisijaisesti luontaiset poistumat kuten eläköitymiset huomioiden. Määräaikaisia työsuhteita jätetään täyttämättä ja osa-aikaiset tehtävät lisääntyvät. Kunnan rakennemuutokseen liittyviä henkilöjärjestelyjä on hoidettava tarvittaessa yt-menettelyjäkin käyttäen, mutta ennen kaikkea luontaiset poistumat on hyödynnettävä muutoksessa. Toivottavaa on kuitenkin, että tehtävien uudelleenjärjestelyn avulla saadaan aikaan lisää tehokkuutta ja joustomahdollisuuksia.

Verotus

Kuntien tuloista verotulojen osuus on keskimäärin puolet, joten verotuksella on merkittävä vaikutus kuntatalouteen. Kunnan verotulot muodostuvat kunnallisverosta, yhteisöveron osuudesta sekä kiinteistöverosta.

Rautalammin kunnan tuloveroprosentti on 22 % ja vaikka talous on kireä, veroprosentti vuoden 2020 osaltaan pidetään ennallaan. Taloutta tulee tarkastella enempi kokonaisuutena. Lisäksi kunnan tulee olla houkutteleva asuinpaikka ja korkea verotus ei lisää kunnan imagoa kilpailutekijä mielessä.

Vuoden 2020 verotuksen taso:

- tuloveroprosentti 22,00
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,00
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,70
- muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,30
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 0,00
- yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti 0,00

Elinvoima kunnan menestystekijänä

”Elinvoima on tahtoa ja kykyä, sekä mahdollisuuksia ja voimavaroja uudistua eli kehittää tai synnyttää, toimeenpanna ja saavuttaa asioita. – – Elinvoima-käsite on innostava ja mielenkiintoinen käsite. Se pistää ajatuksia liikkeelle ja herättää monia mielleyhtymiä ja samalla paljon uusia kysymyksiä.”
(<http://www.elinvoimanlahteet.fi/info/elinvoima-ja-muut-avainkasitteet>)

Maakuntauudistuksen myötä kuntien tehtävät muuttuvat merkittävästi ja erityisesti puhutaan kuntien elinvoimaisuudesta. Entistä monimutkaisempi toimintaympäristö haastaa kunnat yhä tiiviimpään vuorovaikutukseen asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa. Kunnan elinvoimaisuus perustuu kuntalaisten itsehallinnolle ja osallistumiselle. Vuorovaikutus ja tiedon saatavuus ovat puolestaan osallistumisen edellytys.

Tulevien haasteellisten vuosien aikana pyrimme Rautalammin kunnassa toimimaan ja tekemään päätökset niin, että ne kertovat tahtotilasta luoda kuntalaisille parhaat mahdolliset edellytykset elää, asua ja olla täällä.

Kunnan tärkeä päämäärä on myös luoda hyviä mahdollisuuksia ja huikeita menestystarinoita yrityksille. Kunnan elinvoimaisuudenkin kannalta tärkeää on, että asukkaat täällä luottavat hallintoon. Luottamusta synnyttää avoimuus, asioista tiedottaminen ja vuorovaikutteisuus kaikkien toimijoiden välillä. Kaiken tämän mahdollistamiseksi luomme kunnassa uutta toimintakulttuuria, jossa kaiken keskiössä ovat kuntalaiset. Kunta on kuntalaisiaan varten ja me, Rautalammin kunnan väki sekä kunnan päättäjät olemme palveluammattisissa kuntalaisiamme varten. Usko pienen kunnan elinvoimaan tehdään pieninä tekoina, joista kasvaa isompia tekoja ja kaikkien näiden tekojen takana olemme yhteisvoimin.

Hallinto ja talous

Rautalammin kunnan keskushallinnossa tapahtuu suunnittelukauden aikana henkilöstömuutoksia. Niiden avulla pyritään valmistautumaan mahdollisen Sote-uudistuksen tuomiin muutoksiin. Henkilöstörekrytointien yhteydessä pyritään huomioimaan rakenteelliset, toiminnalliset ja taloudelliset muutokset, jotka heijastuvat kunnan menoihin ja tuloihin. Kirjanpito tullaan kehittämään, joko omana toimintana tai yhdessä yrityksen kanssa.

Asiakirjahallinnan digitalisoinnin, sähköisen kokoushallinnan ja sähköisen arkistoinnin tehokas hyödyntäminen tehostaa ja sujuvoittaa asiakaspalvelua. Haasteena on tavoittaa ne kuntalaiset, joille sähköinen asiointi on hankalaa tai jopa mahdotonta.

Suunnittelukaudella on tarpeen päivittää henkilöstöstrategia, ennakoiden sote-uudistuksen tuomia taloudellisia ja rakenteellisia haasteita.

Yritys- ja elinkeinopoliittiset tavoitteet

Suunnittelukaudella toteutetaan Rautalammin elinvoimaohjelmaa 2018-2025. Kärkitoimialoina on hoiva-ala, maa- ja metsätalous, teknologiateollisuus ja matkailu.

Keskeisenä tavoitteena on kärkialojen työpaikkamäärän säilyttäminen ja kasvu. Vuodesta 2016 vuoteen 2017 työpaikkamäärässä ei kärkitoimialojen osalta tapahtunut merkittävää muutosta lukuun ottamatta maa- ja metsätalouden työpaikkamäärän laskua.

Uusien työpaikkojen syntyminen tapahtuu valtaosin yritysten kasvun ja kehittymisen kautta. Työvoiman saatavuus on kasvuvaiheessa keskeistä ja yhteistyötä ja uusia toimintamalleja oppilaitosten kanssa on työvoiman saamiseksi kehitettävä. Pendelöintiä rajoittaa heikot julkiset liikenneyhteydet.

Kunnan markkinointi on sidoksissa yritys- ja elinkeinopoliittikkaan. Kunnan vetovoimaisuus asumispaikkakuntana heijastuu suoraan yritysten työvoiman saatavuuteen. Kunta kaavoittaa uusia, entistä halutumpia asuntoalueita ja panostaa näiden markkinointiin.

Rautalammin kunta on osakkaana kuuden kunnan omistamassa Kehitysyhtiö SavoGrow Oy:ssä. Yhteistyötä SavoGrow-alueen kuntien kanssa kehitetään sekä kuntien välisenä yhteistyönä että kehitysyhtiön toiminnan puitteissa. Kehitysyhtiön muuttuminen elinkeinoyhtiöstä elinvoimayhtiöksi on selkeä panostus kuntien väliseen yhteistyöhön entistä laajemmissa yhteyksissä.

Valtaosa julkisrahoitteisista kehittämishankkeista on organisoitu kehitysyhtiön kautta, mutta kunta varautuu suunnittelukaudella myös hallinnoimaan kehittämishankkeita, mikäli elinvoimaohjelman tavoitteiden toteutuminen sitä puoltaa.

RAUTALAMPI 2030

”Tulevaisuuden Rautalampi on entistä elinvoimaisempi paikkakunta, joka toimii maaseudun suunnannäyttäjänä. Luontoon, kulttuurihistoriaan ja yhteisöllisyyteen pohjautuva rautalampilaisuus on elämäntapa ja identiteetti, joka tunnetaan myös kuntarajojen ulkopuolella.”

ELINVOIMAOHJELMA 2025

SOTE-ALAN YRITYSTEN
ERIKOISTUMINEN

METSÄ
VARALLISUUDEN
HYÖDYNTÄMINEN

MATKAILUPALVELUJEN
TUOTTEISTAMINEN

PALVELURAKENTEEEN
TURVAAMINEN

LÄHIRUOKA

TAVOITETTAVUUTTA
PARANTAVAT KOKEILUT

TOHOLAHDEN
YRITYSPUISTON
KEHITTÄMINEN

HYÖTY
KEHITTÄMISHANKKEISTA

ELÄVÄ
KUNTAKESKUS

MARKKINOINTI

PAIKKA-
RIIPPUMATON **TYÖ**

RAUTALAMPILAISEN
HEIMON
HYÖDYNTÄMINEN

VUOKRA-ASUNTO-
JA RANTATONTTI-
TARJONTA

KANSALLISPUISTO
YHTEISTYÖN ALUSTANA

DIGITAALISESTI
LÄSNÄOLEVA
KUNTA

VERKOSTOMAINEN
YHTEISTYÖ
YRITYSTEN VÄLILLÄ

PARAS
YRITYSILMAPIIRI

KANNATTAVAN
KASVUN
TAVOITTELU

KOKEILEVA TOIMINTAKULTTUURI

YHTEISÖLLISYYS

ASUMINEN

HOIVA-
ALA

MAA- JA
METSÄTALOUS

TEKNOLOGIA-
TEOLLISUUS

MATKAILU

KÄRKITOIMIALAT

TURVALLISUUS

Tasa-arvo, inhimillisyys,
oikeudenmukaisuus,
suvaitsevaisuus ja
välittäminen.

**KESTÄVÄ
KEHITYS JA
YMPÄRISTÖ**

TALOUDELLISUUS

Elinvoimaisuus,
saavutettavuus ja
tehokkuus.

**KULTTUURI JA
YHTEISÖLLISYYS**

VISIO

TOIMENPITEET

PAINOPISTEET

ARVOT

Sosiaali- ja terveystalvet

Laadukkaat talvet kuntalaisille

Toimiva palvelujärjestelmä auttaa varhain ja tehokkaasti silloin, kun ihmisen omat voimavarat eivät riitä. Laadukkaat sosiaali- ja terveystalvet ovat sekä ongelmia ehkäiseviä että niitä korjaavia. Talvet myönnetään tarpeen mukaisina ja niihin varataan riittävät resurssit. Asiakkaiden mielipide huomioidaan palvelujen kehittämisessä. Palveluista voidaan saada toimivia kokonaisuuksia yhdessä kaikkien kunnan palveluiden ja muiden toimijoiden, kuten järjestöjen ja seurakuntien kanssa.

Peruspalvelut halutaan tuottaa mahdollisimman lähellä ihmisten arkea ja lähiyhteisöä. Laadukkaiden peruspalvelujen avulla päästään varhaiseen ennaltaehkäisyyn ja tuetaan käyttäjiä itsenäisessä selviytymisessä. Vaikeissa olosuhteissa elävät tarvitsevat myös juuri heille kohdennettuja palveluja. Palveluissa tuetaan kuntalaisten itsenäistä elämää ja edistetään heidän toimintakykyään ja osallisuuttaan.

Lapsiperheiden talvet muodostavat saumattoman kokonaisuuden siten, että lasten kehitystä tukevat ja ongelmia ehkäisevät sekä korjaavat talvet toteutuvat myös eri palveluiden yhdyspinoilla. Rautalammin kunnassa kehitetty perhekeskus on toimintamalli, jossa kaikki kunnassa lapsiperheiden parissa toimivat tahot ovat osa samaa palvelua, perhekeskusta.

Sosiaalipalveluiden tavoite lastensuojelussa on lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti vahvistaa ennaltaehkäisevää työtettä ja tiivistää eri toimijoiden yhteistyötä. Vammais- ja kehitysvammaisten palveluilla tuetaan asiakkaiden mahdollisimman itsenäistä ja omaehtoista elämää. Mielenterveys- ja päihdetyön tärkeä tavoite on ongelmien ennaltaehkäisy ja laadukas hoito. Kuntouttavan työtoiminnan tehtävänä on täydentää kunnan ja TE-toimiston tukitoimia vaikeimmin työllistyvien henkilöiden työllistymiseksi.

Perusturva tekee maakuntatasolla ja erityisesti lähikuntien kanssa aktiivista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa palveluiden parantamiseksi. Lähivuosina yhteistyö kehittyä edelleen ja mahdollisuus tuottaa talvet yhteisesti seutukunnallisena organisaationa on vaihtoehto.

Toiminnan muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen epäonnistuminen edellisellä hallituskaudella edellyttää lähivuosina palveluiden ja toimintojen kehittämistä siten, että kunnan sote-talvet ovat jatkossakin laadukkaat, tehokkaat ja kustannuksiltaan kilpailukykyiset. Vuoden 2020 aikana selvitetään mahdollisuus tuottaa osa tai kaikki sosiaalipalvelut seutukunnallisesti Savogrow:n alueen kuntien kanssa

Kotihoidossa ja vanhuspalveluissa otetaan käyttöön digitalisaatiota hyödyntävää hyvinvointiteknologiaa. Lisäksi ikääntyneiden palveluissa tehdään rakenteellisia muutoksia siten, että kotihoito mahdollistuu entistä pidempään. Myös perhehoidon saamista palveluvalikkoon edesautetaan. Ikääntyneiden palveluiden piirissä arvioidaan vuoden 2020 lopussa olevan noin 500 yli 75-vuotiasta.

Lapsiperheiden palveluissa toimitaan osana perhekeskusta. Toiminnalla pyritään ehkäisemään ongelmia ja niiden vaikeutumista ja vähentämään korjaavien palveluiden tarvetta.

Sivistys-, koulutus-, kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikapalvelut

Sivistystoimen tavoite on antaa kuntalaisille vahvat juuret kasvamiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Tavoitteemme on myös tarjota pohja hyvälle elämälle sekä samalla luoda jatko-opintokelpoisuuden edellytykset. Kunta järjestää laadukasta peruskoulutusta kasvatuskumppanuusperiaatteella peruskouluissa ja toisen asteen koulutusta ratsastuslukiossa. Kasvatuskumppanuus tarkoittaa sitä, että pääasiallinen kasvatusvastuu on kodeilla ja koulutuksellinen vastuu on kouluilla ja opettajilla. Kerkonjoen alakoulu, Matti Lohen yhtenäiskoulu ja Rautalammin ratsastuslukio tarjoavat laadukkaan oppimispolun hyvässä ja turvallisessa oppimisympäristössä. Riittävät opetusresurssit luovat Rautalamilla

hyvät mahdollisuudet perusasteen ja toisen asteen koulutukselle. Tavoite on, että kaikki nuoret jatkavat perusopetuksen toisen asteen opintoihin. Lukiossa pyritään laajaan kurssitarjontaan.

Ammattikoulutuksen osalta laaditaan kattavat yhteistyö- ja kumppanuussopimukset kunnan, yrittäjäjärjestön ja SAKKY:n välillä sekä tehdään yhteistyötä eri oppilaitosten, Snellman-Instituutin, yliopistojen ja muiden lukioden kanssa siten, että ne sisältävät myös pakolaisten kotouttamiseen ja työttömien kouluttamiseen liittyvät näkökulmat. Yrittäjyys, mediakasvatus, tieto- ja viestintätekniikan opetus ja kansainvälisyys ovat koulutuksessa kehitettäviä alueita. Vuoden 2017 aikana hyväksyttiin kulttuuristrategia.

Sivistysosaston kehittämishankkeet

Hankkeen nimi	Hankkeen sisältö	Hallinnointi ja vastuuhenkilöt	Hankkeen kokonaiskustannukset	Rautalammin osuus kokonaisuudessaan	Hankkeen kesto/saakka	Toteutusvuodet
Nordplus Junior 1.vaihe: valmistava vierailu 2.vaihe: opiskelijoiden mukaan ottaminen	Rautalammin lukion, Suonenjoen lukion, Mazeikiu Merkeliö Rackausko gimnazijan ja The comprehensive secondary school of West Icelandin yhteistoimintahanke, jossa tutustutaan kolmen maan: Suomen, Latvian ja Islannin koulutusjärjestelmän kulttuuriin ja historiaan	Rautalammin kunta, Sivistysjohtaja Olli Lipponen	15.000 €	0 €	31.12.2019	2018-2020
Pohjois-Savon lukioden tutoropettajatoiminta	Pohjois-Savon lukioden tutoropettaja-hanke, jonka avulla pyritään kehittämään lukioden toimintakulttuuria ja pedagogiikkaa sekä valmistelevaan uuden LOPS2021 ja lukiolain 2019 perusteita ja tavoitteiden toteutumista. Työyhteisöjen osaamisen kehittäminen ja yhteisopettajuuden kehittäminen.	Kuopion kaupunki	214.000 €	1000 €	31.7.2020	2019-2020
Etsivä nuorisotyö	Etsivä nuorisotyötoiminnan mahdollistaminen Rautalammin kunnassa	Rautalammin kunta, Vapaa-aikasihteeri	37.500 €	10.000 €	31.7.2019	2018-2019
Kestävän kehityksen hanke Ekokompassi Kestävän	Rautalammin sivistysosaston globaalin ympäristövastuun kehittäminen Kestävän kehityksen edistäminen ja ilmastonmuutoksen ehkäisy.	Savon koulutus-kuntayhtymä	610.000 €	2000 €	31.12.2020	2018-2020
Lukuloikka	Edistää lasten ja nuorten lukemista. Lukukoira vierailee kirjastolla. Kirjailijavierailut. Henkilöstön koulutus	Kuopion kaupunki		500 €	31.12.2019	2019
Perusopetuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet	Ryhmäkokojen pienentäminen. Opetuksen eriyttämisen parempi mahdollistaminen.	Rautalammin kunta, rehtori, Terttu Salo	23.000 €	4.600 €	31.12.19	2018-2019
Kerhotoiminnan tukeminen	Iltapäiväkerhotoiminnan järjestäminen. Opiskelijoiden itsensä ilmaisun ja liikunnallisuuden tukeminen.	Rautalammin kunta, rehtori, Terttu Salo	8.000 €	2.400 €	31.12.19	1.8.18-31.12.19
Rautalammin opettajat digiaikaan	Digitaalisten välineiden hyödyntäminen opetuksessa.	Rautalammin kunta, sivistysjohtaja Olli Lipponen	5.160 €	219 €	30.8.19	1.1.18-30.6.19

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on:

- 1) edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia
- 2) tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista
- 3) toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset
- 4) varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö
- 5) turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä
- 6) antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa
- 7) tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä
- 8) kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen
- 9) varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin
- 10) toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä

Liikunta-, nuoriso-, kirjasto- ja kulttuuritoiminta

Kunta tukee Rautalammin Urheilijat ry:n seuratyöntekijähanketta yhdessä seurakunnan, eri yhteisöjen, yritysten, ja yksityisten kanssa avustamalla seuraa valtuustokauden ajan vuosittain 32.000 eurolla. Kunta tukee vuosittain valtuustokauden ajan Rautalammin museota (Peuran museosäätiö) matkailu-, näyttely- ja kotiseutumuseotoiminnan, myönteisen kuntakuvan ja paikallisidentiteetin vahvistamisessa 45.000 eurolla. Avustuksen vastikkeellisuutta lisätään. Peuran museosäätiö on valtionosuuteen oikeuttava instituutio. Kirjaston sähköistä aineistoa lisätään ja omatoimikirjasto käynnistyi vuonna 2018. Vuonna 2018 aloitettua kirjaston aineistojen sirutusta jatketaan ja saatetaan loppuun vuonna 2019. Kunta kilpailutti edellisen valtuustokauden aikana päättyneet sopimukset, jotka koskevat huolto- ja kunnossapitopalveluja, liikunta-, urheilu- ja vapaa-aikatoimintaa. Rautalammin kunta järjestää vapaa-aikatoimen tilojen, alueiden, laitteiden ja varusteiden vuosittaisen kunnossapidon omana työnä tai ostamalla palvelut tai palveluja yrityksiltä tai yhteisöiltä. Kunta tukee vapaa-aikatoimen työntekijöiden, yhdistysten, projektihenkilöiden ja seuratyöntekijän välisiä tehtäviä ja työnjakoa koordinoivaa työryhmä.

Tavoitteet:

1. Tuetaan kuntastrategian neljää painopistettä
 - a. Kasvun ja elinkeinon kehittäminen
 - b. Palveluiden kehittäminen
 - c. Viihtyisän ympäristön rakentaminen ja ylläpito
 - d. Koulutukseen panostaminen
2. Sivistosaston sisäisen toiminnan painopisteet ovat:
 - a. Palautteenannon kehittäminen
 - b. Vuorovaikutuksen kehittäminen
 - c. Sisäisen ja ulkoisen viestinnän parantaminen

Julkiset investoinnit 2020 – 2024

Rautalammin kunnan investointikohteet perustuvat kunnanvaltuuston aikaisempien vuosien strategiaan linjauksiin ja taloussuunnitelmiin. Investointikohteisiin haetaan valtionosuuksia.

Investointikohteet vuosiksi 2020 -2024 on esitetty sivulla 122 olevassa taulukossa. Investointikohteiden kustannusarviot ovat yhteensä noin 6,5 milj. €, joihin saadaan arviolta 0,05 milj. € valtionosuuksia. Suurten hankeinvestointien yhteydessä tulee selvittää ylläpitokustannukset ja vaadittavat henkilöstöresurssit ennen hankepäättöstä.

Vesilaitos liikelaitoksena

Kunnan liikelaitoksena vesilaitoksen tulee saada vesihuoltolain (9.2.2001/119) 18 §:n mukaisesti tuottoa toteutuneiden ja suunniteltujen investointikustannusten kattamiseksi.

Vesihuoltolain nojalla vesihuollon maksut ja kustannukset tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä niillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen investoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. Käyttömaksujen tulee olla kohtuulliset ja tasapuoliset.

Vuodet 2020 - 2024

Vuosien 2020 - 2024 aikana vesilaitosinvestoinnit ovat yhteensä noin 1.370 milj. euroa. Tästä noin 0,215 milj. euroa on suunniteltu käytettäväksi uusien vesi- ja viemäri liittymien rakentamiseen. Vanhan vesi- ja viemäriverkoston saneeraukseen on varattu noin 1,155 milj. euroa.

Yhdyskuntarakenne ja ympäristö

Kaavoituksella ja maankäyttöratkaisuilla mahdollistetaan kunnan laajalle haja-asutusalueille tapahtuva vapaa-ajan asunto-, omakotitalo- ja yritysrakentaminen. Vuonna 2020 toteutettavaksi suunniteltuja kaavoitushankkeita ovat Kuutinharjun asemakaavan vahvistaminen, Juhola – Suvantola – alueen asemakaavan vahvistaminen ja Etelä-Konneveden rantaosayleiskaavojen päivittäminen pienvenekanavan kohdalta.

Rautalammin kunnan elinvoimaisuuden kannalta tärkeitä hankkeita ovat Kuutinharjun ja Suvantolan alueiden yhdyskuntatekninen rakentaminen. Tarkoituksena on luoda viihtyisä ja houkutteleva alue omavarantaan rakentamiseen.

VUODEN 2020 TALOUSARVIO

Talousarviota on valmisteltu tilanteessa, jossa talouskasvu näyttää vielä lähiaikoina myönteiseltä huolimatta kansainvälisen talouden heikoista uutisista. Kotimainen kysyntä ylläpitää talouskasvua tulevana vuosina. Yksityisten investointien ja kulutuksen kasvu hidastuu epävarman ulkoisen ympäristön heijastuessa suomalaisten yritysten ja kuluttajien odotuksiin. Julkisen kulutuksen ja investointien merkitys BKT:n kasvuun korostuu varsinkin ensi vuonna.

Julkisen talouden menot ovat pysyneet koko korkeasuhdanteen ajan tuloja suurempina. Julkisessa taloudessa on rakenteellinen alijäämä, joka ennusteen mukaan kasvaa lähivuosina. Julkista taloutta heikentävät vaimeneva talouskasvu, väestön ikääntymisestä johtuva menojen kasvu sekä hallitusohjelman mukaiset menonlisäykset.

Talousarvion toimintakulujen loppusumma on 26.996.666 euroa ja toimintatuottojen 3.156.329 euroa. Talousarvion 2020 tuloslaskelman perusteella toimintatuotot nousevat 3,5 %. Henkilöstökulujen arvioitu nousu on 1,9 % eli noin 150.000 - 200.000 euroa. Työehtosopimusten vaikutuksia ei palkkoihin vielä tiedetä. Riski on, että nyt arvioitu nousuvara ei riitä. Suurinta kustannusten kasvu on kuitenkin palveluiden ostoissa, jotka nousevat 7,2 % eli noin n.1.000.000 euroa. Kasvu selittyy vammaispalveluiden, erikoissairaanhoidon ja hoivapalveluiden nousevilla kustannuksilla. Ostopalveluiden kustannukset ovat jo vuosia nousseet ja on aivan välttämätöntä saada tämä kehitys kääntymään toiseen suuntaan!

Teknisen lautakunnan esityksen mukaan tulevan vuoden 2020 investointimenot ovat n. 1.362.000 euroa. Investoinneista suurimpia on Pentinpellon päiväkodin laajennus, Kuutinharjun aluetyöt ja vesi- ja viemärlaitoksen verkostoinvestoinnit.

Tuloslaskelman mukainen vuosikate -442.201 euroa. Taso on heikko, mikä selittyy kulujen huimalla nousulla ja tulojen kivuliaalla kasvulla. Suunnitelman mukaiset poistot ovat 1.034.846 euroa. Poistojen jälkeen talousarviossa on alijäämää -1.627.047 euroa. On siis selvää, tilikauden tuloksen jäädessä huomattavan alijäämäiseksi joudutaan turvautumaan vaikuttaviin talouden tasapainotuksen keinoihin tulevina vuosina.

Rautalammin kunnan lainamäärä on vuoden lopussa noin 12.6 miljoonaa. Tulevien investointien takia lainamäärä arvioidaan kasvavan noin 0.5-0.8 miljoonaa euroa.

TALOUSARVION RAKENNE JA SISÄLTÖ

Talousarvio koostuu käyttötalousosasta, tuloslaskelmaosasta, investointiosasta ja rahoitusosasta. Käyttötalousosassa asetetaan toiminnan sitovat tavoitteet ja esitetään suunnitelma, miten toiminnan tarvitsema rahoitus katetaan. Tuloslaskelmaosa kertoo, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, juokseviin rahoitusmenoihin kuten korkoihin sekä poistoihin ja arvon alennuksiin. Investointiosassa kerrotaan hankekohtaiset määrärahat ja tuloarviot. Investointimenot ja tulot budjetoidaan arvioidun rahankäytön ja tulokertymän mukaan. Rahoitusosassa osoitetaan kuinka paljon tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja miten rahoitustarve katetaan.

TALOUSARVIOASIAKIRJA

Valtuuston on kuntalain mukaan hyväksyttävä kunnalle vuoden loppuun mennessä seuraavalle kalenterivuodelle talousarvio ja taloussuunnitelma. Tämä asiakirja sisältää Rautalammin kunnan kuntalain 110§:n mukaisen talousarvion vuodelle 2020. Se sisältää lain määrittelemät osat ja antaa sen vaatimat tiedot ja arviot. Talousarvioissa on määrärahat ja tuloarviot lähtökohtaisesti esitetty bruttomääräisesti niin, että menot ja tulot budjetoidaan erikseen määrärahoina ja tuloarvioina. Talousarvio sisältää myös määrärahojen käytön sitovuusmäärittelyt. Talousarvio sisältää suunnitelman siitä miten tuloslaskelmassa esitetty vuosikatteen taso ja tulos talousarviovuoden osalta voidaan saavuttaa.

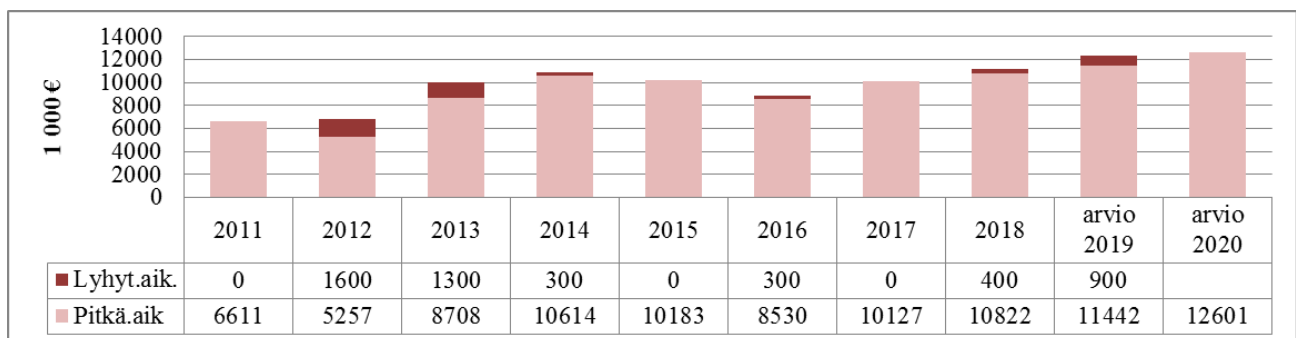
MENOT JA TULOT PÄÄLUOKITTAIN (ULKOISET 1000€)

TULOT	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Käyttötalous	3 336	3 050	3 156
Tuloslaskelmaosa	22 812	22 617	23 549
Investointi	136	0	56
Rahoitusosa ilman tilap.lainoja	2 200	2 000	2 500
Yhteensä	28 484	27 667	29 261

MENOT	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Käyttötalous	25 339	25 855	26 997
Tuloslaskelmaosa	132	221	151
Investointi	2 497	2 587	1 283
Rahoitusosa ilman tilap.lainoja	885	1 320	1 340
Yhteensä	28 853	29 983	29 771

Taulukossa vertaillaan vuoden 2019 talousarviota muutoksineen vuoden 2020 talousarvioon. Taulukko kertoo sen, miten tilanne vaihtelee käyttötalouden, investointien ja esim. lainarahoituksen suhteen.

LAINATILANNE 31.12. (1000 €)

ASUKASLUKU 31.12.2018

	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Yhteensä	3428	3373	3305	3288	3255	3196
Muutos	-16	-55	-68	-17	-33	-59
Naiset	1718	1703	1651	1634	1615	1595
Miehet	1710	1670	1654	1654	1640	1601

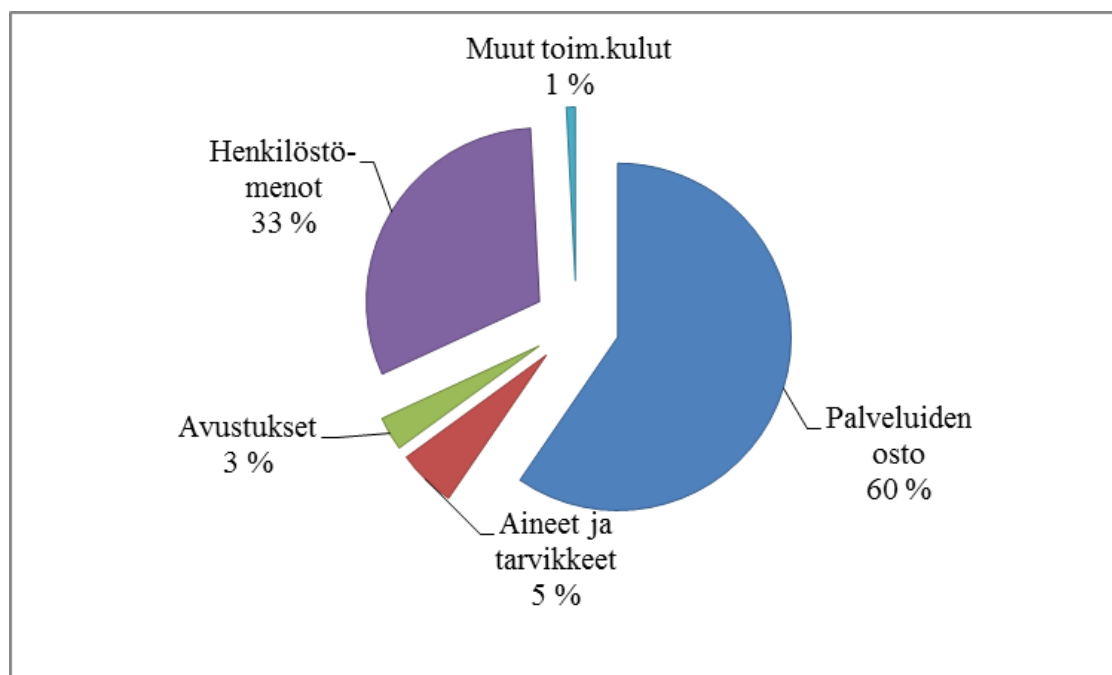

VEROPROSENTIT VUONNA 2020

Tuloveroprosentti	22,00 %
Kiinteistöveroprosentit	
Yleinen kiinteistövero	1,00 %
Vakituisen asuinrak. kiinteistövero	0,70 %
Muiden asuinrak. kiinteistövero	1,30 %
Yleishyöd. yhteisöjen kiinteistövero	0,00 %

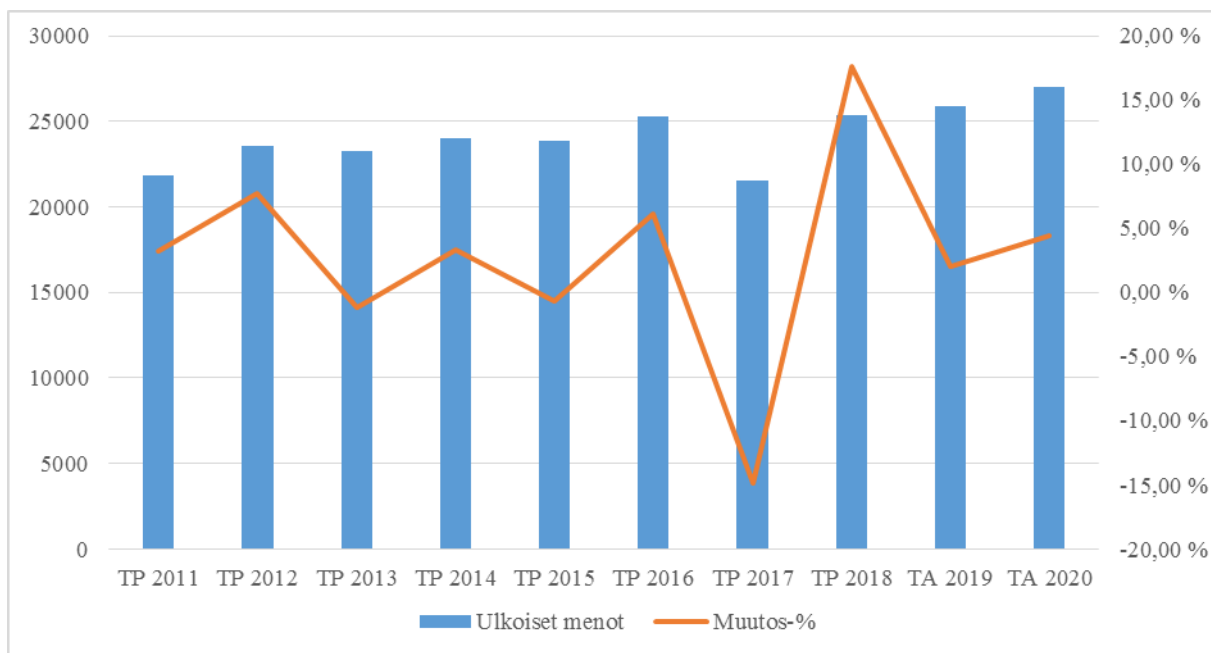
TOIMINTAMENOT MENOLAJEITTAIN (ULKOISET 1000 €)

Menolaji	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Henkilöstömenot	8 221	8 219	8 378
Palveluiden osto	14 470	14 999	16 080
Aineet ja tarvikkeet	1 392	1 421	1 466
Avustukset	921	942	849
Muut toim.kulut	336	275	224
Yhteensä	25 340	25 856	26 997

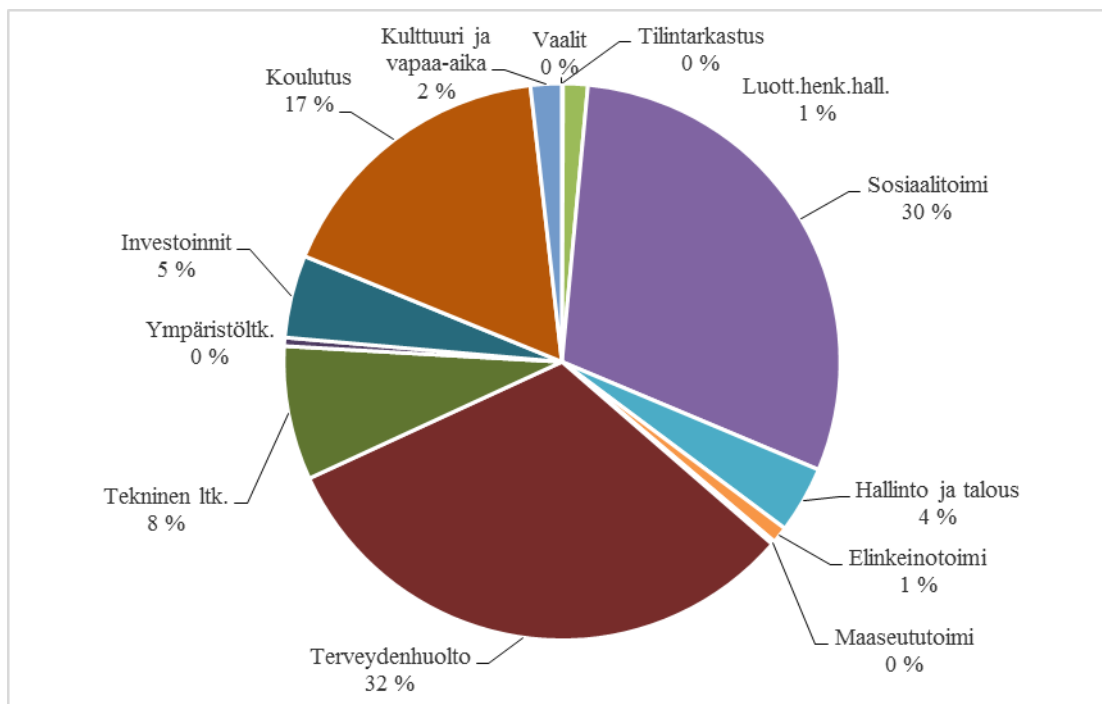
ULKOISET KÄYTTÖMENOT 2011 – TA2020 (1000 €)

MENOT TOIMINNOITTAIN (ULKOISET 1000 €)

Menolaji	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Vaalit	8	11	0
Tilintarkastus	19	14	17
Luott.henk.hall.	728	677	406
Hallinto ja talous	1 153	1 149	1 102
Elinkeinotoimi	464	284	272
Maaseututoimi	48	59	55
Sosiaalitoimi	7 282	7 573	8 462
Terveystenhoito	8 198	8 606	9 004
Koulutus	4 697	4 640	4 815
Kulttuuri ja vapaa-aika	535	521	515
Tekninen lautakunta	2 088	2 178	2 206
Ympäristölautakunta	122	144	141
Investoinnit	2 497	2 587	1 362
Yhteensä	27 839	28 443	28 357

Taulukko kertoo miten eri toimintojen menot ovat muuttuneet ja mikä on niiden suhteellinen osuus kunnan menoista.

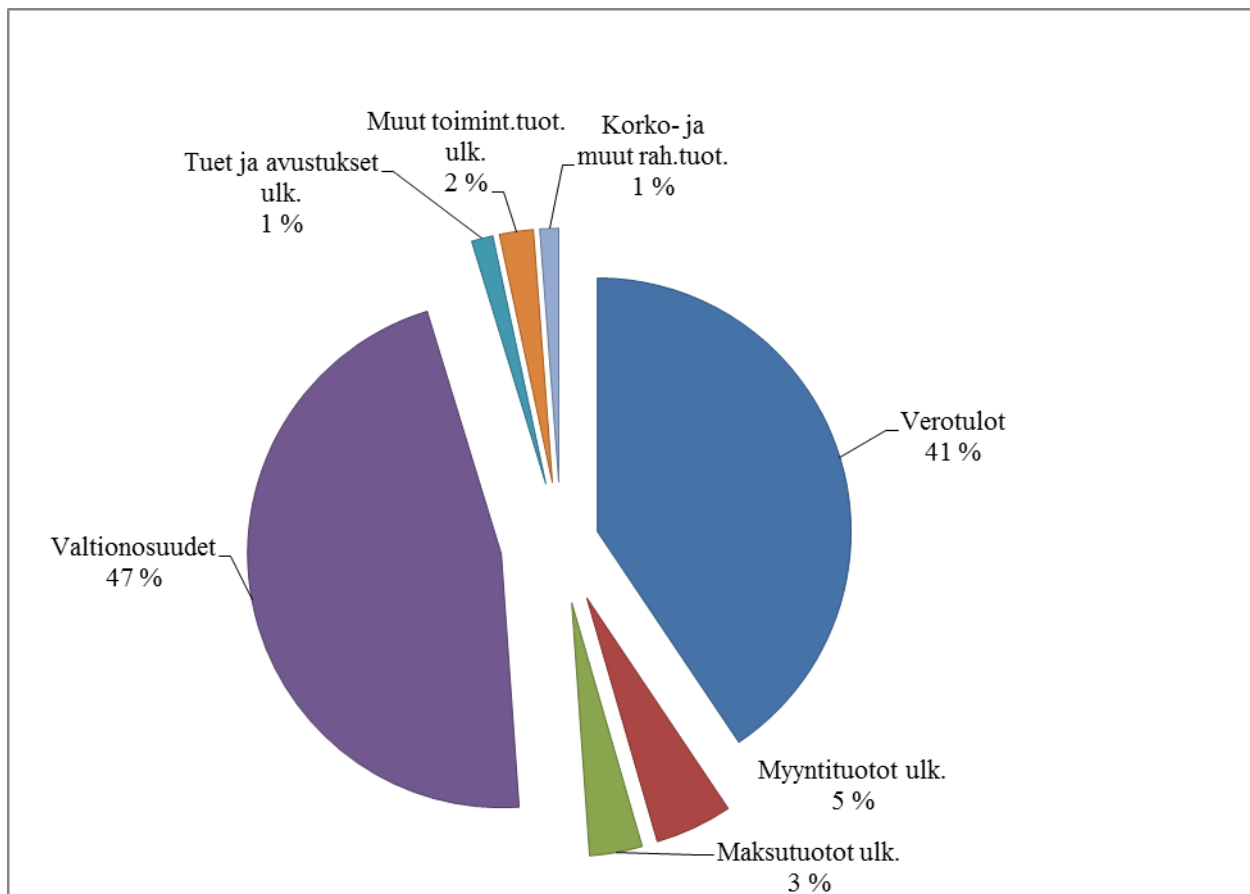

TOIMINTA- JA RAHOITUSTULOT (1000 €)

	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Verotulot	10 336	10 890	10 838
Valtionosuudet	12 132	11 476	12 391
Myyntituotot ulk.	1 058	1 188	1 316
Maksutuotot ulk.	983	905	899
Tuet ja avustukset ulk.	695	282	365
Muut toimintatuotot ulk.	600	675	576
Korko- ja muut rah.tuotot	344	251	320
Satunnaiset tuotot	95	0	150
Yhteensä	26 243	25 667	26 855

Taulukosta ja kuviosta nähdään kunnan riippuvuus verotuloista ja valtionosuuksista.

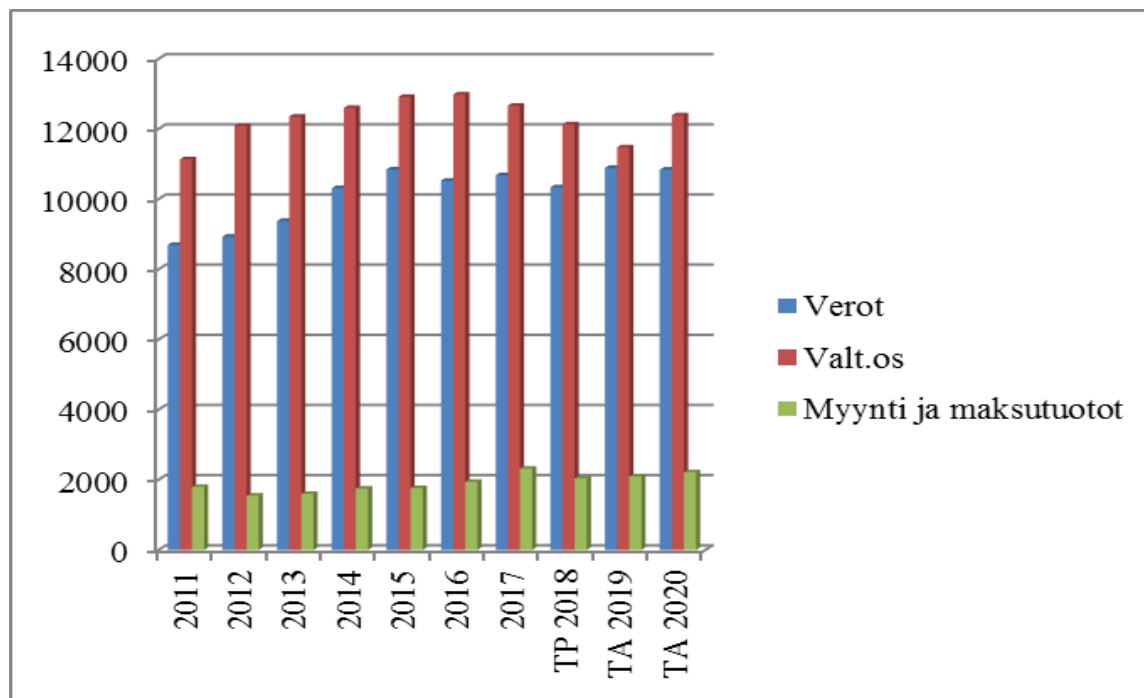

SUURET TULORYHMÄT

Kuviossa on vertailtu suuria tuloryhmiä sekä myynti ja maksutuloja. Myynti- ja maksutulojen yhteenlaskettu määrä on noin 2,2 milj. euroa. Kuvio osoittaa verotulojen ja valtionosuuksien suuren merkityksen kunnan tulonmuodostuksessa. Kielteinen kehitys näissä ryhmissä aiheuttaa ongelmia, joita on vaikea kompensoida. Oman tulorahoituksen merkitys kasvaa lähivuosina selvästi.

	Verot	Valt.os	Myynti ja maksutuotot
2011	8695	11135	1794
2012	8930	12090	1548
2013	9379	12354	1598
2014	10313	12599	1747
2015	10847	12913	1762
2016	10526	12980	1938
2017	10683	12663	2318
TP 2018	10336	12132	2041
TA 2019	10890	11476	2093
TA 2020	10838	12391	2215

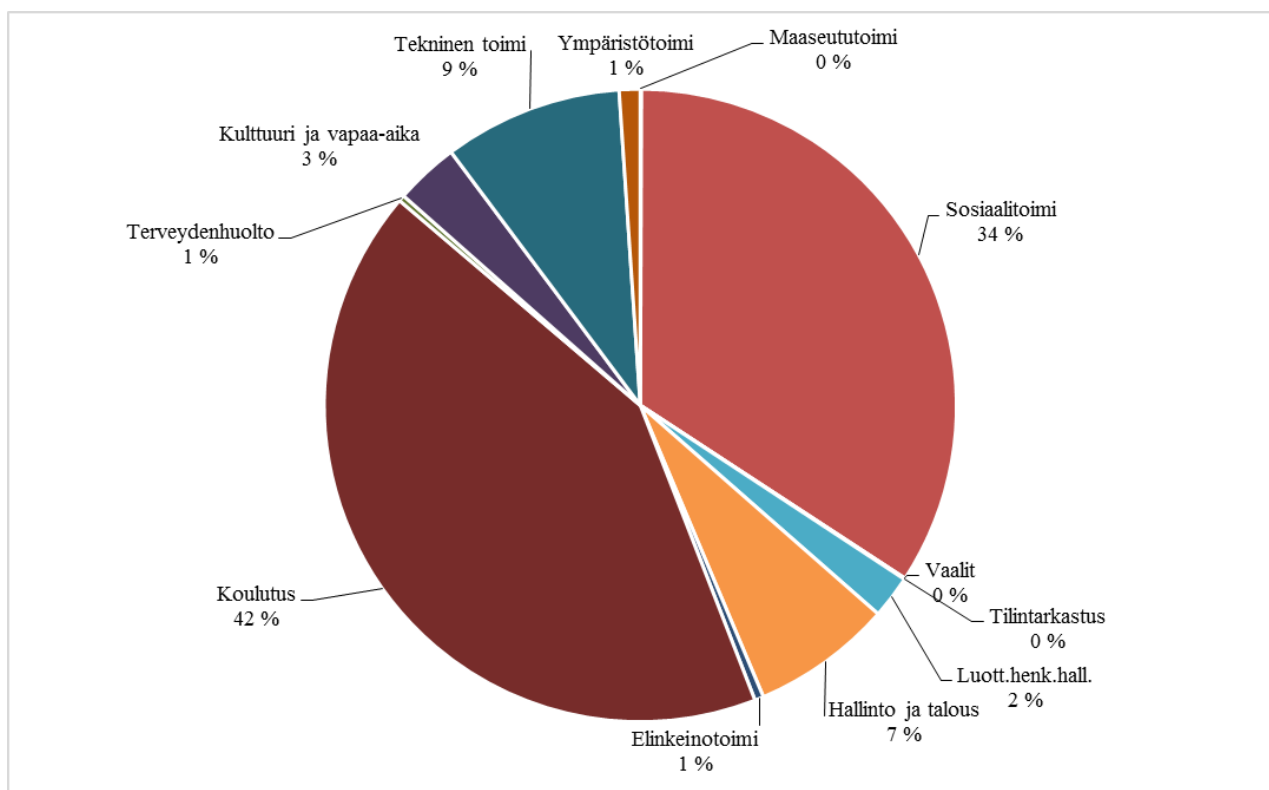

HENKILÖSTÖKULUT TOIMINNOITTAIN (1000 €)

Menolaji	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Vaalit	7	10	0
Tilintarkastus	4	3	4
Luott.henk.hall.	296	307	184
Hallinto ja talous	607	618	602
Elinkeinotoimi	151	38	38
Maaseututoimi	2	4	5
Sosiaalitoimi	2 630	2732	2861
Terveystenhuolto	22	25	26
Koulutus	3 465	3367	3529
Kulttuuri ja vapaa-aika	259	273	273
Tekninen toimi	684	735	766
Ympäristötoimi	94	107	90
Yhteensä	8 221	8219	8378

Kuvio osoittaa henkilöstön sijoittumisen kunnan eri sektoreille sekä siinä tapahtuneet muutokset.

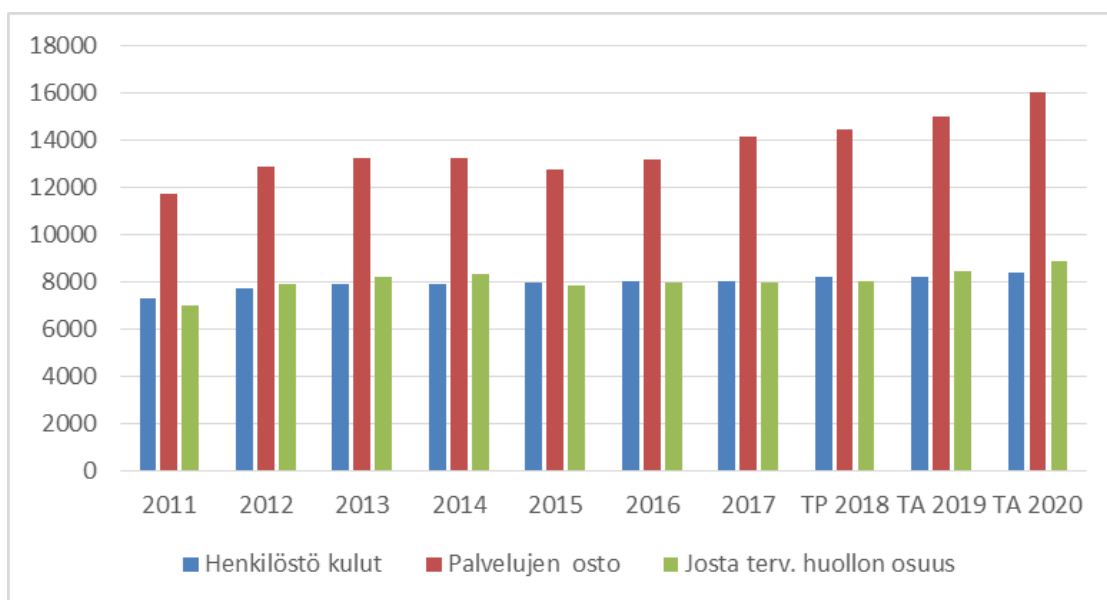

HENKILÖSTÖKULUT JA PALVELUJEN OSTO

Taulukossa ja kuviossa on vertailtu henkilöstökuluja ja palvelujen ostoa sekä terveydenhuollon osuutta palvelujen ostosta.

	Henkilöstö kulut	Palvelujen osto	Josta terv. huollon osuus
2011	7293	11737	7020
2012	7740	12868	7911
2013	7926	13260	8201
2014	7874	13241	8306
2015	7983	12763	7845
2016	8044	13214	7980
2017	8037	14147	7994
TP 2018	8221	14470	8033
TA 2019	8219	14999	8461
TA 2020	8378	16080	8855

PALVELUJENOSTO TOIMINNOITTAIN (ULKOISET 1000 €)

Käyttötalous	TP 2018	%	TA 2019	%	TA 2020	%
Vaalit	1	0,0	1	0,0	0	0,0
Tilintarkastus	15	0,1	11	0,1	13	0,1
Luott.henk.hallinto	246	1,7	169	1,1	84	0,5
Hallinto ja talous	471	3,3	472	2,9	451	2,8
Elinkeinotoimi	271	1,9	225	1,4	219	1,4
Maaseututoimi	45	0,3	55	0,3	50	0,3
Sosiaalitoimi	3 597	24,9	3 795	23,6	4 660	29,0
Terv.huolto	8 033	55,5	8 461	52,6	8 855	55,1
Koulutus	789	5,5	791	4,9	772	4,8
Kultt. ja vap.aika	130	0,9	125	0,8	117	0,7
Tekninen lautakunta	849	5,9	865	5,4	816	5,1
Ympäristölautakunta	23	0,2	29	0,2	44	0,3
Yhteensä	14 470	100,0	14 999	93,3	16 081	100,0

Taulukkoon on koottu eri toimialojen palvelujen osto kunnan ulkopuolisilta palveluntarjoajilta.

Terveydenhuollon luku on selvästi muita suurempi, koska koko terveydenhuolto on ostopalvelua.

TALOUSARVION SITOVUUS

Talousarvion toimeenpanosta

Kunnanvaltuuston talousarviopäätöksen jälkeen kunnanhallitus määrittelee ja arvioi täytäntöönpano-ohjeissaan lautakuntien ja mahdollisesti edelleen viranhaltijoiden päätösvallan määrärahojen jakamisessa. Lautakunnat ja viranhaltijat hyväksyvät annettujen täytäntöönpano-ohjeiden mukaisesti entisen tapaan käyttösuunnitelmat määrärahojensa jakamisesta ja toimittavat ne tiedoksi kunnanhallitukselle ja taloustoimistoon.

Talousarvion sitovuus

1. Käyttötalouden määrärahojen sitovuus
 - 1.1 Kunnanvaltuusto hyväksyy määrärahat toimielintasolla ja antaa kunnanhallitukselle tehtäväksi päättää määrärahoista tehtävätasolla.
 - 1.2 Kunnanhallitus määrittelee täytäntöönpano-ohjeissa lautakuntien ja viranhaltijoiden päättävävallan määrärahojen edelleen jaossa.
 - 1.3 Teknisen toimen talousarviossa rakennusten jakamattomissa erissä olevaa vuosikorjauksiin tarkoitettua määrärahaa voidaan siirtää kunnanhallituksen päätöksellä toteutuneiden kustannusten suhteessa muille hallintokunnille, tehtäväalueille ja tulosityksiköille.
 - 1.4 Kunnanhallitus voi talousarviovuoden aikana tehdä muutoksia kunnanvaltuuston toimielintasolla hyväksymään talousarvioon niin, että talousarvion ulkoisten menojen loppusumma ei näiden muutosten seurauksena kasva.

KÄYTTÖTALOUSOSA

OSASTOJEN TOIMINTA 2020

130 Tilintarkastus
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Kuntalain mukaan valtuusto asettaa toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten tarkastuslautakunnan. Hallintosäännön mukaan tarkastuslautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä. Valtuusto valitsee toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman JHTT-tilintarkastajan tai tilintarkastusyhteisön. Kuluven valtuustokauden 2017-2021 tilintarkastuspalveluista on tehty sopimus KPMG julkishallinnon palvelut Oy:n kanssa.
Vastuhenkilö Hallintojohtaja
Tehtävä
Sitovia tavoitteita 1. Tilinpäätös 2019, arviointikertomus. 2. Tarkastussuunnitelman toteuttaminen.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle
Tunnusluvut ja mittarit
Toiminnan painopistealueet 2020 Tarkastussuunnitelman mukainen toiminta: elinvoimalautakunta, koko kunta/hallinto, omistajaohjaus ja konsernivalvonta, tytäryhtiöt.

130 Tilintarkastus	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos % 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	19 086	13 850	17 460	26,10	3 610
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	19 086	13 850	17 460	26,10	3 610
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	1 576	1 380	1 138	-17,50	-242
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 576	1 380	1 138	-17,50	-242
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	20 662	15 230	18 598	22,10	3 368
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	6,46	4,69	5,94		

18 Kunnanvaltuusto ja -hallitus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Kunnanvaltuusto päättää kunnan strategisista linjauksista ja huolehtii kunnan talouden tasapainosta. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallintotehtävistä ja taloudenhoidosta sekä vastaa valtuustossa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Kunnanhallituksen keskeisenä tehtävänä on vastata valtuuston päättämien strategioiden toteuttamisesta. Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii henkilöstöjaos, kaavoitusjaos, elinvoimalautakunta ja vapaa-ajan asukastoimikunta.

Kunnan johtamisen tehtävänä on saada kunnan organisaatio ja koko yhteisö toimimaan siten, että kunnan visio, toiminta-ajatus ja päämäärät sekä asetetut tavoitteet ja kuntastrategia toteutuu kaikessa päätöksenteossa.

Vastuuhenkilö

Kunnanjohtaja

Tehtävä

Valtuusto on kunnan asukkaiden valitsema kunnan ylin toimielin. Valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa. Valtuustolla on kokonaisvastuu kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Kunnanhallitus on kunnan keskeisin toimielin. Sen tehtävänä on johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Sitovia tavoitteita

1. Kunnan talouden tasapaino, talouden tasapainosuunnitelman toimeenpano ja tarvittaessa sen päivittäminen, palvelujen kustannustehokkuus.
2. Yhteistyö Savogrow kuntien kanssa maku- ja soteuudistuksen valmistelussa.
3. Hyvinvointisuunnitelman toteuttaminen.
4. Kuntastrategian toteuttaminen valittujen kärkitavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Ostopalveluiden hinnat karkaavat käsistä, ei tervettä kilpailua..

Tunnusluvut ja mittarit

1. tehdyt toimenpiteet, tavoitteiden toteutuminen:
talouden kuukausi- ja kvartaaliraportti
poikkeamiin reagointi
2. kuntakehittäminen, sote-yhteistyö
3. tehdyt toimenpiteet, tavoitteiden toteutuminen
4. kuntalaiskyselyn tulokset

Toiminnan painopistealueet 2020

Talouden tasapainottaminen.

18 Kunnanvaltuusto ja -hallitus	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-291 351	-208 800	0	-100,00	208 800
M E N O T (ulkoiset)	727 792	677 162	406 100	-40,00	-271 062
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	436 441	468 362	406 100	-13,30	-62 262
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	72 036	55 402	59 411	7,20	4 009
TOIMINTAKATE (sisäiset)	72 036	55 402	59 411	7,20	4 009
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	508 477	523 764	465 511	-11,10	-58 253
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	159,10	161,16	148,63		

170 Yleishallinto**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Yleishallinnon palvelualue sisältää hallintopalvelut, yhteispalvelupisteen, henkilöstöhallinnon, kunnallisverotuksen (kunnan osuus verokustannuksista), tyky-toiminnan, asuntoasiat, ay- ja työsuojelutoiminnan ja työterveyshuollon.

Hallintopalveluihin kuuluvat mm. keskusvaalilautakunta, valtuuston, kunnanhallituksen ja henkilöstöjaoston esittelijä/sihteeripalvelut.

Vastuhenkilö

Hallintojohtaja

Tehtävä

Tuottaa yleishallinnon palvelut

Sitovia tavoitteita

1. Työhyvinvointi, kehittämistoimenpiteiden toteutus ja seuranta.
2. Asuntostrategian toteuttaminen (Asunnonhankinta, kunnan suoraan omistamat asunnot)
3. Tiedonhallintalain toimeenpano
4. Hallintotiimin säännölliset tapaamiset (tilinpäätös, talousarvio, laskutukset ym.)

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Talousriskit (asuntostrategien toteuttaminen/toimenpiteet)

Tunnusluvut ja mittarit

1. kehittämistoimien toteutuminen 100%, seuranta oikea-aikaista, hyvinvointisuunnitelman käyttöönotto, perehdyttämisoppaan käyttöönotto ja henkilöstön tyhy-toiminnan aktivointi
2. tehtyjen toimien lukumäärä ja vaikuttavuus.
3. tietoja hyödynnetään julkisissa palveluissa yhdenmukaisesti, laadukkaasti ja tietoturvallisesti

170 Yleishallinto	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos%	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-138 808	-102 000	-70 000	-31,40	32 000
M E N O T (ulkoiset)	580 643	561 476	508 232	-9,50	-53 244
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	441 835	459 476	438 232	-4,60	-21 244
Tulot (sisäiset)	-66 344	-68 361	-53 410	-21,90	14 951
Menot (sisäiset)	77 740	60 890	61 761	1,40	871
TOIMINTAKATE (sisäiset)	15 740	-3 127	12 333	-494,40	15 460
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	457 575	456 349	450 565	-1,30	-5 784
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	143,17	140,42	143,86		

180 Taloushallinto
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Taloushallinto sisältää palkanlaskentapalvelut, kirjanpitoalvelut (ostopalvelu Kuntalaskenta, myynti- ja ostoreskontra kunnan toimintaa), hankkeiden maksatukset, perintään osallistuminen ja ICT-palvelut kunnan toimintana.
Vastuhenkilö Hallintojohtaja
Tehtävä Tuottaa taloushallinnon palvelut
Sitovia tavoitteita 1. Kirjanpitoalveluiden uudelleen organisointi, eri vaihtoehdot tarkkaan tutkien. 2. Talouspalveluiden tuottaminen oikein ja ajallaan päätöksenteon tueksi, ajantasainen raportointi. 3. Talouskoulutus avainhenkilöille, osaamistason mukaisesti.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Henkilöriskit, muutos vastuuhenkilöissä, raportointi
Tunnusluvut ja mittarit
Toiminnan painopistealueet 2020

180 Taloushallinto	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-38 026	-52 000	-40 000	-23,10	12 000
M E N O T (ulkoiset)	572 181	587 957	593 871	1,00	5 914
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	534 155	535 957	553 871	3,30	17 914
Tulot (sisäiset)	-345 651	-276 736	-338 431	22,30	-61 695
Menot (sisäiset)	23 493	24 910	24 055	-3,40	-855
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-322 158	-251 826	-314 376	24,80	-62 550
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	211 997	284 131	239 495	-15,70	-44 636
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	66,33	87,42	76,47		

26 Elinkeinotoimi

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Toimialan tehtävänä on kuntakonsernin elinvoimaan, yritys- ja elinkeinoelämän kehittämiseen ja toimintaedellytysten luomiseen sekä työllisyyden edistämiseen liittyvät asiat.

Rautalammin elinkeinotoimen palvelut tuottaa Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, jossa Rautalammin kunta on yksi kuudesta omistajasta. Kehitysyhtiön kautta kunnassa tuotetaan yrityspalvelua (elinkeinoasiamies) lähipalveluna sekä kehittämishanketoimintaa, jonka kohdentamisesta vastaa kehitysyhtiön hallitus. Kunnalla voi kehitysyhtiön kautta tapahtuvan hanketoiminnan lisäksi olla omaa kehittämishanketoimintaa.

Kehitysyhtiö SavoGrow Oy tuottaa uusien yrittäjien perustamisneuvontaa osana Uusyrityskeskusten verkostoa, toiminta on laatusertifioitua.

Vastuhenkilö

Kunnanjohtaja

Tehtävä

Sitovia tavoitteita

1. Yritysten kehittämishankkeita tai -toimenpiteitä käynnistyy 6 kappaletta. *(Elinvoimaohjelma: kannattava kasvu)*
2. Sukupolven- tai muita omistajanvaihdoksia tapahtuu 2 kappaletta. *(Elinvoimaohjelma: palvelurakenteen turvaaminen)*
3. Ammatillisten koulutusmahdollisuuksien kehittäminen edelleen seudullisesti ja paikallisesti. *(Elinvoimaohjelma: palvelurakenteen turvaaminen)*
4. Master Plan -suunnitelman päivittäminen. Suunnitelma ohjaa matkailutoimialan kehittämistä. Tavoitteena kansallispuiston paikallistaloudellisten vaikutusten kasvu. *(Elinvoimaohjelma: kansallispuisto yhteistyön alustana, matkailupalvelujen tuotteistaminen)*
5. Kehitetään infopiste-konsepti matkailuyrityksiin ja matkailuesite kesälle 2020 yhteistyössä matkailualan toimijoiden kanssa. *(Elinvoimaohjelma: matkailupalvelujen tuotteistaminen, markkinointi, kansallispuisto yhteistyön alustana)*
6. Käynnistetään tulevaisuustyö, jossa kartoitetaan skenaariot paikkakunnan tulevaisuudesta sekä luodaan vaihtoehtoiset skenaariot. *(Elinvoimaohjelma: elävä kuntakeskus, digitaalisesti läsnä oleva kunta)*
7. Tontti- ja asukasmarkkinointiin panostaminen. *(Elinvoimaohjelma: elävä kuntakeskus, markkinointi)*
8. Viestintäohjelman toimenpiteiden toteuttaminen: 3 kappaletta. *(Viestintäohjelma 2019-2022)*

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

1. Yleinen taantuma, joka hidastaa yritysten kehittämistoimenpiteitä.
2. Yritysrahoituksen saatavuus.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP2017	TP2018	TA2019	TA2020
Yrityskanta	253	253	250	248
Yritysmäärän nettomuutos	-2	0	-3	-2
Asiakastapahtumat (SG:n CRM)	242	318	300	349
Kansallispuiston kokonaistulovaikutus (MH)	0,8 M€	0,9 M€		1,1 M€
Kansallispuiston kokonaistyöllisyysvaikutus (MH)	8	9		11

26 Elinkeinotoimi	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-249 676	-2 000	-2 000	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	463 706	283 542	271 630	-4,20	-11 912
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	214 030	281 542	269 630	-4,20	-11 912
Tulot (sisäiset)	-1 495	0	0	0,00	0
Menot (sisäiset)	6 613	6 918	9 153	32,30	2 235
TOIMINTAKATE (sisäiset)	5 118	6 918	9 153	32,30	2 235
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	219 148	288 460	278 783	-3,40	-9 677
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	68,57	88,76	89,01		

270 Maaseututoimi

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Sydän-Savon maaseutupalvelun tehtävänä on 11 kunnan ja kaupungin alueella huolehtia maaseudun elinkeinojen, elinolosuhteiden ja palveluiden kehittämisestä sekä maaseutuelinkeinoja koskevien viranomaistehtävien hoitamisesta. Yhteistoiminta-alueella turvataan maaseutupalvelujen saatavuus ja toiminta siten, että toiminta on tehokasta, tasapuolista ja avointa.

Vastuhenkilö

Maaseutuasiamies

Tehtävä

Sydän-Savon maaseutupalvelun tehtävänä on vastata kuntien maaseutuhallinnon hoitamisesta yhteistoiminta-alueella. Sydän-Savon maaseutupalvelun yhteistoiminta-alueeseen kuuluu 11 kuntaa ja kaupunkia, jonka isäntäkuntana on Siilinjärven kunta. Lisäksi yhteistoiminta-alueella hoidetaan myös muita kuin maaseutuhallintoon kuuluvia tehtäviä, mm. yksityistiehallinnon tehtäviä.

Sitovia tavoitteita

1. Kehitetään aktiivisesti maatilataustaista yritystoimintaa ja toimintaympäristöä.
2. Henkilöstön ammattitaidon kehittäminen ja hyödyntäminen
3. Palveluiden hallittu kustannuskehitys / tehostaminen

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Voimakas rakenne muutos maataloudessa. Haasteellinen taloudellinen tilanne useilla tiloilla. Investointien vähäinen määrä tiloilla johtuen yrittäjien iästä ja maatalouden tulevaisuuden näkymistä.

Tunnusluvut ja mittarit

Lautakunnan asettamat tavoitteet	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Yhteistoiminta-alueen aktiivimaatilat	1 789	1 789	1749	1700	1650
Maksetut maataloustuet, M€	59	65	63	63	63
Maaseutuviranomaistehtävät					
- Maatilaa / htv	172	174	180	180	180
- €/aktiivimaatila	324	338	338	338	338
- €/peruslohko	14,66	15,16	15,06	14,64	14,22
Maaseutuyritysten kehittäminen*					
- €/aktiivimaatila	94,19	107,87	110,15	110,15	110,15
- €/maaseutualueen asukas	2,28	3,00	2,60	2,49	2,48

*ei sisällä erillisten kehittämishankkeiden kuntavastinrahaa

Toiminnan painopistealueet 2020

Osallistutaan aktiivisesti yhteistyökumppaneiden kanssa tehtäviin kehittämistoimenpiteisiin. Viranomaistehtävien lisäksi annetaan maaseudun yritys- ja kehittämisspalveluja. Yhteistyön tiivistäminen sidosryhmien kanssa kehittämällä asiakaskeskeisiä palvelupolkuja.

270 Maaseututoimi	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	47 800	59 032	55 334	-6,30	-3 698
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	47 800	59 032	55 334	-6,30	-3 698
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	6 458	8 294	8 100	-2,30	-194
TOIMINTAKATE (sisäiset)	6 458	8 294	8 100	-2,30	-194
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	54 258	67 326	63 434	-5,80	-3 892
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	16,98	20,72	20,25		

307 Perusturvan hallinto																							
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Perusturvan hallinto tuottaa laadukasta johtamista ja toimivia perusturvan hallinto- ja toimistopalveluita, jotka mahdollistavat laadukkaiden peruspalveluiden tuottamisen. Lisäksi tuotetaan perheoikeudelliset palvelut Henkilöstö: Perusturvajohtaja ja toimistosihteeri.																							
Vastuuhenkilö Perusturvajohtaja																							
Tehtävä																							
Sitovia tavoitteita 1. Palvelutehtävärakenteen käyttöönottoon valmistautuminen, käytössä 1.1.2021 2. Palveluasumisen kilpailutus vuoden 2021 alkaen 3. Kuljetuspalveluiden kilpailutus kesäkuusta 2020 alkaen 4. Kanta-arkistoon siirtymiseen valmistautuminen 5. Kuntien yhteistyössä tuotettavien sosiaalipalveluiden mahdollisuuden selvittäminen																							
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Henkilöstöriski. Tietojärjestelmien ajantasaistamiseen liittyvä kustannusriski.																							
Tunnusluvut ja mittarit <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>TP 2016</th><th>TP 2017</th><th>TP 2018</th><th>TA 2019</th><th>TA 2020</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Perusturvalautakunnan kokouksia</td><td>9</td><td>11</td><td>9</td><td>9</td><td>8</td></tr> <tr> <td>Käsiteltyjä asioita</td><td>85</td><td>101</td><td>100</td><td>100</td><td>100</td></tr> </tbody> </table>							TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	Perusturvalautakunnan kokouksia	9	11	9	9	8	Käsiteltyjä asioita	85	101	100	100	100
	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020																		
Perusturvalautakunnan kokouksia	9	11	9	9	8																		
Käsiteltyjä asioita	85	101	100	100	100																		
Toiminnan painopistealueet 2020																							

307 Perusturvan hallinto	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos% 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)	-280	-200	0	-100,00	200
M E N O T (ulkoiset)	134 240	139 632	135 864	-2,70	-3 768
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	133 960	139 432	135 864	-2,60	-3 568
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	97 878	78 121	91 595	17,20	13 474
TOIMINTAKATE (sisäiset)	97 878	78 121	91 595	17,20	13 474
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	231 838	217 553	227 459	4,60	9 906
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	72,54	66,94	72,62		

310 Sosiaalipalvelut / 3030 Kehitysvammahuolto / 3260 Työkeskus Kokkatoiminta**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Tuottaa laadukasta ja kuntouttavaa työ- ja päivätoimintaa erityisryhmille. Tuottaa palveluja yrityksille ja kunnan muille sektoreille sekä tekee alihankintatöitä.

Henkilöstö: 1,5 ohjaajaa, vastaava ohjaaja ja pesulatyöntekijä.

Kehitysvammaisten avohuollon ohjaus 0,5 ohjaajaa.

Vastuhenkilö

Vastaava ohjaaja.

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

1. Duuni edellä hankkeen kautta suorittaa pesulassa Savon ammattiopiston toimitilahuollon tutkinnon osia kaksi henkilöä oppisopimuksella ja kaksi koulutussopimuksella.
2. Asiakkaat tutustuvat kunnan tarjoamiin liikunta- ja kulttuuripalveluihin ryhmätoimintana.
3. Henkilöstön täydennyskoulutukset kaikille ohjaajille.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle**Tunnusluvut ja mittarit**

Työtoiminnan (Kokkatoiminnan) asiakkaat:	TP2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Mielenterveyskuntoutujat	14	15	10	13	10
Kehitysvammaiset (sis. ulkokuntamyynnin)	12	13	12	13	15
Kuntouttava työtoiminta/palkkatuki ja työkokeilu	9	11	10	11	8
Asiakkaita Kokan ulkopuolella avotyössä					4

Toiminnan painopistealueet 2020

310 Sosiaalipalvelut	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos% 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)	-218 528	-211 150	-342 994	62,40	-131 844
M E N O T (ulkoiset)	3 427 053	3 521 939	4 288 938	21,80	766 999
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 208 525	3 310 789	3 945 944	19,20	635 155
Tulot (sisäiset)	-26 241	-24 950	-26 500	6,20	-1 550
Menot (sisäiset)	49 804	41 919	65 804	57,00	23 885
TOIMINTAKATE (sisäiset)	32 094	22 941	43 484	89,50	20 543
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 240 619	3 333 730	3 989 428	19,70	655 698
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	1013,96	1025,76	1273,76		

330 Kehitysvammahuolto	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-120 924	-140 100	-126 100	-10,00	14 000
M E N O T (ulkoiset)	1 318 093	1 365 639	1 536 965	12,50	171 326
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 197 169	1 225 539	1 410 865	15,10	185 326
Tulot (sisäiset)	-26 241	-24 950	-26 500	6,20	-1 550
Menot (sisäiset)	31 999	31 738	42 093	32,60	10 355
TOIMINTAKATE (sisäiset)	14 289	12 760	19 773	55,00	7 013
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 211 458	1 238 299	1 430 638	15,50	192 339
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	379,05	381,02	456,78		

310 Sosiaalipalvelut / 330 Kehitysvammahuolto / 3260 Työkeskus / 351 Nuorten paja**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Nuorten työpajatoiminnan tavoitteena on ehkäistä nuorta syrjäytymästä yhteiskunnasta, edistää nuoren elämänhallintaa, ohjata häntä koulutukseen ja auttaa häntä löytämään polkuja työelämään. Paja tuottaa matalankynnyksen palveluita (sis. starttipaja ja nuortenryhmä) kaikille alle 29 vuotiaille Rautalammillä asuville nuorille.

Henkilöstö: 1,5 ohjaajaa.

Vastuhenkilö

Kokkatoiminnan ohjaaja.

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

1. Lisätään toiminnan näkyvyyttä mm. sosiaalisessa mediassa.
2. Kohdennetaan palvelut nuorten tarpeen mukaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa mm. lisäämällä yksilövalmennusta.
3. Paikallisiin yrityksiin ja harrastusmahdollisuuksiin tutustuminen.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle**Tunnusluvut ja mittarit**

ASIAKKAAT	Nuorten paja	TA 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kuntouttavassa työtoiminnassa		6	2	4	5	4
Mielenterveyskuntoutujat					4	3
Muut (ryhmätoiminnat, työkokeilu tms.)		9	2	0	1	5

Toiminnan painopistealueet 2020

310 Sosiaalipalvelut / 3055 Vammaispalvelut**Toiminnan kuvaus**

Vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon uusille asiakkaille laaditaan toimintakykyarvioon perustuvat erityishuolto-ohjelmat ja hoito- ja palvelusuunnitelmat. Niiden mukaiset palvelut järjestetään ilman aiheutonta viivästystä. Voimassa olevat hoito- ja palvelusuunnitelmien tarkistetaan ja päivitetään vähintään joka toinen vuosi.

Henkilöstö: Sosiaalityöntekijä (0,7) ja avohuollon ohjaaja (0,5).

Vastuhenkilö

Vammaispalveluiden sosiaalityöntekijä.

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

1. Kaikilla asiakkailla on voimassa oleva ja laadukas palvelusuunnitelma sekä oikein mitoitettut palvelut.
2. Sosiaalityöntekijöiden täydennyskoulutus vammaispalveluiden lainsäädäntöön ja toiminnan kehittämiseen.
3. Osallistuminen kilpailutuksen laatuedellytysten määrittelyyn.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Henkilöstöriski

Kustannusriski, joka johtuu palvelutarpeen yllättävästä lisääntymisestä ja sopimuksiin perustuvasta kustannusten noususta 1,5%.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Vammaisten kuljetuspalveluja saaneet	104	92	85	100	97
Asunnonmuutostöitä	16	18	8	25	15
Henkilökohtaisia avustajia / asiakkaalla	23	27	22	27	25
Vammaisten asumispalveluissa	14	17	18	16	21
Laitoshoidossa	5	4	2	4	2

Toiminnan painopistealueet 2020

3055 Vammaispalvelut	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	735 877	815 519	1 279 566	56,90	464 047
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	735 877	815 519	1 279 566	56,90	464 047
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	4 074	0	5 000	0,00	5 000
TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 074	0	5 000	0,00	5 000
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	739 951	815 519	1 284 566	57,50	469 047
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	231,52	250,93	410,14		

310 Sosiaalipalvelut / 3040 Sosiaalityö ja 3050 Mielenterveyspalvelut**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Sosiaalipalvelut tuottavat ehkäiseviä ja korjaavia sosiaalipalveluita niiden tarpeessa oleville kuntalaisille. Lastensuojelun tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten kasvu ympäristön olosuhteita siten, että lapset voivat hyvin ja mahdollisimman moni lapsi voi asua omassa kodissaan.

Mielenterveys- ja päihdetyössä tärkeänä tavoitteena on parantaa asiakkaiden psykososiaalista hyvinvointia ja lisätä heidän osallisuuttaan yhteiskunnassa.

Henkilöstö: 2 sosiaalityöntekijää, 2 perhetyöntekijää, psykososiaalisen kotikuntoutuksen työntekijä ja pakolaisohjaaja.

Vastuhenkilö

Perusturvajohtaja

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

1. Perhetyön saatavuutta lisätään ja otetaan käyttöön Nepsy -toimintamalli.
2. Otetaan käyttöön Tuva -mittaristo mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden palvelutarpeen ja palvelun vaikuttavuuden arvioissa.
3. Otetaan käyttöön Lapset puheeksi -menetelmä.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Henkilöstöriski.

Sopimukseen perustuva hinnankorotus 1,5% on riski talousarviossa pysymiselle, mikäli ostotarve lisääntyy (lähinnä lasten kodin ulkopuoliset sijoitukset).

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Huostaanotettuja lapsia	3	6	4	4	4
Sijoitukset:					
Laitokset	2	3	3	3	2
Sijaisperhehoito	2	2	2	2	2
Jälkihuollettavat	2	1	3	2	3
Päihde- ja mielenterveyshuollon palveluasuminen	16	13	12	12	12
Psykososiaalinen kotikuntoutus käyntimäärät			248	380	400
Perhetyön perheet					18
Kotouttamisohjaajan pakolaisperheet					8

Toiminnan painopistealueet 2020

3040 Sosiaalityö	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-54 282	-23 050	-155 050	572,70	-132 000
M E N O T (ulkoiset)	655 069	653 106	736 697	12,80	83 591
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	600 787	630 056	581 647	-7,70	-48 409
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	300	0	8 132	0,00	8 132
TOIMINTAKATE (sisäiset)	300	0	8 132	0,00	8 132
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	601 087	630 056	589 779	-6,40	-40 277
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	188,07	193,86	188,31		

3050 Mielenterveyspalvelut	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-30 882	-27 000	-41 144	52,40	-14 144
M E N O T (ulkoiset)	455 339	400 000	438 923	9,70	38 923
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	424 458	373 000	397 779	6,60	24 779
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	424 458	373 000	397 779	6,60	24 779
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	132,81	114,77	127,00		

310 Sosiaalipalvelut / 3090 Toimeentulotuki**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen ilman aiheetonta viivystystä. Asiakkaiden sosiaalisen tilanteen selvittely ja tarpeellinen tuki aikuissosiaalityön keinoin. Merkittävä väline on kuntouttava työtoiminta.
0,1 sosiaalityöntekijää.

Vastuhenkilö

Sosiaalityöntekijä.

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

1. Kaikki asiakkaat saavat ajanvarausajan viimeistään viiden arkipäivän sisällä. Päivystysasiakkaat saavat palvelun saman päivän aikana.
2. Kaikkien asiakkaiden sosiaalinen tilanne selvitetään ja huomioidaan kokonaisvaltaisesti palveluissa.
3. Kotikäyntejä erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden luo lisätään.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Henkilöstöriski.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea saaneita kotitalouksia	24	27	67	30	40
Kuntouttavan työtoiminnan parissa henkilöä	17	11	34	30	30

Toiminnan painopistealueet 2020

3090 Toimeentulotuki	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos % 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)	-12 441	-21 000	-20 700	-1,40	300
M E N O T (ulkoiset)	125 169	127 200	127 700	0,40	500
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	112 728	106 200	107 000	0,80	800
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	112 728	106 200	107 000	0,80	800
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	35,27	32,68	34,16		

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3110 Kotihoito**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Kotihoito tuottaa oikea-aikaisia ja kustannustehokkaita koti- ja tukipalveluja sekä kotisairaanhoidtoa kuntalaisille. Kotihoidon ja tukipalvelujen avulla pyritään turvaamaan asiakkaan hyvä elämä sekä tukemaan asiakkaan kotona asumista mahdollisimman pitkään. Omaishoitajuutta tuetaan erilaisten palvelukokonaisuuksien avulla. Psykososiaalista kotikuntoutuksen avulla tuetaan asiakkaiden arjen sujuvuutta vahvemman palvelun avulla.

Kotihoidon henkilöstö 26: 1 kotihoidon vastaava, 3 sairaanhoitajaa / terveydenhoitajaa, 22 lähihoitajaa ja 1 yhteinen fysioterapeutti palveluasumisen kanssa.

Vastuhenkilö

Kotihoidon vastaava.

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

1. Palvelukoti Aapelin muuttaminen ryhmäkodiksi.
2. Hyvinvointiteknologian käyttöönotto kotihoidossa.
3. Kaikki työntekijä suorittavat saattohoidon verkkokoulutuksen.
4. Ympäri vuorokautisen kotihoidon kehittäminen.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Palvelukoti Aapelin asiakaskunnan hoidettavuus.

Hyvinvointiteknologiassa palvelun tuottajan saatavuus ja laatu.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kotihoidon (KSH ja kotipalvelu) asiakaskäynnit	36 986	42 374	42 011	45 000	58000
Kotipalvelun kotitaloudet	164	160	206	170	170
Ennalta ehkäisevät kotikäynnit	61	61	65	70	70
Omaishoidon tuki	33	29	27	25	25

Toiminnan painopistealueet 2020

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos % 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)	-883 339	-813 730	-953 436	17,20	-139 706
M E N O T (ulkoiset)	3 294 172	3 419 023	3 532 478	3,30	113 455
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 410 833	2 605 293	2 579 042	-1,00	-26 251
Tulot (sisäiset)	-20 748	0	0	0,00	0
Menot (sisäiset)	419 506	388 251	392 450	1,10	4 199
TOIMINTAKATE (sisäiset)	455 736	450 264	447 835	-0,50	-2 429
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 866 569	3 055 557	3 026 877	-0,90	-28 680
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	896,92	940,17	966,44		

3110 Kotihoito	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos % 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)	-292 508	-285 830	-371 430	29,90	-85 600
M E N O T (ulkoiset)	1 427 936	1 406 763	1 610 830	14,50	204 067
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 135 428	1 120 933	1 239 400	10,60	118 467
Tulot (sisäiset)	-18 441	0	0	0,00	0
Menot (sisäiset)	208 829	198 885	259 175	30,30	60 290
TOIMINTAKATE (sisäiset)	195 049	208 581	262 243	25,70	53 662
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 330 477	1 329 514	1 501 643	12,90	172 129
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	416,29	409,08	479,45		

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3120 Palveluasuminen**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Palvelukoti Pauliinassa tarjotaan rautalampilaisille vanhuksille 15 pysyvää ja kolme lyhytaikaista tehostetun palveluasumisen paikkaa. Lyhytaikaisella tehostetulla palveluasumisella tuetaan ikäihmisten kotona asumista ja mahdollistetaan 25 omaishoitajan vapaapäivien toteutuminen.

Päivätoimintaa tarjotaan 20 kotona asuvalle yli 65 v asiakkaille kotona pärjäämisen tueksi.

Henkilöstöön kuuluu : palveluasumisen vastaava, 1 sairaanhoitaja, 10 lähihoitajaa ja yhteinen fysioterapeutti kotihoidon kanssa.

Vastuhenkilö

Palveluasumisen vastaava.

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

1. Laadukkaat, tasapuoliset ja oikea-aikaisesti kohdennetut palvelut perusturvalautakunnan päättämien perusteiden pohjalta, asiakaspaikkojen täyttöaste 98%.
2. Saattohoidon järjestäminen sekä saattohoidon kehittäminen kotihoidon ja vanhuspalveluiden vastuualueella.
3. Päivätoiminnan tarjonta mukautetaan tarpeeseen siten, että päivätoiminnan päiviä tarjotaan 2-3 viikossa, jos hoitajamitoitus nousee vuoden aikana 0,7:ään.
4. Osallistuminen kilpailutuksen laatuedellytysten määrittelyyn.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Mahdollinen 0.7 hoitajamitoitus tulee nostamaan henkilöstökuluja

Jos henkilöstökuluja ei voida nostaa, intervallipaikkoja voidaan joutua vähentämään hoitajamitoituksen muuttuessa, mikä voi lisätä terveydenhuollon hoitovuorokausia.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Palvelukoti Pauliina	6 435 vrk	6 303 vrk	6 356 vrk	6 570 vrk	6 570 vrk
Päivätoiminnan asiakaskäynnit	724	751	549	650 vrk	650 vrk
Perhehoito	1	0	0	1	2

Toiminnan painopistealueet 2020

Saattohoidon kehittäminen

3120 Palveluasuminen	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-345 240	-343 900	-212 606	-38,20	131 294
M E N O T (ulkoiset)	965 108	1 025 106	730 141	-28,80	-294 965
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	619 868	681 206	517 535	-24,00	-163 671
Tulot (sisäiset)	-1 996	0	0	0,00	0
Menot (sisäiset)	189 929	189 366	133 275	-29,60	-56 091
TOIMINTAKATE (sisäiset)	240 250	241 683	185 592	-23,20	-56 091
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	860 118	922 889	703 127	-23,80	-219 762
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	269,12	283,97	224,50		

330 Kotihoito ja vanhuspalvelut / 3130 Ostopalvelut**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Tuottaa ostopalveluna laadukasta tehostettua palveluasumista sen tarpeessa oleville kilpailutuksen ja vahvistettujen perusteiden mukaisesti. Noin 50 % tehostetusta palveluasumisesta tuotetaan ostopalveluna.

Vastuhenkilö

Palveluasumisen vastaava.

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

1. Palveluiden kilpailuttaminen vuodesta 2021 alkaen.
2. Aloitetaan myös ennalta ilmoittamattomien tarkastuskäyntien tekeminen Avin ohjeistuksen mukaisesti. Tarkastuskäynnit toteutetaan laadukkaasti ja ohjauksellisesti.
3. Ostopalvelun lisääntyvään tarpeeseen vastataan kehittämällä aktiivisesti perhehoitoa osana PerhEke – hanketta. Tavoitteena yksi toimiva perhehoitaja.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Kilpailutuksen myötä kustannukset saattavat nousta.
Perhehoitajien rekrytointi ei onnistu tavoitteen mukaisesti.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Vanhuksia sijoitettu					
Ostopalvelut yhteensä:	9 138 vrk	8 271 vrk	8 611 vrk	9 125 vrk	8 760vrk

Toiminnan painopistealueet 2020

3130 Ostopalvelut	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-192 294	-157 000	-150 000	-4,50	7 000
M E N O T (ulkoiset)	854 965	960 154	944 822	-1,60	-15 332
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	662 671	803 154	794 822	-1,00	-8 332
Tulot (sisäiset)	-311	0	0	0,00	0
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-311	0	0	0,00	0
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	662 360	803 154	794 822	-1,00	-8 332
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	207,25	247,12	253,77		

335 Ravintokeskus / Keskuskeittiö**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Tuottaa ruokapalvelut kunnan oppilaitoksiin, päiväkoteihin ja kotihoidon asiakkaille.

Vastuhenkilö

Ravitsemispäällikkö.

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

1. Biojätteen määrän mittaaminen ja minimoiminen.
2. Ylijäämäruuan myynnin kehittäminen.
3. Ikääntyneiden ravitsemuksen seuranta ja kehittäminen esim. vanhuspalvelun henkilöstöä kouluttamalla.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Henkilöstöriski.

Tunnusluvut ja mittarit

Ateriat:	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Ikääntyneet	151 833	51 182 kpl	50 184 kpl	51 822 kpl	50 000 kpl
Koulu- ja varhaiskasvatus ja Kokka	83 069	108 722 kpl	107 130 kpl	98 156 kpl	95 065 kpl
Muu	10 000	9 811 kpl	7 508 kpl	7 000 kpl	12 045 kpl

Toiminnan painopistealueet 2020

335 Ravintokeskus	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-47 718	-40 606	-93 036	129,10	-52 430
M E N O T (ulkoiset)	426 393	492 095	504 328	2,50	12 233
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	378 675	451 489	411 292	-8,90	-40 197
Tulot (sisäiset)	-494 952	-525 151	-510 676	-2,80	14 475
Menot (sisäiset)	48 957	22 475	50 671	125,50	28 196
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-445 995	-502 676	-460 005	-8,50	42 671
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-67 320	-51 187	-48 713	-4,80	2 474
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	-21,06	-15,75	-15,55		

360 Kansanterveystyö**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Perusterveydenhuolto järjestetään ja tuotetaan kuulumalla Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymään yhdessä Suonenjoen kaupungin kanssa.

Vastuhenkilö

Perusturvajohtaja

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

Perusterveydenhuollon sitovat tavoitteet asettaa perussopimuksen mukaisesti Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle**Tunnusluvut ja mittarit**

Hoitopäivät	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
15-49 vuotiaat	74	20	27		
50-64 vuotiaat	475	267	207		
65-74 vuotiaat	386	830	717		
75-84 vuotiaat	1 276	973	1 391		
Yli 85 vuotiaat	2 439	1 321	1 306		
Yhteensä	4 650	3 444	3 648		
a´-hintaa	214,95 €	210,13 €	229,50 €		
Kustannukset yhteensä	999 703,50 €	723 687,72 €	837 216,00 €		

Toiminnan painopistealueet 2020

360 Kansanterveystyö	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-161 031	-166 524	-186 524	12,00	-20 000
M E N O T (ulkoiset)	3 237 928	3 543 430	3 589 991	1,30	46 561
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 076 897	3 376 906	3 403 467	0,80	26 561
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	40 155	38 838	35 333	-9,00	-3 505
TOIMINTAKATE (sisäiset)	73 414	72 098	68 593	-4,90	-3 505
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 150 311	3 449 004	3 472 060	0,70	23 056
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	985,70	1061,23	1108,58		

370 Sairaanhoidolaitokset
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Erikoissairaanhoito järjestetään ja tuotetaan kuulumalla Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymään.
Vastuhenkilö Perusturvajohtaja
Tehtävä
Sitovia tavoitteita Erikoissairaanhoidon sitovat tavoitteet asettaa perussopimuksen mukaisesti Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle
Tunnusluvut ja mittarit
Toiminnan painopistealueet 2020

370 Sairaanhoidolaitokset	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos % 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)	-18 738	0	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	4 776 919	4 867 162	5 214 907	7,10	347 745
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	4 758 181	4 867 162	5 214 907	7,10	347 745
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	4 758 181	4 867 162	5 214 907	7,10	347 745
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	1488,79	1497,59	1665,04		

380 Erittelemätön terveydenhuolto
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Ympäristöterveydenhuolto järjestetään ja tuotetaan kuulumalla ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen , johon kuuluvat Tervon kunta (isäntäkunta), Suonenjoen kaupunki, Rautalammin kunta, Vesannon kunta, Pielaveden kunta sekä Keiteleen kunta.
Vastuhenkilö Perusturvajohtaja
Tehtävä
Sitovia tavoitteita Sitovat tavoitteet asettaa perussopimuksen mukaisesti ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue..
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle
Tunnusluvut ja mittarit
Toiminnan painopistealueet 2020

380 Erittelemätön terveydenhuolto	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos % 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)	-3 067	0	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	182 951	195 310	199 420	2,10	4 110
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	179 884	195 310	199 420	2,10	4 110
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	179 884	195 310	199 420	2,10	4 110
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	56,28	60,10	63,67		

404 Sivistyksen hallinto

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Sivistystoimen hallinnon tehtävänä on mahdollistaa osaston työntekijöiden toimintaedellytykset, edistää osaston toimintaa kuntastrategian mukaisesti sekä arvioida toiminnan taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia. Sivistysosaston hallinto ohjaa osaston yhteistoimintoja, järjestää ja toimeenpanee kilpailutuksia sekä kehittää toiminnan suunnittelua ja arviointia.

Vastuhenkilö

Sivistysjohtaja

Tehtävä

Sivistyspalveluiden kustannustehokas ja laadukas järjestäminen

Sitovia tavoitteita

1. Viranhaltijapäätökset ja lautakunnan päätökset annetaan kuukauden kuluessa asian vireilletulosta.
2. Osaston työntekijöille pidetään kehityskeskustelut lähiesimiehen toimesta.
3. Laadimme osastolle viestintäsuunnitelman

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Sitovien tavoitteiden osalta ei merkittäviä riskejä.

Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Times new roman, poista suluissa oleva teksti)

	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019
Sivistyslautakunnan kokouksia	10	11	11	8
Osastopalavereita	4	4	8	10

Toiminnan painopistealueet 2020

1. Työhyvinvoinnin edistäminen
2. Viestinnän kehittäminen
3. Osaston yhteistoiminnan kehittäminen

404 Sivistyksen hallinto	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	58 604	51 501	45 043	-12,50	-6 458
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	58 604	51 501	45 043	-12,50	-6 458
Tulot (sisäiset)	-447	-300	-572	90,70	-272
Menot (sisäiset)	2 374	2 051	2 221	8,30	170
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 927	1 751	1 649	-5,80	-102
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	60 531	53 252	46 692	-12,30	-6 560
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	18,94	16,39	14,91		

410 Perusopetus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Toiminnassa keskeistä on kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen. Oppilaiden elämänhallintataitoja vahvistetaan ja heitä kasvatetaan vastuullisuuteen ja yritteliäisyyteen. Koulussa edistetään erilaisuuden hyväksymistä, toisten kunnioittamista, sosiaalisia taitoja ja hyvien tapojen hallintaa. Oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja käyttäytymisestään. Oppilaskuntatoiminnan avulla lisätään oppilaiden osallisuutta ja vastuullisuutta. Yhteistyö vanhempien kanssa on tiivistä mm. Wilma-viestien, vanhempainiltojen ja mahdollisen vanhempainyhdistyksen kautta. Koulussa toimii monialainen oppilashuollon tiimi, jonka tehtävänä on edistää oppilaiden hyvinvointia ja terveyttä. Koulut ovat mukana KiVa-kouluohjelmassa, joka ohjeiden mukaisesti ennaltaehkäisee kiusaamista ja syrjintää. Koulu tekee yhteistyötä mm. seurakuntien, nuoriso- ja kulttuuritoimen, urheiluseurojen sekä paikkakunnan yritysten kanssa.

Vastuuhenkilö

Matti Lohen koulun ja Kerkonjoensuun rehtorit

Tehtävä

Perusopetuksen tarjoaminen Rautalammin kunnassa asuville oppivelvollisuusikäisille lapsille ja nuorille

Sitovia tavoitteita

1. Tasokkaan perusopetuksen ja kasvatuksen toteuttaminen ja kehittäminen yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa

Mittareina lukumäärät seuraavista: oppilaiden poissaolot, henkilökunnan poissaolot, tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevat oppilaat, vanhempainillat, vanhempainyhdistyksen kokoukset, ohjaaja- ja opettajankokoukset, henkilökunnan koulutukset, sidosryhmäpalaverit, henkilökunnan työryhmäpalaverit ja toiminnan arviointi.
2. Hyvinvointityön jalkauttaminen koulun arkeen (mittareina oppilaskyselyt, työrauha- ja kiusaamiskyselyt, henkilöstökyselyt ja väliarvioinnit, THL:n kouluterveyskyselyt ja tulokset, lukumäärät seuraavista: oppilaskuntapalaverit, kummi- ja tukioppilastoiminnot, koulun yhteistyökumppaneiden tarjoamat tilaisuudet, yhteisöllisen ohr-palaverit, kuraattorilla ja kouluterveydenhoitajalla käyneet oppilaat).
3. Monialaisten ainekokonaisuuksien ja laaja-alaisten opintojen kehittäminen siten, että yhteistyötä tehdään yli oppiainerajojen eri yhteistyökumppaneiden kanssa (esim. Rakas Rautalampi-teemapäivät). Mittareina: huoltajien, oppilaiden ja henkilökunnan sekä muiden toimijoiden palautteet.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Keskeiset riskit liittyvät lähinnä henkilöstön työssäjaksamiseen.

Tunnusluvut ja mittarit

PERUSOPETUS	TP2016	TP2017	TP2018	TA2019
Opetustunnit	23203	23298	24312	24119
€/opetustunti	100	102	102	99
Opiskelijoita	315	312	313	303
€/opiskelija	7370	7606	7590	7863

Toiminnan painopistealueet 2020

1. Koulun toimintakulttuurin ja pedagogiikan kehittäminen.
2. Hyvinvointityön painotus oppilaiden ja henkilöstön jaksamisessa.
3. Tiivis yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa koulun kehittämisessä.

410 Perusopetus	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos%	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-185 802	-181 411	-192 938	6,40	-11 527
M E N O T (ulkoiset)	2 718 058	2 657 535	2 743 185	3,20	85 650
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 532 256	2 476 124	2 550 247	3,00	74 123
Tulot (sisäiset)	-38 770	-57 501	-61 758	7,40	-4 257
Menot (sisäiset)	379 279	388 124	410 671	5,80	22 547
TOIMINTAKATE (sisäiset)	484 221	439 805	533 860	21,40	94 055
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 016 477	2 915 929	3 084 107	5,80	168 178
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	943,83	897,21	984,71		

420 Lukio**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Rautalammin lukio tarjoaa laadukasta lukiokoulutusta viihtyisissä tiloissa. Meille on tärkeää, että huolehdimme lähialueen vetovoimaisuudesta ja kannamme vastuuta paikallisesti, valtakunnallisesti ja myös globaalisti. Yrittäjämäinen asenne, kestävä kehityksen huomioiminen ja kansainvälisyys näkyvät koulumme arjessa ja toiminnassa. Välitämme toisistamme. Henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvointi ovat keskeisiä toiminta-ajatuksiamme. Tavoitteenamme on hyödyntää paikallisia olosuhteita tehokkaasti ja olla aktiivinen toimija myös kunnan vetovoimaisuuden lisäämisessä. Yhteistyö Rautalammin ratsastuskeskuksen kanssa luo pohjaa lukion markkinoinnille ja tarjoaa vakaan opiskelijavirran. Teatteri-ilmaisun ja musiikin keinoin ilmaisemme paikallista osaamista ja otamme kantaa yhteiskunnallisiin ja globaaleihin ilmiöihin. Lukion arvot ovat Laadukkuus, Vastuullisuus ja Välittäminen

Vastuuhenkilö

Lukion rehtori

Tehtävä

Laadukkaan lukiokoulutuksen tarjoaminen osana Rautalammin kunnan koulutoimea.

Sitovia tavoitteita

1. Opiskelijamäärä ylittää 100 syksyllä 2020
2. Tiivis yhteistyö naapurilukioiden kanssa. Vähintään 15 yhteistä kurssia.
3. Opiskelijoiden hyvinvointikyselyn tulosten keskiarvon kasvu 10 pisteellä (80 -> 90)
4. Opetussuunnitelmauudistuksen laadukas toteuttaminen

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Riskejä ovat markkinoinnin epäonnistuminen ja opiskelijoiden hyvinvoinnin epäsuotuisa kehitys.

Tunnusluvut ja mittarit

Tunnusluvut ja mittarit				
Lukio	TP 2017	TP2018	TA2019	TA2020
Opetustunnit	6096	6558	6300	6270
€/opetustunti	133	130	121	124
Opiskelijoita	90	91	96	95
€/opiskelija	9180	9387	8071	8235

Toiminnan painopistealueet 2020

1. Opetussuunnitelmauudistuksen toteuttaminen
2. Henkilökunnan ja opiskelijoiden hyvinvoinnin kehittäminen
3. Viestinnän kehittäminen

420 Lukio	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-44 237	-22 600	-86 554	283,00	-63 954
M E N O T (ulkoiset)	770 661	658 175	830 366	26,20	172 191
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	726 424	635 575	743 812	17,00	108 237
Tulot (sisäiset)	-3 390	-4 050	-4 050	0,00	0
Menot (sisäiset)	131 259	118 586	131 830	11,20	13 244
TOIMINTAKATE (sisäiset)	242 967	228 663	241 907	5,80	13 244
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	969 391	864 238	985 719	14,10	121 481
Asukashuku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	303,31	265,92	314,73		

440 Aikuiskoulutus**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Kansalaisopiston toiminnan Rautalammin kunnassa järjestää Sisä-Savon kansalaisopisto. Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto ja se tarjoaa opetusta toimialueensa Suonenjoen, Rautalammin, Tervon, Vesannon ja Leppävirran asukkaille. Vuoden 2018 alusta opistoon liittyi uutena jäsenenä Leppävirran kunta, ja tätä kautta opiston tehtäväksi tuli myös taiteen perusopetuksen järjestäminen. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutus-, kulttuuri- ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Musiikinopetuksen järjestää Kuopion konservatorio. Konservatoriossa on ollut 11 paikkaa opiskelupaikkaa. Rautalammilaisia opiskelijoita on tällä hetkellä 10.

Vastuhenkilö

Sivistysjohtaja

Tehtävä

Opetus- kulttuuri- ja koulutustarjonnan laajentaminen Rautalammin kunnan asukkaille.

Sitovia tavoitteita

1. Kansalaisopiston kurssitarjonnan pitäminen ennallaan
2. Kansalaisopiston tuntitavoitteen järjeistäminen 2500:een (aiemmin 2700)
3. Konservatorio-opintojen mahdollistaminen 11:lle nuorelle.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Tunnusluvut ja mittarit (Taulukot kuvamuodossa ja taulukon fontti Times new roman, poista suluissa oleva teksti)

	TP2017	TP2018	TA2020
Opetustunnit	2318	2378	2500
€/opetustunti	19,23	14,27	12,65
Opiskelijoita	554	542	550
Kurssipaikkoja	1102	1122	1112
€/opiskelija	69,42	62,62	57,51

Toiminnan painopistealueet 2020

440 Aikuiskoulutus	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	51 380	66 584	49 432	-25,80	-17 152
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	51 380	66 584	49 432	-25,80	-17 152
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	51 380	66 584	49 432	-25,80	-17 152
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	16,08	20,49	15,78		

450 Joukkoliikenne**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Mahdollistaa haja-asutusalueelta asioiminen kirkonkylällä ja saapuminen sunnuntaina Suonenjoen rautatieasemalta Rautalammin. Kutsutaksipalvelu korvaa vähäistä julkista liikennettä Rautalammin kunnan alueella.

Vastuhenkilö

Sivistysjohtaja

Tehtävä

Koulukuljetusten ja joukkoliikennepalvelujen suunnittelu ja kehittäminen

Sitovia tavoitteita

1. Joukkoliikennekuljetusten kilpailutus yhdessä perusturvaosaston kanssa
2. Joukkoliikenteen kehitystyöryhmän kokoontuminen vähintään 4 kertaa vuodessa

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Riskinä on, että kilpailutukseen ei saada todellista kilpailua vähäisen tarjousmäärän vuoksi.

Tunnusluvut ja mittarit**Toiminnan painopistealueet 2020**

1. Joukkoliikennekilpailutusten järjestäminen yhteistyössä Sansian kanssa
2. Kehitystyön ylläpitäminen

450 Joukkoliikenne	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos % 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)	-980	-2 500	-2 480	-0,80	20
M E N O T (ulkoiset)	17 825	25 650	18 623	-27,40	-7 027
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 845	23 150	16 143	-30,30	-7 007
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)					
TOIMINTAKATE (sisäiset)					
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	16 845	23 150	16 143	-30,30	-7 007
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	5,27	7,12	5,15		

453 Varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Varhaiskasvatuspalvelujen tavoitteena on järjestää laadukasta ja pedagogisesti perusteltua hoitoa, kasvatusta ja opetusta kaikille alle kouluikäisille lapsille varhaiskasvatusmuodosta riippumatta. Tähän kuuluu myös yksityinen varhaiskasvatus. Toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin, joka on päivitetty kesäkuussa 2019.

Vastuuhenkilö

varhaiskasvatusjohtaja

Tehtävä

Laadukkaiden varhaiskasvatuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.

Sitovia tavoitteita

- 1. Pedagoginen kehittäminen:** Painopistealueina pedagogiset käytänteet, pedagoginen johtajuus, osallisuus ja Rautalammin kunnan vasun tavoitteiden toteutumisen seuranta.
- 2. Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen:** Painopistealueina rakentavan keskustelukulttuurin ylläpitäminen, esimies ja työyhteisötaitojen kehittäminen sekä palautteen anto.
- 3. Viestintä ja tiedottaminen:** Painopistealueina sisäinen ja ulkoinen viestintä.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

1. Henkilöstön poissaolot, työntekijöiden vaihtuvuus, sijaisten saatavuus
2. Ei sitouduta sovittuihin asioihin, pedagogisen osaamisen vähäisyys, muutosvastarinta
3. Miten nopeasti palautteet käsitellään ja niihin reagoidaan.

Tunnusluvut ja mittarit

Pedagogiikan kehittäminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
1.Lasten varhaiskasvatussuunnitelmien laatiminen ja tavoitteiden toteutuminen		
2.Ryhmän varhaiskasvatussuunnitelman laadinta		
3.Tiimipalaverit		
Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen	% tai lukumäärä	% tai lukumäärä
1.Kehityskeskustelut		
2.Välitön palaute- arkipäivän tilanteista nousseet asiat		
3.Systemaattinen palaute- kehityskeskustelusta nousseet tavoitteet ja seuranta		
Viestintä ja tiedottaminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Sisäinen viestintä:		
1.Varhaiskasvatuksen muistiot kaikille asianosaisille sähköisesti		
2. Sisu-palavereiden muistiot koko henkilöstölle		
Ulkoinen viestintä:		
1.Asiakasraadin kokoontuminen krt/ v		
2.Asiakastytyväisyyskysely ja seuranta		
3.Palautteen käsittely ja toimenpiteet: yhteistyötahot, päättäjät		

Toiminnan painopistealueet 2020

Varhaiskasvatuksen laadullinen kehittäminen, mm. positiivinen pedagogiikka, sisältöjen vahvistaminen ja rakenteiden selkeyttäminen. Lasten ja huoltajien osallisuuden lisääminen sekä erilaisten tuen tarpeiden yksilöllinen huomioiminen.

453 Varhaiskasvatus	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-83 657	-86 000	-77 860	-9,50	8 140
M E N O T (ulkoiset)	1 013 880	1 119 176	1 067 582	-4,60	-51 594
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	930 222	1 033 176	989 722	-4,20	-43 454
Tulot (sisäiset)	-10 491	-11 308	-17 728	56,80	-6 420
Menot (sisäiset)	204 523	154 409	209 063	35,40	54 654
TOIMINTAKATE (sisäiset)	198 909	147 933	196 129	32,60	48 196
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 129 131	1 181 109	1 185 851	0,40	4 742
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	353,30	363,42	378,62		

454 Esiopetus (Kirkonkylä ja Kerkonjoensuu)**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Esiopetuksen tavoitteena on vahvistaa ja tukea jokaisen lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen polkua joustavasti varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja edelleen perusopetukseen. Toiminta perustuu esiopetuksen opetussuunnitelmaan 2016.

Vastuhenkilö

varhaiskasvatusjohtaja

Tehtävä

Laadukkaiden esiopetuspalveluiden tarjoaminen osana Rautalammin kunnan sivistystoimea.

Sitovia tavoitteita

- Pedagoginen kehittäminen:** Painopistealueina ovat ryhmä- ja omatoimisuustaidot, kouluvalmiuksien tukeminen esiopetussuunnitelman mukaisesti.
- Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen:** Painopistealueina rakentavan keskustelukulttuurin ylläpitäminen, esimies ja työyhteisötaitojen kehittäminen sekä palautteen anto.
- Viestintä ja tiedottaminen:** Painopistealueina sisäinen ja ulkoinen viestintä.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

- Henkilöstön poissaolot, työntekijöiden vaihtuvuus, sijaisten saatavuus
- Ei sitouduta sovittuihin asioihin, pedagogisen osaamisen vähäisyys, muutosvastarinta
- Miten nopeasti palautteet käsitellään ja niihin reagoidaan.

Tunnusluvut ja mittarit

Pedagogiikan kehittäminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
1.Lasten esiopetussuunnitelmien laatiminen ja tavoitteiden toteutuminen		
2.Esiopetuksen oppilashuollon vuosisuunnitelman laadinta ja seuranta		
3.Tiimipalaverit, krt/v		
4.Lasten kokoukset mm. yhteiset sopimukset ja seuranta, lkm/ v		
Henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittäminen	% tai lukumäärä	% tai lukumäärä
1.Kehityskeskustelut		
2.Välitön palaute- arkipäivän tilanteista nousseet asiat		
3.Systemaattinen palaute- kehityskeskustelusta nousseet tavoitteet ja seuranta		
Viestintä ja tiedottaminen	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Sisäinen viestintä:		
1.Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen muistiot kaikille asianosaisille sähköisesti		
2. Sisu-palavereiden muistiot koko henkilöstölle		
Ulkoinen viestintä:		
1.Asiakasraadin kokoontuminen krt/ v		
2.Asiakastyytyväisyyskysely ja seuranta		
3.Palautteen käsittely ja toimenpiteet: yhteistyötahot, päättäjät		

Toiminnan painopistealueet 2020

Esiopetuksen laadullinen kehittäminen, mm. positiivinen pedagogiikka, sisältöjen vahvistaminen ja rakenteiden selkeyttäminen. Lasten ja huoltajien osallisuuden lisääminen sekä erilaisten tuen tarpeiden yksilöllinen huomioiminen.

454 Esiopetus	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-6 467	0	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	66 428	60 998	60 993	0,00	-5
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	59 961	60 998	60 993	0,00	-5
Tulot (sisäiset)	-1 252	-1 200	-1 896	58,00	-696
Menot (sisäiset)	35 940	45 751	45 421	-0,70	-330
TOIMINTAKATE (sisäiset)	34 688	44 551	43 525	-2,30	-1 026
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	94 650	105 549	104 518	-1,00	-1 031
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	29,62	32,48	33,37		

4400 Nuorisotoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Nuoret kohtaava ja tavoittava nuorisotyö. Nuorisotilaa pidetään avoinna säännöllisesti sekä järjestetään yhteisiä tapahtumia, teemapäiviä sekä retkiä. Nuoret pyritään aktivoimaan nuorisotyön sisällön suunnitteluun ja toteutukseen. Toiminta suunnitellaan ja toteutetaan poikkihallinnollisesti ja eri sidosryhmiä apuna käyttäen. Erityisnuorisotyössä etsivä nuorisotyöntekijä on erityistä tukea tarvitsevien nuorten tukena, sekä mukana ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä.

Vastuuhenkilö

Vapaa-aikasihteeri

Tehtävä

Laadukkaiden nuorisopalvelujen järjestäminen.

Sitovia tavoitteita

1. Yhteistyön ylläpitäminen: pyritään tiiviiseen ja laajaan yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa. Toimijat yhteistyössä ovat kunnan eri toimialat, kolmas sektori, seurakunta ja yritykset.
2. Nuorisotoimen avustuskäytänteiden uudistaminen/selkeyttäminen.
3. Vahvistaa ennaltaehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön roolia nuorisotoimessa. Tavoitteena järjestää toimintaa ept:n vuosikellon mukaan.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiseksi

Taloudelliset haasteet

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Tapahtumat/vuosi	116	133	131	120	120
Nuorisotilan kävijät/vuosi	2320	2520	2560	2500	2500
Etsivä nuorisotyön asiakkaat/vuosi	41	37	52	45	45

Toiminnan painopistealueet 2020

Nuorisotoimen painopistealueina avoin yhteistyö eri toimijoiden kanssa sekä ehkäisevän päihdetyön laadukas toteuttaminen.

4400 Nuorisotoimi	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-29 195	-27 500	-29 000	5,50	-1 500
M E N O T (ulkoiset)	82 882	71 987	91 944	27,70	19 957
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	53 687	44 487	62 944	41,50	18 457
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	21 130	21 116	26 355	24,80	5 239
TOIMINTAKATE (sisäiset)	21 130	21 116	26 355	24,80	5 239
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	74 817	65 603	89 299	36,10	23 696
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	23,41	20,19	28,51		

470 Liikuntatoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Rautalammin kunnan liikuntatoimen keskeisenä tehtävänä on liikunnan ja muun terveyttä edistävän fyysisen aktiivisuuden tukeminen. Kunta tarjoaa ja ylläpitää liikuntapaikkoja, kun taas liikunnan toiminnallisesta puolesta huolehtivat aktiiviset liikunta- ja urheiluseurat sekä yritykset. Urheiluseurat ovat kunnan liikuntapalveluiden tärkeä yhteistyökumppani.

Vastuhenkilö

Vapaa-aika sihteeri

Tehtävä

Laadukkaiden liikuntapalvelujen järjestäminen

Sitovia tavoitteita

1. Hyvin hoidetut ja turvalliset liikuntapaikat: pyritään säilyttämään liikuntapaikkojen hoito- ja kunto nykyisellä tasolla.
2. Monipuolisten liikuntapaikkojen turvaaminen ja tapahtumien toteutus: liikuntatoimi tukee vuosittain urheiluseuroja liikuntatoiminnan järjestämiseksi
3. Liikuntatoimen avustuskäytänteiden uudistaminen/selkeyttäminen

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Taloudelliset haasteet

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Uimahallin kävijät/vuosi	7120	5856	5692	7500	7 500
Uimahallin kustannukset/käynti	14,60	15,37	15,81	12,00	12,00

Toiminnan painopistealueet 2020

Liikuntatoimen painopisteinä toimivat, turvalliset ja viihtyisät ulkoliikuntapaikat, avoin seurayhteistyö ja perheliikunnan lisääminen.

470 Liikuntatoimi	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-32 034	-22 400	-26 500	18,30	-4 100
M E N O T (ulkoiset)	198 046	188 537	182 415	-3,20	-6 122
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	166 012	166 137	155 915	-6,20	-10 222
Tulot (sisäiset)	-968	-1 000	-1 000	0,00	0
Menot (sisäiset)	39 599	45 945	49 926	8,70	3 981
TOIMINTAKATE (sisäiset)	65 267	69 463	77 540	11,60	8 077
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	231 279	235 600	233 455	-0,90	-2 145
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	72,37	72,49	74,54		

480 Kirjasto**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan; sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Vastuuhenkilö

Kirjaston johtaja

Tehtävä**Sitovia tavoitteita**

1. E-aineistojen lainausmäärä lisääminen 10 %:lla
2. Kävijä- ja lainausmäärän lisääminen 10 %:lla itsepalveluaikana

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle**Tunnusluvut ja mittarit**

	2018	31.8.2019	Tavoite 2020
E-aineistojen lainausmäärä	369	260	446
Kävijämäärä itsepalveluaikana (kok. kävijämäärä 35015)	4089	3655	4130
Lainausmäärä itsepalveluaikana (kok. lainaus)	8435	6633	8520

Toiminnan painopistealueet 2020

1. selvitystyö Ylä-Savon Rutakko –kirjastoverkkoon liittymisestä
2. henkilökunnan hyvinvoinnin lisääminen
3. tiedottamisen/viestinnän parantaminen

480 Kirjasto	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos % 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)	-11 385	-10 993	-10 200	-7,20	793
M E N O T (ulkoiset)	221 907	210 912	197 843	-6,20	-13 069
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	210 522	199 919	187 643	-6,10	-12 276
Tulot (sisäiset)	-19 525	-19 848	-55 338	178,80	-35 490
Menot (sisäiset)	52 941	52 965	32 750	-38,20	-20 215
TOIMINTAKATE (sisäiset)	77 443	77 144	21 439	-72,20	-55 705
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	287 965	277 063	209 082	-24,50	-67 981
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	90,10	85,25	66,76		

490 Kulttuuritoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Kulttuuritoimi tuottaa kulttuuripalveluita ja koordinoi kulttuuritapahtumien tiedottamista tavoitteena asukkaiden hyvinvoinnin, paikallisen identiteetin ja paikkakunnan vetovoimaisuuden edistäminen. Eri taiteenalat, ikäkaudet ja ryhmät otetaan huomioon sekä kulttuuritarjonnassa että -harrastuksissa. Kulttuuritoimi aktivoi ja tukee kolmannen sektorin kulttuuritoimintaa keinoinaan avustukset, yhteistyö ja neuvonta. Kulttuuritoimi järjestää kunnan viralliset juhlat veteraani- ja itsenäisyyspäivänä.

Vastuhenkilö

Kulttuuri- ja viestintäkoordinaattori

Tehtävä

Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Sitovia tavoitteita

1. Tuottaa ja koordinoita monipuolisesti erilaisia kulttuurimuotoja kaikki ikäryhmät huomioiden.
 - a. Erilaisia kulttuurimuotoja ovat ainakin musiikki, taide, tanssi, urheilu & teatteri
 - b. Eri ikäryhmät ovat: lapset, nuoret, aikuiset sekä ikäihmiset
2. Tukea ja vahvistaa kolmannen sektorin roolia kulttuuritoimijana.
 - a. Keinoina ovat koulutus & neuvonta, avustukset sekä yhteistyön koordinointi sekä kolmannen sektorin toimijoiden että muiden toimijoiden kesken. Muut yhteistyön osapuolet ovat kunnan eri toimialat, seurakunnat ja yritykset.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

- Keskeisten resurssien (työaika ja raha) riittämättömyys
- Toimimaton yhteistyö kolmannen sektorin kanssa

Tunnusluvut ja mittarit

Mittari	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Omien ja kumppanien kanssa yhteistyössä järjestettyjen kulttuuritapahtumien lukumäärä			15
Tapahtumien järjestämiskumppaneiden lukumäärä			10
Taidenäyttelyiden tai vastaavien lukumäärä			6

Toiminnan painopistealueet 2020

- Yhdistystoiminnan ja yhteistyön vahvistaminen
- Pestuumarkkinat 200-vuotta (2021) valmistelu

490 Kulttuuritoimi	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-386	-500	-500	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	31 943	49 375	42 936	-13,00	-6 439
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	31 557	48 875	42 436	-13,20	-6 439
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	1 418	4 486	2 369	-47,20	-2 117
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 418	4 486	2 369	-47,20	-2 117
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	32 975	53 361	44 805	-16,00	-8 556
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	10,32	16,42	14,31		

500 Hallinto, Tekninen lautakunta**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Teknisen toimen hallinnon vaatimat tehtävät. Pääasialliset toimet sisältävät laskutuksen, ostolaskujen käsittelyn, sopimusten hallinnan, suunnittelun, henkilöstöhallinnon, tuntipalkkojen kirjauksen sekä teknisen lautakunnan kokousten valmistelun ja päätöksistä tiedottamisen. Hallinto hoitaa myös yhteistyön muihin viranomaisiin ja yhteistyökumppaneihin ja hankkeiden kilpailutuksen. Lisäksi suoritetaan kunnanhallituksen ja valtuuston tekniselle osastolle antamat kuntastrategian mukaiset muut tehtävät.

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja

Tehtävä

Teknisen toimen hallinto ohjaa teknisen lautakunnan tehtäviä siten, että toimintasuunnitelmassa esitetyt tehtävät täytetään kustannustehokkaasti. Hallintoon kuuluva tehokas laskutus on kunnan kannalta merkittävä tulojen tuottaja.

Sitovia tavoitteita

1. Tekninen osasto työllistää tai oppisopimuskouluttaa vähintään 3 henkilöä.
2. Kolmannesvuosittaiskatsauksissa ostolaskutus on vähintään 75 % toteutunut seuranta-ajankohtaan verrattuna.
3. Suoritetaan sähköinen asiakaspalautekysely sisäisesti, jossa selvitetään tuki-, huolto- ja teknisten palveluiden tuloksellisuutta, tehokkuutta ja ohjausta.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Henkilöstöön liittyvät riskit. Koska työntekijöitä on vähän, pitkä sairausloma vaarantaisi tavoitteiden saavuttamisen.

Tunnusluvut ja mittarit

Hallinto, tekninen lautakunta	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
teknisen lautakunnan kokoukset	7	11	13	7	6
käsittellyt asiat	78	97	80	85	70
rakennuttamisjaoston kokoukset	2	4	6	2	3
metsäjaoston kokoukset	2	4	4	2	2

Toiminnan painopistealueet 2020

Myyntilaskutuksen nopeuttaminen.

500 Hallinto,	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
Tekninen lautakunta			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	135 642	119 205	108 139	-9,30	-11 066
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	135 642	119 205	108 139	-9,30	-11 066
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	52 517	42 779	49 167	14,90	6 388
TOIMINTAKATE (sisäiset)	52 517	42 779	49 167	14,90	6 388
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	188 158	161 984	157 306	-2,90	-4 678
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	58,87	49,84	50,23		

510 Jätehuolto**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Jätelautakuntayhteistyö sekä Jätekuon kuntien yhteinen neuvottelukunta. Jätekuon sekä Savo-Pielisen jätelautakunnan kokoukset. Hyötyjätteenkerääjien (mm. RINKI Oy ja Paperinkeräys Oy) kanssa yhteistyö.

Vastuuhenkilö

Tekninen johtaja

Tehtävä

Kuntalaisille tarjottavat jätehuoltopalvelut pidetään laadultaan hyvinä ja hinnaltaan kohtuuhintaisina. Kaikille kuntalaisille pyritään takaamaan yhtäläiset jätehuoltopalvelut ja valvotaan roskaantumista.

Sitovia tavoitteita

1. Toteutetaan yhteistyökumppanien kanssa vähintään jätelautakunnan määrittelemän palvelutasopäätöksen mukainen jätehuolto kunnan alueella.
2. Seurataan jätelautakunnan päätöksiä ja otetaan osaa jätehuollon kehittämiseen alueella. Järjestetään Jätekuo Oy:n kanssa vähintään yksi tilaisuus Matti Lohen koululla, jossa keskitytään ympäristökasvatukseen.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle**Tunnusluvut ja mittarit**

Jätehuolto	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kiinteistöjen liittymisaste jätehuoltoon %	85	85	85	85	85
Jäteaseman käyttäjien lkm	1390	1156	1071	1200	1100

Toiminnan painopistealueet 2020

Hyötyjätteen kehittämisen yhdessä Jätekuon kanssa.

510 Jätehuolto	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)					
M E N O T (ulkoiset)	1 795	0	0	0,00	0
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 795	0	0	0,00	0
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	168	0	0	0,00	0
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 064	896	896	0,00	0
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 859	896	896	0,00	0
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	0,89	0,28	0,29		

520 Vesihuolto**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Vesihuoltolaitoksen toiminnan ylläpito ja suunniteltujen vesihuoltoinvestointien toteuttaminen. Toimiva vesihuolto on olennainen osa terveellistä ja turvallista elinympäristöä.

Vastuuhenkilöt

Tekninen johtaja, kanslisti, puhdistamonhoitaja, huoltomies-vesilaitoksenhoitaja, traktorinkuljettaja.

Tehtävä

Vesilaitoksen tuottama vesi tulee olla käyttäjälleen turvallinen ja taloudellinen tuote. Vesihuoltolaitoksen investointien tavoitteena on tuottaa kunnan vesihuoltoalueille yhdenvertaiset vesihuoltopalvelut ja edistämään jätevesien ympäristönsuojelullisesti parasta yhteiskäsittelyä.

Sitovia tavoitteita

1. Häiriötön vesi- ja viemärlaitoksen toiminta. Tuotetaan asiakkaille kustannustehokasta vesihuoltoa. Pidetään vesi- ja viemäriverkosto toimintakunnossa.
2. Raakavesi- ja verkostovesinäytteiden otto tarkkailuohjelman mukaisesti.
3. Käsitellyn jätevesilietteen ohjaaminen hyötykäyttöön biokaasun valmistukseen.
4. Vesihuoltosuunnitelman päivittämisen aloittaminen.
5. Varautuminen vedenjakelukatkoksiin.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Runkovesijohdon (Himanit, kt69 varrella) huono kunto.

Tunnusluvut ja mittarit

Vesihuolto	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
verkkoon pumpattu vesi m ³	161 799	145 596	191 540	215 980	210 000
käsitelty jätevesimäärä m ³	163 010	156 118	146 323	182 220	175 000
vesilaitoksen veden laatu	Hyvä	Hyvä	1 häiriö	Hyvä	Hyvä

Toiminnan painopistealueet 2020

Runkovesijohdon korjaaminen siten, että vedentoimitushäiriöiden määrää saataisiin pienemmäksi.

520 vesihuolto	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-383 137	-468 600	-506 593	8,10	-37 993
M E N O T (ulkoiset)	374 722	340 921	409 047	20,00	68 126
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-8 415	-127 679	-97 546	-23,60	30 133
Tulot (sisäiset)	-56 692	-54 849	-54 498	-0,60	351
Menot (sisäiset)	18 587	18 751	13 493	-28,00	-5 258
TOIMINTAKATE (sisäiset)	179 343	181 017	155 382	-14,20	-25 635
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	170 929	53 338	57 836	8,40	4 498
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	53,48	16,41	18,47		

530 Palo- ja pelastustoimi**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Palo- ja pelastustoiminnan järjestäminen kunnan alueella.

Vastuuhenkilöt

Palo- ja pelastustoimen henkilöstö.

Tehtävä

Aluepelastustoimi suunnittelee toimintansa vuosittain ja toimii sen mukaisesti. Kunta antaa lausunnot palo- ja pelastustoimen talous- ja toimintasuunnitelmaan vuosittain.

Sitovia tavoitteita

1. Pohjois-Savon pelastuslaitos tuottaa alueen ihmisille ja yrityksille korkeatasoiset pelastustoimen palvelut ehkäisemällä ennakkoon onnettomuuksia ja antamalla onnettomuustilanteissa nopeaa ja ammattitaitoista apuakaikissa olosuhteissa.
2. Tavoitteena on onnettomuuksien määrän pieneneminen, palokuolemien ja palovahinkojen sekä koti- ja vapaa-ajan tapaturmien väheneminen siten, että Suomi sijoittuu kärkeen kansainvälisessä vertailussa.
3. Tekninen osasto tekee jatkuvaa yhteistyötä palo- ja pelastuslaitoksen kanssa mm. varmistamalla omien kiinteistöjensä paloturvallisuuden.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Työntekijöiden pysyminen Rautalammin paloasemalla.

Tunnusluvut ja mittarit

Palo- ja pelastustoimi	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Yhteistoimintaosuus	303 512	304 144	319 155	330 000	342 000

Toiminnan painopistealueet 2020

Pelastuslaitoksen työntekijöiden majoituksen järjestäminen.

530 Palo- ja pelastustoimi	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-30 407	-35 600	-31 824	-10,60	3 776
M E N O T (ulkoiset)	333 863	345 549	357 553	3,50	12 004
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	303 456	309 949	325 729	5,10	15 780
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	5 643	9 450	10 608	12,30	1 158
TOIMINTAKATE (sisäiset)	13 909	17 717	18 875	6,50	1 158
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	317 365	327 666	344 604	5,20	16 938
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	99,30	100,82	110,03		

540 Kiinteistöt**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Kiinteistöjen kunnossapidon suunnittelu ja rakennuttaminen. Korjauksissa keskitytään mm. vuokrahuoneistojen saneeraukseen sekä kunnan muiden hallintokuntien tilojen ylläpitoon liittyviin korjauksiin ja saneerauksiin. Suurimpana seuraavana rakennuskohteena on Pentinpellon päiväkodin laajennus. Maa- ja metsätilojen taloudellinen hoito ja puunmyynti. Kunnalle tuottoja tuova tonttipolitiikka. Tuki-, huolto- ja teknisten palveluiden tuloksellisuus, tehokkuus ja ohjaus näkyvät onnistuessaan siten, että sisäiset- ja ulkoiset vuokrat kattavat kiinteistöistä aiheutuneet kustannukset ja investoinnit.

Vastuhenkilöt

Tekninen johtaja

Tehtävä

Kunnossa pidetyt kiinteistöt ovat yksi kunnan tehokkaan toiminnan kannalta oleva ehdoton edellytys. Kunnan kiinteistöt voivat olla kunnalle myös taloudellisesti tuottavia.

Sitovia tavoitteita

1. Kiinteistöhoiton mitoituksen mukainen kiinteistöhoito ja kunnossapito.
2. Sähköisen kiinteistöhuolto-ohjelman käyttöönotto.
3. Metsänhoitosuunnitelman toteuttaminen.
4. Kiinteistöhuollolle järjestettävän koulutusohjelman aloittaminen.
5. Puistojen ja yleisten alueiden hoitotyöt.
6. Kiinteistöjen vuokrien tarkastustyöt aloitetaan.
7. Energiatehokkuuden lisääminen.
8. Tonttien myynti

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Vuokrahuoneistojen saneerauksiin ei panosteta riittävästi (hankesuunnittelu vie paljon työaikaa). Metsätiloilta otetaan liian suurta tuottoa. Kiinteistöhuoltajat eivät ota sähköistä kiinteistöhuolto-ohjelmaa päivittäiseen käyttöön.

Tunnusluvut ja mittarit

Kiinteistöt	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Maa- ja metsätilat, ha	1132	1132	1075	1075	1075
Puun myynti, m ³	4462		4705	5000	5000
Kunnan suoraan omistamat asunnot, kpl / m ³	42 / 1403	42/1403	42/1403	42/1403	42/1403
Kunnan omistamat asunto-osakeyhtiöt, kpl	17	16	17	17	17
Lämpöenergian kulutus, MWh	3104	3509	3584	3145	3400
Tonttien myynti, kpl					8

Toiminnan painopistealueet 2020

Kiinteistöjen kunnossapidon suunnittelu ja rakennuttaminen.
Kiinteistöhuoltajien osaamisen lisääminen.

540 Kiinteistöt	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-402 115	-521 023	-429 748	-17,50	91 275
M E N O T (ulkoiset)	932 348	1 012 619	993 974	-1,80	-18 645
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	530 233	491 596	564 226	14,80	72 630
Tulot (sisäiset)	-853 940	-732 772	-806 823	10,10	-74 051
Menot (sisäiset)	153 029	155 931	151 848	-2,60	-4 083
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-488 457	-371 524	-418 273	12,60	-46 749
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	41 776	120 072	145 953	21,60	25 881
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	13,07	36,95	46,60		

550 Varikko
Toiminnan kuvaus / palveluajatus Kunnan kuljetuksiin ja mm. alueiden ja teiden kunnossapitoon liittyvän kaluston kunnossapito.
Vastuuhenkilöt Tekninen johtaja
Tehtävä Ennakoivalla kaluston huollolla estetään työseisokkeja ja samalla aikaansaadaan säästöjä. Kunnan järjestämä lietteen kuljetus parantaa yksityisten kiinteistöjen tarvitsemia jätevesijärjestelmien huoltopalveluita. Kunnan kaavateiden talvikunnossapito.
Sitovia tavoitteita Työkoneet ja kalusto pidetään kunnossa. Kunnan kuljetukset hoidetaan koskien yleisiä alueita, vesihuoltoa, teiden ja katujen kunnossapitoa ym. Traktorin käyttö lietteiden kuljetukseen, lumitöihin ym.
Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle Ennakoivan huollon laiminlyönti. Talvikunnossapidosta vastaavien henkilöiden sairaslomat.
Tunnusluvut ja mittarit
Toiminnan painopistealueet 2020 Talvikunnossapidon kustannustehokkuus.

550 Varikko	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta 2020	Muutos % 19/20	Ero 19/20
T U L O T (ulkoiset)	-12 421	-13 100	-21 632	65,10	-8 532
M E N O T (ulkoiset)	112 825	114 926	126 672	10,20	11 746
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	100 404	101 826	105 040	3,20	3 214
Tulot (sisäiset)	-31 308	-40 684	-46 364	14,00	-5 680
Menot (sisäiset)	2 665	2 446	5 484	124,20	3 038
TOIMINTAKATE (sisäiset)	-6 760	-13 926	-17 373	24,80	-3 447
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	93 644	87 900	87 667	-0,30	-233
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	29,30	27,05	27,99		

560 Liikenneväylät**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Liikenneväylien kunnossapito ja rakentaminen. Kunnossapidon kilpailutus sekä laadun seuranta. Opastuksen ylläpito ja täydentäminen. Osoitejärjestelmän ylläpito. Terveellisen, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön edistäminen sekä ennaltaehkäisevä työ näkyy mm. ajonopeuksien pienenemisenä. Tällöin asukkaat uskaltaavat liikkua kirkonkylällä jalan ja pyörällä sekä turvallisuus ja viihtyvyys paranevat. Liikenneväyläksi voidaan ajatella myös Konnekosken entisöinti ja pienvenekanava.

Vastuuhenkilöt

Tekninen johtaja

Tehtävä

Liikenneväylien ja valaistuksen kunnossapito on osa kansalaisturvallisuutta sekä viihtyvyyttä.

Sitovia tavoitteita

Teissä ja päällysteissä ei liikenneturvallisuutta vaarantavia puutteita. Riittävä opastus. Valaistuksen huollot säännöllisesti sekä kaapeloinnin muutokset. Opintien ajonopeuksien hillitseminen. Matti Lohen koulun alueen liikenneturvallisuuden parantaminen.

Konnekosken entisöinti yhdessä ELY-keskuksen kanssa.

Pienvenekanava – hankkeen jatkaminen.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle**Tunnusluvut ja mittarit**

Liikenneväylät	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
kunnossapidetyt kadut km	23,5	23,5	23,5	23,5	23,5
kunnossapidetyt kevyenliikenteen väylät km	2	2	2	2	2
avustetut yksityistiet km	239,7	240	249,5	239,7	240

Toiminnan painopistealueet 2020

Ajonopeuksien pienentäminen kirkonkylän alueella.

560 Liikenneväylät	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-6 955	-12 632	-13 010	3,00	-378
M E N O T (ulkoiset)	149 774	176 153	160 810	-8,70	-15 343
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	142 819	163 521	147 800	-9,60	-15 721
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	13 690	15 409	25 545	65,80	10 136
TOIMINTAKATE (sisäiset)	93 487	101 871	117 324	15,20	15 453
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	236 306	265 392	265 124	-0,10	-268
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	73,94	81,66	84,65		

570 Maankäytön suunnittelu

Toiminnan kuvaus / palveluajatus

Joustava pienten kaavamuutosten valmistelu. Toimiva kaavoitusyhteistyö viranomaisten ja maanomistajien kanssa. Terveellisen, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön edistämiseen sekä ennaltaehkäisevä työhön (esim. eriytyminen) kaavoitus antaa hyvät mahdollisuudet.

Vastuhenkilöt

Tekninen johtaja

Tehtävä

Kunnan kaavoituksen valmistelutyöt. Kaavoituksen raportointi. Kaavayhteistyö viranomaisiin nähden.

Sitovia tavoitteita

1. Juhola – Suvantola – asemakaavan vahvistaminen Juhola-kiinteistön osalta
2. Lassilan alueen asemakaavan päivityksen vahvistaminen (Kuutinranta).
3. Toimivan kevyenliikenteen väylän suunnittelu Lassilan alueelle.
4. Kahden yleisötilaisuuden järjestäminen.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle

Tunnusluvut ja mittarit

Maankäytön suunnittelu	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Valmistuneiden kaavojen määrä	2	1	2	1	1
Kaavoitusjaoston kokoukset	2	3	1	2	2

	Toteutunut	Ei ole toteutunut
Toimivan kevyenliikenteen väylän suunnittelu		
Kahden yleisötilaisuuden järjestäminen		

Toiminnan painopistealueet 2020

Rantaan sijoittuvien asemakaavojen (Suvantola ja Lassila) käyttöönotto.

570 Maankäytön suunnittelu	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	150	0	0	0,00	0
M E N O T (ulkoiset)	46 544	68 937	50 090	-27,30	-18 847
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	46 694	68 937	50 090	-27,30	-18 847
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	419	365	353	-3,30	-12
TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 750	365	4 345	1 090,40	3 980
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	48 444	69 302	54 435	-21,50	-14 867
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	15,16	21,32	17,38		

580 Ympäristönsuojelu**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Ympäristönsuojelua koskevat luvat ja niiden valvonta sekä neuvonta ja ohjeistus. Uusiutuvien energialähteiden hyödyntäminen pienentää energian tuottamisesta ja kuluttamisesta aiheutuvia haittoja.

Vastuuhenkilöt

Tekninen johtaja

Tehtävä

Ympäristönsuojelun valvonta sekä lain asettamat lupatehtävät.

Ympäristönsuojelun edistäminen.

Ympäristölupien valvontasuunnitelman toteuttaminen.

Sitovia tavoitteita

1. Lupien käsittelyajan minimoiminen (käsittelyaika < 90 pv).
2. Olevien maa-aineslupien vuositarkastuksia 2 kpl.
3. Rautalammin kunnan tuottaman bioenergian määrä nousee vuodesta 2019.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle**Tunnusluvut ja mittarit**

Ympäristönsuojelu	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
ympäristölautakunnan kokoukset	8	8	8	9	8
maa-ainesluvat	1	-	1	1	1
ympäristöluvat	1	1	-	1	1

Toiminnan painopistealueet 2020

Maa-aineslupien tarkastukset. Ympäristönsuojelumääräysten käyttöönotto.

580 Ympäristönsuojelu	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-7 254	-3 500	-4 000	14,30	-500
M E N O T (ulkoiset)	42 079	46 886	57 760	23,20	10 874
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	34 825	43 386	53 760	23,90	10 374
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	4 902	4 173	4 349	4,20	176
TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 902	4 173	4 349	4,20	176
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	39 727	47 559	58 109	22,20	10 550
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	12,43	14,63	18,55		

590 Rakennusvalvonta**Toiminnan kuvaus / palveluajatus**

Asiantunteva rakentamisen neuvonta ja ohjeistus. Tehokkaat työvälineet ja koulutus lisäävät rakennusvalvonnan tuloksellisuutta.

Vastuuhenkilöt

Rakennustarkastaja-kunnanrakennusmestari

Tehtävä

Tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää kehitystä.

Sitovia tavoitteita

1. Lupien käsittelyaika enintään 14 pv.
2. Katselmusten määrä n. 180 kpl.
3. Rakennusvalvontataksan tarkastaminen.
4. Uuden RTK-gps:n hankinnan aloittaminen.

Keskeiset riskit kyseisten tavoitteiden toteutumiselle**Tunnusluvut ja mittarit**

Rakennusvalvonta tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Kaikki myönnettyt luvat	175	178	143	140	130
Rakennuslupien määrä	69	56	42	50	40
Katselmusten määrä	499	193	162	200	200

Toiminnan painopistealueet 2020

Rakennustarkastajan lisäkoulutus.

590 Rakennusvalvonta	TP 2018	TA 2019	Hall.kunta	Muutos %	Ero
			2020	19/20	19/20
T U L O T (ulkoiset)	-43 805	-35 400	-35 500	0,30	-100
M E N O T (ulkoiset)	79 496	96 855	83 706	-13,60	-13 149
TOIMINTAKATE (ulkoiset)	35 692	61 455	48 206	-21,60	-13 249
Tulot (sisäiset)					
Menot (sisäiset)	7 793	8 575	8 120	-5,30	-455
TOIMINTAKATE (sisäiset)	13 235	14 017	8 120	-42,10	-5 897
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	48 927	75 472	56 326	-25,40	-19 146
Asukasluku	3196	3250	3132		
Toimintakate / asukas	15,31	23,22	17,98		

KÄYTTÖTALouden LIITTEET

Työllistymistä edistävät palvelut

Paikallisilla työllistymistä edistävillä palveluilla tuetaan rautalamppilaisten henkilöiden työelämään ja ammatilliseen koulutukseen siirtymistä ja kiinnittymistä. Palvelu on tarkoitettu pitkäaikaistyöttömille, nuorille sekä ammatinvaihtoa tai ammatillista koulutusta suunnitteleville työikäisille henkilöille. Työllistymistä edistävät palvelut toteutetaan tiiviillä ja suunnitelmallisella yhteistyöllä yritysten, yhdistysten sekä muiden työllisyyttä edistävien toimijoiden kuten TE-toimiston, Kelan ja työeläkevakuutuslaitosten sekä terveydenhuollon kanssa.

Työnhakijoille suunnattu palvelu perustuu motivoivaan ja yksilölliseen tuettuun työhönvalmennusohjaukseen, työkokeilun järjestämiseen, opiskelun suunnitteluun, etsimiseen ja käynnistämiseen sekä havainnoivaan työ- ja toimintakyvyn selvittämiseen.

Työllisyyspalveluilla tuetaan myös yrityksiä, yhdistyksiä ja työnantajia soveltuvien työntekijöiden rekrytointiprosessissa, mahdollisten koulutusratkaisujen selvittämisessä sekä uusien työntekijöiden vastaanottamiseen ja työhön kiinnittymisen liittyvissä kysymyksissä työllistymistä tukevana linkkinä TE-toimistoon ja oppilaitoksiin.

Kuntaan järjestetään tuettuja palkkatukityö- ja työkokeilujaksoja sekä työtoimintaa. Lisäksi kunta voi myöntää harkinnanvaraista kuntalisää, jonka avulla yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita tuetaan taloudellisesti pitkäaikaistyöttömien henkilöiden rekrytoinnissa osana paikallista työllisyydenhoitoa.

Työnhakijoille, joiden työ- ja toimintakyky on alentunut siinä määrin, että työhön sijoittuminen ei ole oikea-aikaista tai työkyky ei ole riittävä, käynnistää terveysseuraukset perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon tai ostopalvelujen kanssa. Tavoitteena on ohjata työnhakija oikean toimeentulon piiriin, esim. sairauslomalle, kuntoutustoimenpiteisiin tai eläkkeelle.

Työllistymistä tukevat palvelut on tarkoitettu paikkakuntalaisille työnhakijoille, alanvaihtajille ja työnantajille toimien matalankynnyksen ”työnhakukioskina”.

Vastuhenkilö

Työsuunnittelija

Tavoitteet

1. Estää työttömien työnhakijoiden määrän kasvu ja työttömyyden pitkittyminen.
2. Edistää työnhakijoiden ja työnantajien kohtaamista paikallisen palveluohjauksen keinoin.
3. Pilotoida toimivia työssäoppimispainotteisia ammatillisen koulutuksen käytäntöjä Rautalammin yhteistyössä Savon ammattiopiston (Sakky) kanssa käynnistyneellä Duuni edellä -hankkeella
4. Löytää yhteistyössä yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa piilotyöpaikkoja ja erilaisia työssä oppimisen mahdollisuuksia.
5. Tukea nuoria, työnhakijoita ja alanvaihtajia ammatillisen suunnan selkeytymisessä ja opiskelumahdollisuuksien järjestymisessä.
6. Ohjata osatyökykyisiä ja työkyvyttömiä työnhakijoita työ- ja toimintakyvyn selvitysten, kuntoutuksen ja eläkeselvittelyjen piiriin.

Määräraha- ja tulotaulukko /Työllisyys

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Toimintatuotot	80 774€	90 000€	97 154€	80 800€	
Toimintakulut	149 474€	220 000€	254 424 €	206 481€	
Toimintakate/jäämä	68 700€	130 200€	157 270€	125 681€	

Tunnusluvut ja mittarit 2015 - 2018

	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Työllinen työvoima	1322	1321	1276	1234	1235
Työttömiä työnhakijoita *	194	161	131	115	115
Työttömien osuus % työvoimasta *	15,2	12,2	10,3	9,3	9,3
Työllistämiskustannukset	217,130€				
Työllistämiskustannukset	111,889€				
Työmarkkinatuen kuntaosuus Kelalle	208,365€	182 473,22€	122 487,60€	90793	10/2019 68738

*määrä ilmoitettu vuoden keskiarvona

Toteutuma

- Toistaiseksi voimassaolevia ja määräaikaista palkkatyöjaksoja yrityksiin, yhdistyksiin ja kuntaan sekä palkkatuetuista työjaksoista kuntaan ja avoimille työmarkkinoille.
- Ammatillisten opintojen aloituksia työvoimakoulutuksena, työttömyysturvalla tai ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteinä.
- Duuni edellä -hankkeen käynnistyminen. Lähihoitajakoulutus Rautalammin, Suonenjoella puhtaanapidon ja matkailu-ravitsemusalankoulutus. Lisäksi kiinteistöhuollon ja liiketalouden opiskelijoita. 27 henkilöä on aloittanut opinnot hankkeen kautta.
- Työllistymistä tukevia aktiivitoimia yrityksiin, yhdistyksiin ja kuntaan työkoeluna, kuntouttava työtoimintana tai työtoimintana.
- Muita ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteitä Kelasta ja työeläkevakuutuslaitoksista.
- Työttömien terveystarkastuksia terveyskeskuksessa.
- Työ- ja toimintakyvyn selvittelyjä perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, ostopalveluina.
- Pitkäkestoisia sairauslomia.
- Vanhuuseläkkeelle, työkyvyttömyyseläkkeelle ja eläketuelle.
- Paikkakunnalta muuttoja.
- Työttömyysturva-oikeuden lakkautumisia.

TYTÄR- JA OSAKKUUSYHTIÖIDEN TAVOITTEET 2020

Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy

Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy (0931047-8) on perustettu vuonna 1993 ja sen toimialana on asuntojen vuokraus. Rautalammin kunta omistaa Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n osakkeista 100 %. Yhtiöön fuusioitiin 2018 Kiinteistö Oy Rautalammin Haka.

Tavoitteet vuosiksi 2020-2023:

1. Yhtiö laatii yhtiön kehittämissuunnitelman vuosille 2020 – 2023 ja toteuttaa Asunnonhankinta OY:n talouden tasapainottamisohjelmaa.
2. Yhtiö toteuttaa suunnitteluvuosien 2020-2023 aikana peruskorjauksia asuinhuoneistoissa ja panostaa asuinalueiden yleiseen viihtyvyyteen.
3. Yhtiön taloudellisen tilanteen tervehdyttämiseksi vieras pääoma (lainat) järjestellään uudelleen.

Kiinteistö Oy Oikarilan teollisuushallit

Kunta omistaa Kiinteistö Oy Oikarilan Teollisuushallit -yhtiön osakkeista 100 %. Yhtiö omistaa kaksi teollisuushallia, joiden kokonaispinta-ala on noin 2.300 m². Hallit on vuokrattu lunastusehdoilla vuokrasopimuksilla, joiden mukaisesti hallien omistus siirtyy 12 vuoden vuokra-ajan päättyessä vuokralaisille.

Tavoitteet vuosille 2020-2023

1. Yhtiö tekee talous- ja toimintasuunnitelman, jossa huomioidaan yhtiön muuttunut toimintamalli.
2. Yhtiö kartoittaa sopimuksiin ja toimintaansa sisältyvät riskit ja suunnittelee niihin varautumisen.

Rautalammin Kehitys Oy

Rautalammin kunta omistaa yhtiöstä 81,7 %. Yhtiön toimiala on ollut parantaa ja kehittää rautalampilaisten teollisuus- ja palvelualayritysten ja maatalouden liitännäis- ja sen sivuelinkeinojen toimintaedellytyksiä tekemällä vieraanpääoman ehtoisia sijoituksia, antamalla takauksia sekä palvelemalla yrityksiä liiketaloudellisella ja teknisellä asiantuntemuksella. Yhtiön osakepääoma on 40.000 euroa.

Tavoitteet vuodeksi 2020-2022:

1. Yhtiön tulee käydä lävitse sen myöntämät takaukset. Raportti tulee toimittaa Rautalammin kunnanhallitukselle maaliskuun 2020 loppuun mennessä.
2. Yhtiön kokonaistilanne tullaan miettimään uudelleen rahoitus- ja finanssivalvonnan tiukentuneen lainsäädännön takia.

Rautalammin Rakennus Oy

Rautalammin kunta omistaa Rautalammin Rakennus Oy:n osakekannasta 41,8 %. Kunta on antanut pääomaehtoista lainaa yhtiölle. Sopimus on voimassa. Kunnan tavoite on, että yhtiö kykenee maksamaan pääomaehtoiset lainat takaisin kunnalle.

Tavoitteet 2020 -2023:

Rautalammin kunta myy omistamiaan Rautalammin Rakennus Oy:n osakkeita sen jälkeen, kun yhtiö on maksanut kunnalle takaisin kunnan myöntämän pääomaehtoisen lainan.

Rautalammin Pappilanpellon Lämpö Oy (0276425-8)

Pappilanpellon Lämpö Oy on Rautalammin Kunnan (140 osaketta) ja Rautalammin Rakennus Oyn (40 osaketta) omistama yhtiö. Yhtiön toimialana on omistaa ja vuokralla hallita lämpökeskus- ja alakeskushuoneita sekä omistaa niissä olevat laitteistot. Yhtiö omistaa lämpöyhtiön kanssa sopimuksen tehneisiin kiinteistöihin johtavat kanavat ja johdot sekä huolehtii lämpösopimuksen tehneiden yhtiöiden lämmityksestä, lämpimänveden jakelusta ja kiinteistöjen huollosta. Yhtiön hallinto on järjestetty uudelleen vuoden 2019 aikana. Pappilanpellon Lämpö Oy tullaan lopettamaan vuonna 2021. Sopimukset taloyhtiöiden kanssa irtisanotaan 5/2020 mennessä.

As Oy Tiinari

Rautalammin kunta omistaa As Oy Tiinarin osakkeista 13 268 osaketta (88,45 %). Yhtiöllä toimii hallitus ja kunnan edustajat on valittu yhtiökokoukseen. Yhtiössä tehdään normaaleja vuosikorjauksia. Lisäksi asuinalueen viihtyvyyteen tullaan kiinnittämään huomiota.

As Oy Lupsakas

As Oy Lupsakkaan osakemäärä on 15 000 kappaletta. Kunta omistaa 4 505 kappaletta eli 0,30 %, kaksi huoneistoa. Yhtiössä toteutetaan normaaleja vuosikorjauksia vuosina 2020 -2023.

As Oy Rautalammin Kuusitie 3

Rautalammin kunta omistaa As Oy Rautalammin Kuusitie 3:ssa yhden huoneiston. Kunta vuokraa tätä huoneistoa ulkopuolisille.

Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalo

Rautalammin kunta omistaa Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalossa olevan kunnan johtokeskuksen. Rautalammin kunta omisti kiinteistöyhtiöstä 23 % osakekannasta 31.12.2011. Uusien ohjeiden mukaan kunnan johtokeskus ei välttämättä vaadi kunnalta erityistiloja poikkeus- ja kriisiolojen johtamista varten, vaan johtokeskus voidaan järjestää normaaliajan tiloihin ts. kunnanvirastoon. Rautalammin kunta omistaa Rautalammin virastotalosta toimisto- ja varastotiloja. Kiinteistöyhtiön taloudellinen tilanne on hyvä.

Tavoitteet vuosiksi 2020-2023

1. Kunta luopuu nykyisestä johtokeskuksesta ja toteuttaa johtokeskustilat kunnanviraston alakertaan poikkeus- ja kriisiaikojen johtamista varten. Ennen näitä järjestelyjä selvitetään, onko tarvetta em. tiloja käyttää edelleen väestötiloina suunnittelukauden aikana.
2. Rautalammin kunta myy kunnan Kiinteistö Oy Rautalammin Virastotalon toimisto-, varasto- ja johtokeskustilat.

As Oy Rautalammin Lassilanpolku

Kunnan tämän hetkinen omistusosuus asunto-osakeyhtiöstä on 33,77 %. (153 osaketta/440 osakkeesta) Kunta omistaa asuntoyhtiöstä kolme osakehuoneistoa, huoneistot on vuokrattu.

Kehitysyhtiö SavoGrow Oy

Kehitysyhtiö SavoGrow Oy on elinkeino- ja elinvoimayhtiö, joka auttaa Keiteleen, Pielaveden, Rautalammin, Suonenjoen, Tervon ja Vesannon yrityksiä kasvuun. Rautalammin kunta omistaa Savogrow Oy:stä 15,51 %.

Tavoitteet 2020-2023

1. Yhtiö raportoi kunnanhallitukselle yhtiön tavoitteiden toteutumisesta ja erityisesti rautalampilaisiin yrityksiin kohdistuneista toimenpiteistä.
2. Yhteistyötä ja vuorovaikutusta kunnan ja yhtiön välillä kehitetään erityisesti kuntakehittämisen osalta

Istekki Oy

Istekki Oy on perustettu v.2006 ja se on noin 600 työntekijän informaatio- sekä terveyden ja hyvinvoinnin teknologian asiantuntijaorganisaatio. Yhtiön pääkonttori sijaitsee Kuopiossa ja toimipisteet löytyvät myös Jyväskylästä ja Tampereelta. Rautalammin kunta omistaa Istekki Oy:stä viisi (5) A-sarjan osaketta.

Tavoitteet 2020-2023

1. Yhtiön asiantuntemusta hyödynnetään tarpeen mukaan.

Sansia Oy

Sansia Oy on vuonna 2011 perustettu julkisomisteinen palveluyhtiö. Syyskuun 2018 puoliväliin saakka yhtiö tunnettiin IS-Hankinnan nimellä. Yritys tarjoaa hankinta- ja sopimushallinnan palveluita, hankintakoulutusta ja kanavan sähköiseen tilaamiseen. Yrityksen asiakkaita ovat sen omistajat eli 100 kuntaa, kuntayhtymää, sairaanhoitopiiriä, energiayhtiötä ja muuta julkisyhteisöä. Rautalammin kunta omistaa Sansia Oy:stä yhden osuuden.

Tavoitteet 2020-2023

1. Yhtiön hankintaosaamista ja yhteishankintakilpailutuksia hyödynnetään kunnan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti.

TULOSLASKELMA

TP 2018	TA 2019		Nimi	Talarvio	Kasvu	TS 2021	TS 2022
				2 020	18/20		
			TULOSLASKELMA				
			TOIMINTATUOTOT				
1 057 575	1 188 488	*	Myyntituotot	1 316 405	10,80	1 277 184	1 277 314
983 162	904 872	*	Maksutuotot	898 886	-0,70	889 976	889 976
695 464	282 000	*	Tuet ja avustukset	364 770	29,40	294 772	294 772
600 295	674 789	*	Muut toimintatuotot	576 268	-14,60	573 968	575 657
3 336 497	3 050 149	***	TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 156 329	3,50	3 035 900	3 037 719
			TOIMINTAKULUT				
			Henkilöstökulut				
-6 557 802	-6 553 845	*	Palkat ja palkkiot	-6 751 443	3,00	-6 749 890	-6 745 390
			Henkilösivukulut				
-1 473 732	-1 452 508	*	Eläkekulut	-1 443 511	-0,60	-1 435 621	-1 436 561
-189 069	-212 500	*	Muut henkilösivukulut	-183 020	-13,90	-182 620	-182 770
-8 220 603	-8 218 853	**	Henkilöstökulut yhteensä	-8 377 974	1,90	-8 368 131	-8 364 721
-11 494 375	-12 174 339	*	Asiakaspalvelujen ostot	-13 246 336	8,80	-13 196 144	-13 196 144
-2 975 375	-2 824 868	*	Muiden palvelujen ostot	-2 833 801	0,30	-2 757 195	-2 753 230
-14 469 750	-14 999 207	**	Palvelujen ostot	-16 080 137	7,20	-15 953 339	-15 949 374
-1 391 831	-1 420 713	*	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 465 688	3,20	-1 438 006	-1 441 174
-921 175	-941 500	*	Avustukset	-849 000	-9,80	-850 000	-850 000
-335 723	-274 798	*	Muut toimintakulut	-223 867	-18,50	-210 167	-210 107
-25 339 082	-25 855 071	***	TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-26 996 666	4,40	-26 819 643	-26 815 376
			TOIMINTAKATE				
-22 002 585	-22 804 922			-23 840 337	4,50	-23 783 743	-23 777 657
10 336 417	10 890 000	*	Verotulot	10 838 000	-0,50	10 929 000	11 172 000
12 131 623	11 475 710	*	Valtionosuudet	12 390 836	8,00	12 390 836	12 390 836
			Rahoitustuotot ja -kulut				
192	1 000	*	Korkotuotot	0	-100,00	0	0
343 292	250 000	*	Muut rahoitustuotot	320 000	28,00	320 000	320 000
-131 266	-220 000	*	Korkokulut	-150 700	-31,50	-150 700	-150 700
-1 138	-720	*	Muut rahoituskulut	0	-100,00	0	0
676 535	-408 932		VUOSIKATE	-442 201	8,10	-294 607	-45 521
			Poistot ja arvonalentumiset				
-984 981	-950 086	*	Suunn.mukaiset poistot	-1 034 846	8,90	-1 029 150	-1 029 150
			Satunnaiset erät				
95 000	0	*	Satunnaiset tuotot	150 000	0,00	0	0
0	0	*	Satunnaiset kulut	-300 000	0,00	0	0
-213 446	-1 359 018		TILIKAUDEN TULOS	-1 627 047	19,70	-1 323 757	-1 074 671
-213 446	-1 359 018		TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-1 627 047	19,70	-1 323 757	-1 074 671

KÄYTTÖTALOUDEN LISTAUS

		TP 2018	TA 2019	TA 2020	Kasvu 19/20	Ero 19/20
1	KÄYTTÖTALOUS					
10	VAALIT					
100	VALTIOLLISET VAALIT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-5 848	-9 380	0	-100,00	9 380
***	M E N O T (ulkoiset)	4 474	10 980	0	-100,00	-10 980
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-1 374	1 600	0	-100,00	-1 600
*	Menot (sisäiset)	125	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	125	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1 249	1 600	0	-100,00	-1 600
110	KUNNALLISVAALIT					
***	M E N O T (ulkoiset)	3 039	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 039	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 039	0	0	0,00	0
10	VAALIT YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-5 848	-9 380	0	-100,00	9 380
***	M E N O T (ulkoiset)	7 513	10 980	0	-100,00	-10 980
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 666	1 600	0	-100,00	-1 600
*	Menot (sisäiset)	125	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	125	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 791	1 600	0	-100,00	-1 600

1	KÄYTTÖTALOUS					
14	TILINTARKASTUS					
130	TILINTARKASTUS					
***	M E N O T (ulkoiset)	19 086	13 850	17 460	26,10	3 610
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	19 086	13 850	17 460	26,10	3 610
*	Menot (sisäiset)	1 576	1 380	1 138	-17,50	-242
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 576	1 380	1 138	-17,50	-242
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	20 662	15 230	18 598	22,10	3 368
14	TILINTARKASTUS YHTEENSÄ					
***	M E N O T (ulkoiset)	19 086	13 850	17 460	26,10	3 610
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	19 086	13 850	17 460	26,10	3 610
*	Menot (sisäiset)	1 576	1 380	1 138	-17,50	-242
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 576	1 380	1 138	-17,50	-242
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	20 662	15 230	18 598	22,10	3 368

1	KÄYTTÖTALOUS					
18	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO					
140	KUNNANVALTUUSTO					
***	M E N O T (ulkoiset)	58 492	50 980	45 150	-11,40	-5 830
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	58 492	50 980	45 150	-11,40	-5 830
*	Menot (sisäiset)	16 768	18 437	27 062	46,80	8 625
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	16 768	18 437	27 062	46,80	8 625
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	75 259	69 417	72 212	4,00	2 795
150	KUNNANHALLITUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-291 351	-208 800	0	-100,00	208 800
***	M E N O T (ulkoiset)	669 300	626 182	360 950	-42,40	-265 232
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	377 949	417 382	360 950	-13,50	-56 432
*	Menot (sisäiset)	55 269	36 965	32 349	-12,50	-4 616
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	55 269	36 965	32 349	-12,50	-4 616
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	433 218	454 347	393 299	-13,40	-61 048
18	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO YHT.					
***	T U L O T (ulkoiset)	-291 351	-208 800	0	-100,00	208 800
***	M E N O T (ulkoiset)	727 792	677 162	406 100	-40,00	-271 062
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	436 441	468 362	406 100	-13,30	-62 262
*	Menot (sisäiset)	72 036	55 402	59 411	7,20	4 009
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	72 036	55 402	59 411	7,20	4 009
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	508 477	523 764	465 511	-11,10	-58 253

1	KÄYTTÖTALOUS					
22	HALLINTO JA TALOUS					
170	YLEISHALLINTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-138 808	-102 000	-70 000	-31,40	32 000
***	M E N O T (ulkoiset)	580 643	561 476	508 232	-9,50	-53 244
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	441 835	459 476	438 232	-4,60	-21 244
*	Suunnitelmapoistot	4 343	4 344	3 982	-8,30	-362
*	Tulot (sisäiset)	-66 344	-68 361	-53 410	-21,90	14 951
*	Menot (sisäiset)	77 740	60 890	61 761	1,40	871
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	15 740	-3 127	12 333	-494,40	15 460
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	457 575	456 349	450 565	-1,30	-5 784
180	TALOUSHALLINTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-38 026	-52 000	-40 000	-23,10	12 000
***	M E N O T (ulkoiset)	572 181	587 957	593 871	1,00	5 914
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	534 155	535 957	553 871	3,30	17 914
*	Tulot (sisäiset)	-345 651	-276 736	-338 431	22,30	-61 695
*	Menot (sisäiset)	23 493	24 910	24 055	-3,40	-855
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-322 158	-251 826	-314 376	24,80	-62 550
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	211 997	284 131	239 495	-15,70	-44 636
22	HALLINTO JA TALOUS YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-176 834	-154 000	-110 000	-28,60	44 000
***	M E N O T (ulkoiset)	1 152 824	1 149 433	1 102 103	-4,10	-47 330
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	975 990	995 433	992 103	-0,30	-3 330
*	Suunnitelmapoistot	4 343	4 344	3 982	-8,30	-362
*	Tulot (sisäiset)	-411 995	-345 097	-391 841	13,50	-46 744
*	Menot (sisäiset)	101 233	85 800	85 816	0,00	16
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-306 419	-254 953	-302 043	18,50	-47 090
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	669 572	740 480	690 060	-6,80	-50 420

1	KÄYTTÖTALOUS					
26	ELINKEINOTOIMI					
190	ELINVOIMALAUTAKUNTA					
***	M E N O T (ulkoiset)	18 636	32 922	29 550	-10,20	-3 372
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	18 636	32 922	29 550	-10,20	-3 372
*	Menot (sisäiset)	3 714	6 598	7 291	10,50	693
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	3 714	6 598	7 291	10,50	693
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	22 349	39 520	36 841	-6,80	-2 679
205	YRITTÄJÄKOULUTUS JA -KASVATUS					
***	M E N O T (ulkoiset)	450	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	450	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	450	0	0	0,00	0
206	KAMPANJAT/MARKKIN. JA AVUST.					
***	M E N O T (ulkoiset)	10 577	20 300	17 800	-12,30	-2 500
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	10 577	20 300	17 800	-12,30	-2 500
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	10 577	20 300	17 800	-12,30	-2 500
208	YRITYSVERKOSTOHAUTOMO					
***	T U L O T (ulkoiset)	0	-2 000	-2 000	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	10 731	18 000	18 000	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	10 731	16 000	16 000	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	10 731	16 000	16 000	0,00	0

210	PROJEKTIT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-248 468	0	0	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	243 717	0	0	0,00	0
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-4 751	0	0	0,00	0
*	Tulot (sisäiset)	-1 495	0	0	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	1 671	0	0	0,00	0
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	176	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-4 575	0	0	0,00	0
215	SAVOGROW					
***	M E N O T (ulkoiset)	136 230	157 000	168 000	7,00	11 000
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	136 230	157 000	168 000	7,00	11 000
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	136 230	157 000	168 000	7,00	11 000
220	TAPAHTUMAT					
***	M E N O T (ulkoiset)	19 751	32 000	11 000	-65,60	-21 000
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	19 751	32 000	11 000	-65,60	-21 000
*	Menot (sisäiset)	1 228	320	1 862	481,90	1 542
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 228	320	1 862	481,90	1 542
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	20 979	32 320	12 862	-60,20	-19 458
230	MATKAILU					
***	T U L O T (ulkoiset)	-1 208	0	0	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	18 550	23 320	27 280	17,00	3 960
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	17 342	23 320	27 280	17,00	3 960
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	17 342	23 320	27 280	17,00	3 960
240	MAA-JA METSÄTAL.YRITYKSET					
***	M E N O T (ulkoiset)	5 064	0	0	0,00	0
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	5 064	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	5 064	0	0	0,00	0
26	ELINKEINOTOIMI YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-249 676	-2 000	-2 000	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	463 706	283 542	271 630	-4,20	-11 912
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	214 030	281 542	269 630	-4,20	-11 912
*	Tulot (sisäiset)	-1 495	0	0	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	6 613	6 918	9 153	32,30	2 235
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	5 118	6 918	9 153	32,30	2 235
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	219 148	288 460	278 783	-3,40	-9 677

1	KÄYTTÖTALOUS					
30	MAASEUTUTOIMI					
270	MAASEUTUTOIMI					
***	M E N O T (ulkoiset)	47 800	59 032	55 334	-6,30	-3 698
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	47 800	59 032	55 334	-6,30	-3 698
*	Menot (sisäiset)	6 458	8 294	8 100	-2,30	-194
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	6 458	8 294	8 100	-2,30	-194
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	54 258	67 326	63 434	-5,80	-3 892
30	MAASEUTUTOIMI YHTEENSÄ					
***	M E N O T (ulkoiset)	47 800	59 032	55 334	-6,30	-3 698
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	47 800	59 032	55 334	-6,30	-3 698
*	Menot (sisäiset)	6 458	8 294	8 100	-2,30	-194
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	6 458	8 294	8 100	-2,30	-194
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	54 258	67 326	63 434	-5,80	-3 892

1	KÄYTTÖTALOUS					
38	SOSIAALITOIMI					
307	PERUSTURVAOSASTON HALLINTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-280	-200	0	-100,00	200
***	M E N O T (ulkoiset)	134 240	139 632	135 864	-2,70	-3 768
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	133 960	139 432	135 864	-2,60	-3 568
*	Menot (sisäiset)	97 878	78 121	91 595	17,20	13 474
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	97 878	78 121	91 595	17,20	13 474
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	231 838	217 553	227 459	4,60	9 906
310	SOSIAALIPALVELUT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-218 528	-211 150	-342 994	62,40	-131 844
***	M E N O T (ulkoiset)	3 427 053	3 521 939	4 288 938	21,80	766 999
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 208 525	3 310 789	3 945 944	19,20	635 155
*	Suunnitelmapoistot	8 531	5 972	4 180	-30,00	-1 792
*	Tulot (sisäiset)	-26 241	-24 950	-26 500	6,20	-1 550
*	Menot (sisäiset)	49 804	41 919	65 804	57,00	23 885
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	32 094	22 941	43 484	89,50	20 543
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 240 619	3 333 730	3 989 428	19,70	655 698
330	KOTIHOITO- JA VANHUSPALVELUT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-883 339	-813 730	-953 436	17,20	-139 706
***	M E N O T (ulkoiset)	3 294 172	3 419 023	3 532 478	3,30	113 455
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 410 833	2 605 293	2 579 042	-1,00	-26 251
*	Suunnitelmapoistot	56 978	62 013	55 385	-10,70	-6 628
*	Tulot (sisäiset)	-20 748	0	0	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	419 506	388 251	392 450	1,10	4 199
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	455 736	450 264	447 835	-0,50	-2 429
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 866 569	3 055 557	3 026 877	-0,90	-28 680

335	RAVINTOKESKUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-47 718	-40 606	-93 036	129,10	-52 430
***	M E N O T (ulkoiset)	426 393	492 095	504 328	2,50	12 233
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	378 675	451 489	411 292	-8,90	-40 197
*	Tulot (sisäiset)	-494 952	-525 151	-510 676	-2,80	14 475
*	Menot (sisäiset)	48 957	22 475	50 671	125,50	28 196
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-445 995	-502 676	-460 005	-8,50	42 671
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-67 320	-51 187	-48 713	-4,80	2 474
38	SOSIAALITOIMI YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-1 149 865	-1 065 686	-1 389 466	30,40	-323 780
***	M E N O T (ulkoiset)	7 281 858	7 572 689	8 461 608	11,70	888 919
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	6 131 993	6 507 003	7 072 142	8,70	565 139
*	Suunnitelmapoistot	65 509	67 985	59 565	-12,40	-8 420
*	Tulot (sisäiset)	-541 941	-550 101	-537 176	-2,30	12 925
*	Menot (sisäiset)	616 144	530 766	600 520	13,10	69 754
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	139 712	48 650	122 909	152,60	74 259
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	6 271 705	6 555 653	7 195 051	9,80	639 398

1	KÄYTTÖTALOUS					
42	TERVEYDENHUOLTO					
360	KANSANTERVEYSTYÖ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-161 031	-166 524	-186 524	12,00	-20 000
***	M E N O T (ulkoiset)	3 237 928	3 543 430	3 589 991	1,30	46 561
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	3 076 897	3 376 906	3 403 467	0,80	26 561
*	Suunnitelmapoistot	33 260	33 260	33 260	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	40 155	38 838	35 333	-9,00	-3 505
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	73 414	72 098	68 593	-4,90	-3 505
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 150 311	3 449 004	3 472 060	0,70	23 056
370	SAIRAANHOITOLAITOKSET					
***	T U L O T (ulkoiset)	-18 738	0	0	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	4 776 919	4 867 162	5 214 907	7,10	347 745
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	4 758 181	4 867 162	5 214 907	7,10	347 745
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	4 758 181	4 867 162	5 214 907	7,10	347 745
380	YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-3 067	0	0	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	182 951	195 310	199 420	2,10	4 110
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	179 884	195 310	199 420	2,10	4 110
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	179 884	195 310	199 420	2,10	4 110
42	TERVEYDENHUOLTO YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-182 836	-166 524	-186 524	12,00	-20 000
***	M E N O T (ulkoiset)	8 197 798	8 605 902	9 004 318	4,60	398 416
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	8 014 962	8 439 378	8 817 794	4,50	378 416
*	Suunnitelmapoistot	33 260	33 260	33 260	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	40 155	38 838	35 333	-9,00	-3 505
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	73 414	72 098	68 593	-4,90	-3 505
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	8 088 377	8 511 476	8 886 387	4,40	374 911

1	KÄYTTÖTALOUS					
46	KOULUTUS					
404	HALLINTO					
****	M E N O T (ulkoiset)	58 604	51 501	45 043	-12,50	-6 458
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	58 604	51 501	45 043	-12,50	-6 458
*	Tulot (sisäiset)	-447	-300	-572	90,70	-272
*	Menot (sisäiset)	2 374	2 051	2 221	8,30	170
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 927	1 751	1 649	-5,80	-102
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	60 531	53 252	46 692	-12,30	-6 560
410	PERUSKOULUTUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-185 802	-181 411	-192 938	6,40	-11 527
***	M E N O T (ulkoiset)	2 718 058	2 657 535	2 743 185	3,20	85 650
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	2 532 256	2 476 124	2 550 247	3,00	74 123
*	Suunnitelmapoistot	143 712	109 182	184 947	69,40	75 765
*	Tulot (sisäiset)	-38 770	-57 501	-61 758	7,40	-4 257
*	Menot (sisäiset)	379 279	388 124	410 671	5,80	22 547
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	484 221	439 805	533 860	21,40	94 055
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	3 016 477	2 915 929	3 084 107	5,80	168 178
420	LUKIO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-44 237	-22 600	-86 554	283,00	-63 954
***	M E N O T (ulkoiset)	770 661	658 175	830 366	26,20	172 191
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	726 424	635 575	743 812	17,00	108 237
*	Suunnitelmapoistot	115 098	114 127	114 127	0,00	0
*	Tulot (sisäiset)	-3 390	-4 050	-4 050	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	131 259	118 586	131 830	11,20	13 244
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	242 967	228 663	241 907	5,80	13 244
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	969 391	864 238	985 719	14,10	121 481
440	AIKUISKOULUTUS					
***	M E N O T (ulkoiset)	51 380	66 584	49 432	-25,80	-17 152
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	51 380	66 584	49 432	-25,80	-17 152
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	51 380	66 584	49 432	-25,80	-17 152

450	JOUKKOLIIKENNE					
***	T U L O T (ulkoiset)	-980	-2 500	-2 480	-0,80	20
***	M E N O T (ulkoiset)	17 825	25 650	18 623	-27,40	-7 027
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	16 845	23 150	16 143	-30,30	-7 007
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	16 845	23 150	16 143	-30,30	-7 007
453	LASTEN PÄIVÄHOITO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-83 657	-86 000	-77 860	-9,50	8 140
***	M E N O T (ulkoiset)	1 013 880	1 119 176	1 067 582	-4,60	-51 594
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	930 222	1 033 176	989 722	-4,20	-43 454
*	Suunnitelmapoistot	4 877	4 832	4 794	-0,80	-38
*	Tulot (sisäiset)	-10 491	-11 308	-17 728	56,80	-6 420
*	Menot (sisäiset)	204 523	154 409	209 063	35,40	54 654
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	198 909	147 933	196 129	32,60	48 196
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 129 131	1 181 109	1 185 851	0,40	4 742
454	ESIOPETUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-6 467	0	0	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	66 428	60 998	60 993	0,00	-5
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	59 961	60 998	60 993	0,00	-5
*	Tulot (sisäiset)	-1 252	-1 200	-1 896	58,00	-696
*	Menot (sisäiset)	35 940	45 751	45 421	-0,70	-330
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	34 688	44 551	43 525	-2,30	-1 026
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	94 650	105 549	104 518	-1,00	-1 031
46	KOULUTUS YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-321 143	-292 511	-359 832	23,00	-67 321
***	M E N O T (ulkoiset)	4 696 835	4 639 619	4 815 224	3,80	175 605
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	4 375 692	4 347 108	4 455 392	2,50	108 284
*	Suunnitelmapoistot	263 687	228 141	303 868	33,20	75 727
*	Tulot (sisäiset)	-54 350	-74 359	-86 004	15,70	-11 645
*	Menot (sisäiset)	753 375	708 921	799 206	12,70	90 285
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	962 711	862 703	1 017 070	17,90	154 367
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	5 338 404	5 209 811	5 472 462	5,00	262 651

1	KÄYTTÖTALOUS					
50	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA					
460	NUORISO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-29 195	-27 500	-29 000	5,50	-1 500
***	M E N O T (ulkoiset)	82 882	71 987	91 944	27,70	19 957
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	53 687	44 487	62 944	41,50	18 457
*	Menot (sisäiset)	21 130	21 116	26 355	24,80	5 239
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	21 130	21 116	26 355	24,80	5 239
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	74 817	65 603	89 299	36,10	23 696
470	LIIKUNTA					
***	T U L O T (ulkoiset)	-32 034	-22 400	-26 500	18,30	-4 100
***	M E N O T (ulkoiset)	198 046	188 537	182 415	-3,20	-6 122
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	166 012	166 137	155 915	-6,20	-10 222
*	Suunnitelmapoistot	26 637	24 518	28 614	16,70	4 096
*	Tulot (sisäiset)	-968	-1 000	-1 000	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	39 599	45 945	49 926	8,70	3 981
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	65 267	69 463	77 540	11,60	8 077
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	231 279	235 600	233 455	-0,90	-2 145
480	KIRJASTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-11 385	-10 993	-10 200	-7,20	793
***	M E N O T (ulkoiset)	221 907	210 912	197 843	-6,20	-13 069
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	210 522	199 919	187 643	-6,10	-12 276
*	Suunnitelmapoistot	44 027	44 027	44 027	0,00	0
*	Tulot (sisäiset)	-19 525	-19 848	-55 338	178,80	-35 490
*	Menot (sisäiset)	52 941	52 965	32 750	-38,20	-20 215
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	77 443	77 144	21 439	-72,20	-55 705
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	287 965	277 063	209 082	-24,50	-67 981

490	KULTTUURITOIMI					
***	T U L O T (ulkoiset)	-386	-500	-500	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	31 943	49 375	42 936	-13,00	-6 439
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	31 557	48 875	42 436	-13,20	-6 439
*	Menot (sisäiset)	1 418	4 486	2 369	-47,20	-2 117
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 418	4 486	2 369	-47,20	-2 117
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	32 975	53 361	44 805	-16,00	-8 556
50	KULTTUURI JA VAPAA-AIKA YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-73 001	-61 393	-66 200	7,80	-4 807
***	M E N O T (ulkoiset)	534 778	520 811	515 138	-1,10	-5 673
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	461 778	459 418	448 938	-2,30	-10 480
*	Suunnitelmapoistot	70 663	68 545	72 641	6,00	4 096
*	Tulot (sisäiset)	-20 493	-20 848	-56 338	170,20	-35 490
*	Menot (sisäiset)	115 088	124 512	111 400	-10,50	-13 112
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	165 258	172 209	127 703	-25,80	-44 506
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	627 036	631 627	576 641	-8,70	-54 986

1	KÄYTTÖTALOUS					
54	TEKNINEN LAUTAKUNTA					
500	HALLINTO					
***	M E N O T (ulkoiset)	135 642	119 205	108 139	-9,30	-11 066
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	135 642	119 205	108 139	-9,30	-11 066
*	Menot (sisäiset)	52 517	42 779	49 167	14,90	6 388
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	52 517	42 779	49 167	14,90	6 388
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	188 158	161 984	157 306	-2,90	-4 678
510	JÄTEHUOLTO					
***	M E N O T (ulkoiset)	1 795	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 795	0	0	0,00	0
*	Suunnitelmapoistot	896	896	896	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	168	0	0	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 064	896	896	0,00	0
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	2 859	896	896	0,00	0
520	VESIHUOLTO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-383 137	-468 600	-506 593	8,10	-37 993
***	M E N O T (ulkoiset)	374 722	340 921	409 047	20,00	68 126
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	-8 415	-127 679	-97 546	-23,60	30 133
*	Suunnitelmapoistot	217 448	217 115	196 387	-9,50	-20 728
*	Tulot (sisäiset)	-56 692	-54 849	-54 498	-0,60	351
*	Menot (sisäiset)	18 587	18 751	13 493	-28,00	-5 258
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	179 343	181 017	155 382	-14,20	-25 635
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	170 929	53 338	57 836	8,40	4 498
530	PALO- JA PELASTUSTOIMI					
***	T U L O T (ulkoiset)	-30 407	-35 600	-31 824	-10,60	3 776
***	M E N O T (ulkoiset)	333 863	345 549	357 553	3,50	12 004
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	303 456	309 949	325 729	5,10	15 780
*	Suunnitelmapoistot	8 267	8 267	8 267	0,00	0
*	Menot (sisäiset)	5 643	9 450	10 608	12,30	1 158
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	13 909	17 717	18 875	6,50	1 158
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	317 365	327 666	344 604	5,20	16 938

540	KIINTEISTÖT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-402 115	-521 023	-429 748	-17,50	91 275
***	M E N O T (ulkoiset)	932 348	1 012 619	993 974	-1,80	-18 645
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	530 233	491 596	564 226	14,80	72 630
*	Suunnitelmapoistot	212 455	205 317	236 702	15,30	31 385
*	Tulot (sisäiset)	-853 940	-732 772	-806 823	10,10	-74 051
*	Menot (sisäiset)	153 029	155 931	151 848	-2,60	-4 083
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-488 457	-371 524	-418 273	12,60	-46 749
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	41 776	120 072	145 953	21,60	25 881
550	VARIKKO					
***	T U L O T (ulkoiset)	-12 421	-13 100	-21 632	65,10	-8 532
***	M E N O T (ulkoiset)	112 825	114 926	126 672	10,20	11 746
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	100 404	101 826	105 040	3,20	3 214
*	Suunnitelmapoistot	21 884	24 312	23 507	-3,30	-805
*	Tulot (sisäiset)	-31 308	-40 684	-46 364	14,00	-5 680
*	Menot (sisäiset)	2 665	2 446	5 484	124,20	3 038
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-6 760	-13 926	-17 373	24,80	-3 447
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	93 644	87 900	87 667	-0,30	-233
560	LIIKENNEVÄYLÄT					
***	T U L O T (ulkoiset)	-6 955	-12 632	-13 010	3,00	-378
***	M E N O T (ulkoiset)	149 774	176 153	160 810	-8,70	-15 343
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	142 819	163 521	147 800	-9,60	-15 721
*	Suunnitelmapoistot	79 796	86 462	91 779	6,10	5 317
*	Menot (sisäiset)	13 690	15 409	25 545	65,80	10 136
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	93 487	101 871	117 324	15,20	15 453
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	236 306	265 392	265 124	-0,10	-268

570	MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU					
***	T U L O T (ulkoiset)	150	0	0	0,00	0
***	M E N O T (ulkoiset)	46 544	68 937	50 090	-27,30	-18 847
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	46 694	68 937	50 090	-27,30	-18 847
*	Suunnitelmapoistot	1 331	0	3 992	0,00	3 992
*	Menot (sisäiset)	419	365	353	-3,30	-12
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	1 750	365	4 345	1 090,40	3 980
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	48 444	69 302	54 435	-21,50	-14 867
54	TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-834 885	-1 050 955	-1 002 807	-4,60	48 148
***	M E N O T (ulkoiset)	2 087 513	2 178 310	2 206 285	1,30	27 975
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	1 252 628	1 127 355	1 203 478	6,80	76 123
*	Suunnitelmapoistot	542 077	542 369	561 530	3,50	19 161
*	Tulot (sisäiset)	-941 940	-828 305	-907 685	9,60	-79 380
*	Menot (sisäiset)	246 717	245 131	256 498	4,60	11 367
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	-153 146	-40 805	-89 657	119,70	-48 852
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	1 099 482	1 086 550	1 113 821	2,50	27 271

1	KÄYTTÖTALOUS					
58	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA					
580	YMPÄRISTÖNSUOJELU					
***	T U L O T (ulkoiset)	-7 254	-3 500	-4 000	14,30	-500
***	M E N O T (ulkoiset)	42 079	46 886	57 760	23,20	10 874
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	34 825	43 386	53 760	23,90	10 374
*	Menot (sisäiset)	4 902	4 173	4 349	4,20	176
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	4 902	4 173	4 349	4,20	176
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	39 727	47 559	58 109	22,20	10 550
590	RAKENNUSVALVONTA JA OHJAUS					
***	T U L O T (ulkoiset)	-43 805	-35 400	-35 500	0,30	-100
***	M E N O T (ulkoiset)	79 496	96 855	83 706	-13,60	-13 149
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	35 692	61 455	48 206	-21,60	-13 249
*	Suunnitelmapoistot	5 442	5 442	0	-100,00	-5 442
*	Menot (sisäiset)	7 793	8 575	8 120	-5,30	-455
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	13 235	14 017	8 120	-42,10	-5 897
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	48 927	75 472	56 326	-25,40	-19 146
58	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-51 058	-38 900	-39 500	1,50	-600
***	M E N O T (ulkoiset)	121 576	143 741	141 466	-1,60	-2 275
****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	70 517	104 841	101 966	-2,70	-2 875
*	Suunnitelmapoistot	5 442	5 442	0	-100,00	-5 442
*	Menot (sisäiset)	12 695	12 748	12 469	-2,20	-279
****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	18 137	18 190	12 469	-31,50	-5 721
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	88 654	123 031	114 435	-7,00	-8 596

1	KÄYTTÖTALOUS					
1	KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-3 336 497	-3 050 149	-3 156 329	3,50	-106 180
***	M E N O T (ulkoiset)	25 339 080	25 855 071	26 996 666	4,40	1 141 595
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	22 002 583	22 804 922	23 840 337	4,50	1 035 415
*	Suunnitelmapoistot	984 981	950 086	1 034 846	8,90	84 760
*	Tulot (sisäiset)	-1 972 214	-1 818 710	-1 979 044	8,80	-160 334
*	Menot (sisäiset)	1 972 214	1 818 710	1 979 044	8,80	160 334
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	984 981	950 086	1 034 846	8,90	84 760
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	22 987 564	23 755 008	24 875 183	4,70	1 120 175
	KAIKKI YHTEENSÄ					
***	T U L O T (ulkoiset)	-3 336 497	-3 050 149	-3 156 329	3,50	-106 180
***	M E N O T (ulkoiset)	25 339 080	25 855 071	26 996 666	4,40	1 141 595
*****	TOIMINTAKATE (ulkoiset)	22 002 583	22 804 922	23 840 337	4,50	1 035 415
*	Suunnitelmapoistot	984 981	950 086	1 034 846	8,90	84 760
*	Tulot (sisäiset)	-1 972 214	-1 818 710	-1 979 044	8,80	-160 334
*	Menot (sisäiset)	1 972 214	1 818 710	1 979 044	8,80	160 334
*****	TOIMINTAKATE (sisäiset)	984 981	950 086	1 034 846	8,90	84 760
*****	TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	22 987 564	23 755 008	24 875 183	4,70	1 120 175

TULOSLASKELMAOSA

TP 2018	TA 2019		Nimi	TA 2020	Kasvu 18/20	TS 2021	TS 2022
		70	KUNNANHALLITUS				
		610	VEROTULOT				
-8 488 338	-8 825 000	7000	Kunnallisvero	-8 892 000	0,80	-8 943 000	-9 158 000
-1 121 536	-1 275 000	7010	Kiinteistövero	-1 141 000	-10,50	-1 141 000	-1 141 000
-726 543	-790 000	7020	Osuus yhteisöveron tuotosta	-805 000	1,90	-845 000	-873 000
-10 336 417	-10 890 000	**	VEROTULOT	-10 838 000	-0,50	-10 929 000	-11 172 000
		620	VALTIONOSUUDET				
-9 011 291	-11 475 710	7102	Peruspalvelujen valtionosuus	-12 390 836	8,00	-12 390 836	-12 390 836
-2 946 730	0	7104	Verotuloihin per. valt.os.tas.	0	0,00	0	0
-173 602	0	7110	Valtionosuudet opetus- ja	0	0,00	0	0
-12 131 623	-11 475 710	**	VALTIONOSUUDET	-12 390 836	8,00	-12 390 836	-12 390 836
		650	RAHOITUSTUOTOT JA KULUT				
2	0	6450	Muut kulut	0	0,00	0	0
-192	0	8030	Korkotuotot antolainoista	0	0,00	0	0
0	-1 000	8050	Muut korkotuotot	0	-100,00	0	0
-68	0	8110	Korot verotilityksistä	0	0,00	0	0
-317 646	-250 000	8120	Osingot	-300 000	20,00	-300 000	-300 000
-21 352	0	8130	Osuuskorot, perusp-oman korot	-20 000	0,00	-20 000	-20 000
-4 254	0	8140	Viivästyskorkotulot	0	0,00	0	0
-1	0	8170	Tilioikaisut	0	0,00	0	0
-12	0	8190	Poistettujen saatavien perint	0	0,00	0	0
130 570	220 000	8200	Korot pitkäaikaisista lainoist	150 000	-31,80	150 000	150 000
696	0	8250	Korot lyhytaikaisista lainoist	700	0,00	700	700
2	0	8310	Verotilityskorot	0	0,00	0	0
74	700	8320	Viivästyskorkomenot	0	-100,00	0	0
382	0	8400	Provisiot ja muut lainakust.	0	0,00	0	0
-211 799	-30 300	**	RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	-169 300	458,70	-169 300	-169 300
		670	SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
-95 000	0	9110	Satunnaiset tuotot	0	0,00	0	0
-95 000	0	**	SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT	0	0,00	0	0
-22 774 838	-22 396 010	***	KUNNANHALLITUS	-23 398 136	4,50	-23 489 136	-23 732 136
-22 774 838	-22 396 010	****	KAIKKI YHTEENSÄ	-23 398 136	4,50	-23 489 136	-23 732 136

RAHOITUS- JA INVESTOINTIOSA

RAHOITUS

Rahoitusosan sitovuus

Kunnanvaltuusto hyväksyy rahoitusosan toimielintasolla eli hyväksyy rahoitusosan toimielintasolla eli hyväksyy rahoituksen määrärahat menojen ja tulojen tasolla. Kunnanhallitus päättää rahoitusosan tehtävä – ja osatehtävä I:n tasosta. Tarvittavat päätökset rahoitusosan tarkemmasta jakamisesta tekee kunnanhallituksen määrittelemä viranhaltija.

Rahoituslistaus

TP 2018	TA 2019		Nimi	Talarvio 2 020	Kasvu % 18/20
		4	RAHOITUS		
		95	KUNNANHALLITUS		
		950	ANTOLAINOJEN VÄHENNYKSET		
-50 714	0	1369	Sepon Kaluste Ky	0	0,00
-40 000	0	1378	Rautalammin Rakennus Oy	0	0,00
714	0	1703	Hallinto-osasto ja vuokrat	0	0,00
-63 720	0	1834	Muut konsernisaatavat	0	0,00
-153 720	0	*	ANTOLAINOJEN VÄHENNYKSET	0	0,00
		970	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄH.		
513 020	0	2530	Lainat kotimaisilta talletus-	0	0,00
885 000	1 320 000	2540	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	1 340 000	-1,52
43 970	0	2560	Lainat valtiolta	0	0,00
62 500	0	2575	Lainat Kuntien Eläkevakuutuk-	0	0,00
2 851 414	0	2730	Lainat kotim talletuspankeilta	0	0,00
11 016 432	0	2740	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	0	0,00
233 823	0	2760	Lainat valtiolta	0	0,00
250 000	0	2775	Lainat Kuntien Eläkevakuutuk-	0	0,00
198 133	0	2957	Ostovelat	0	0,00
16 054 291	1 320 000	*	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄH.	1 340 000	-1,52
		980	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LIS		
-800 000	0	2530	Lainat kotimaisilta talletus-	0	0,00
-18 100 000	-2 000 000	2540	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	-2 500 000	-25,00
-18 900 000	-2 000 000	*	PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LIS	-2 500 000	-25,00
		990	LYHYTAIK.LAINOJEN LIS/VÄH		
32 143	0	2730	Lainat kotim talletuspankeilta	0	0,00
-30 000	0	2740	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	0	0,00
2 143	0	*	LYHYTAIK.LAINOJEN LIS/VÄH	0	0,00
-2 997 286	-680 000	**	KUNNANHALLITUS	-1 160 000	-70,59
-2 997 286	-680 000	***	RAHOITUS	-1 160 000	-70,59
-2 997 286	-680 000	****	KAIKKI YHTEENSÄ	-1 160 000	-70,59

INVESTOINNIT VUONNA 2020

Investointien sitovuus

Pääsääntönä on, että kunnanvaltuusto hyväksyy investointiosan määrärahat hanketasolla. Poikkeuksena kuitenkin ovat seuraavat hankekohtaisuusrajat eli mikäli yksi hanke ylittää seuraavat rajat (rahan euromäärä vaihtelee investointiryhmittäin), se käsitellään kunnanvaltuustossa hankekohtaisena.

Investointiosan määrärahataso

Hankekohtaisuuden rajat ovat seuraavat:

MÄÄRÄRAHATASO RYHMÄN SISÄLLÄ

Kiinteä omaisuus

Hankekohtainen raja

100.000 €

Talonrakennus

Talonrakennus

Toimielinten ratkaisuvälillä

1. Teknisen lautakunnan rakennuttamisjaosto 100.000 € / investointikohde, hanke

Julkinen käyttöomaisuus

Julkinen käyttöomaisuus

2. Tekninen lautakunta

100.001 – 300.000 €/investointikohde, hanke.

3. Kunnanhallitus 300.001-1.000.000 € / investointikohde, hanke

4. Kunnanvaltuusto 1.000.0001 €/investointikohde, hanke.

Liikelaitokset

Vesilaitos

Irtain omaisuus

Irtain omaisuus

Hankekohtaisuuden raja

50.000 €

Aineeton käyttöomaisuus

Arvopaperit

Hankekohtaisuuden raja

Kuntayhtymien pääomatalous

-

Muu investointitoiminta

Muu pääomatalous

Hankekohtaisuuden raja

Investointisuunnitelma

RAUTALAMMIN KUNTA								TALOUSARVIO 2020 ja SU 2021–2024
INVESTOINNIT v. 2020 ja SUUNNITELMAVUODET 2021-2024								9.12.2019
	Kok. kustann 1 000 €	Tulot 1 000 €	2020 1 000 €	2021 1 000 €	2022 1 000 €	2023 1 000 €	2024 1 000 €	Selite
8000 Maa-alueet	0							
8010 Rakennetut kiinteistöt	0							
76 TALONRAKENNUS								
8150 Perusturva talonrakennus								
Rautalammin terveyskeskuksen peruskorjaus; ilmastoitusuunn. 20, suunnittelu 60, toteutus 1200	1260			60	600	600		Investointi siirtynyt sotevalmistelun siirtymisen johdosta.
8200 Sivistystoimi talonrakennus								
Matti-Lohen koulun liikuntasali 400 m² loppuunsaattaminen	30		30					Liikuntasali valmistuu tammikuussa 2020, loput maksuerät ja lisätyöt, til.hankinnat
Urheilukentän huoltorakennus	190			20	170			Suunnittelu 20, toteutus 170
8250 Tekninen toimi talonrakennus								
Kunnanvirasto; sisäilmakorjaus	145		70					sisäilma 25 t€, toimistot lattiat ja huonejärjestelyt 45 t€
Ratsastuskeskus	20			20				pihojen kuivatus, ylläpitokorjaukset
Penttinpelto; päiväkodin laajennus	100		100					Leasing - rahoitus, suunn. kust. 180 t€ Arvio. <u>Eri vaihtoehtojen selvittäminen</u>
Asunto Oy Tiinari	30		30					Pihatyöt
Rautarasi vuokratalo	15		15					Liittymismaksu Pappilanpellon Lämpö Oy
78 JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS								
8450 Tekninen toimi julkinen käyttömaisuus								
Kaavatiet; katuvalaistuksen uusiminen	65				65			
Kaavatiet; asfaltointi ja ojen kunnostus	215		15	50	60	45	45	Asfaltointi vuosina 2020-2021 Vihertie, 2022 Riihipellontie, 2023 Koulutie
Kaavatiet; Toholahden teollisuusalueen kaavatie	300		300					
Kaavatiet; Kuutinharjun asemakaava-alueen tiestö	80		80					Suunnittelu ja rakentaminen
Yleiset alueet; Torin kehittäminen ja keskustaajaman puistorakentaminen	250		20	210	20			
Etelä- Konneveden vesistömatkailun mahdollistaminen; Konnekosken entisöinti	75	-56	75					Toteutus, TULOT 56t €/ELY-keskus
Etelä-Konneveden vesistömatkailun mahdollistaminen; venekanavan suunnittelu, lupaprosessi sekä rakentaminen	1660		20	240	1000	400		Yleiskaavojen tarkistus. Rahoitus tarkentuu (ELY)
Kerkonkosken sataman kohentaminen	10		10					Uusi kansi isoon laituriin
Kerkonkosken satama, polttoainejakelu	40		40					
Kirkonkylän rakennusasemakaavan käynnistäminen	100			50	50			
Toholahden yleiskaavan muutos	15		15					KTP -> T
Kierinniemen aluetyöt, tiestö, suunnittelu ja toteutus	90			15	75			Uuden ROY:n alue
Rautalampi-järven kunnostus	30	-30		15	15			TULOT 30 t€ELY
Suvantola - alueen suunnittelu ja toteutus	70		50	20				
Laurentiuksen polku	10		10					
8600 Sivistystoimi julkinen käyttömaisuus								
Kuntoportaat Turkkilanvuori	40		40					
Urheilukenttä, valaistus	13		13					

80 IRTAIN OMAISUUS								
8550 Perusturva irtain omaisuus								
Effica-ohjelma	60		60					Varautuminen soteen
8600 Sivistystoimi irtain omaisuus								
Matti-Lohen koulu, liikuntasalin kalusteet	20		20					Kilpailutus v.2019
Matti-Lohen koulun AV-laitteet	50			50				Osat ot eutus tehty v. 2018, älytaulut
Matti-Lohen koulun keittiö, keittiön uuni	60		60					
8650 Tekninen toimi irtain omaisuus								
Huoltokirjaohjelmisto; kunnan omistamat ja ylläpitämät rakennukset	10		10					
82 VESIHUOLTO								
8700 Vesilaitos kirkonkylä								
Saikarintien vesijohto (jatko), suunnittelu	40			40				
Kirkonkylän vesilaitoksen peruskorjaus (vedenottamorakennus)	55		55					
Vesijohtorunkolinjan peruskorjaus Himanit	110		110					
Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys	20		20					
Toholahdentien runkovesijohdon korjaus	220		10	210				suunn. 10, toteutus 210
Etäluettavat vesimittarit	100		10	60	30			Toholahdi 60kpl, 69 tien pohj.puoli 400 kpl , 69 tien eteläpuoli 200 kpl
Kuutinharjun asemakaava-alueen runkovesijohto	97		52					Suunnittelu ja rakentaminen
8750 Viemärlaitos kirkonkylä								
Rakennettujen siirtoviemäreiden varrella olevien kiinteistöjen yhdistäminen viemäriverkostoon ja niihin liittyvät talojohdot	140			140				
Vesi- ja viemäriverkoston saneeraussuunnitelma	55			55				
Viemäriverkoston saneeraus, toteutus	220					220		Kantatien 69 alla runko
Herrantien/Kerkonkoskentien talohaarojen rakentaminen (liittäminen siirtoviemäri)	75				25	25	25	
Keskustaajaman vesistöön sijoitetun viemärin siirtäminen maalle Savisilta-Kuutinharjun jv-pumppaamo välinen osuus	160			160				
Kuutinharjun asemakaava-alueen runkoviemärijohdot laitteineen	78		78					Suunnittelu ja rakentaminen
MENOT yhteensä €	6 435		1 418	1 415	2 110	1 290	70	
TULOT yhteensä €		-86	-56	-15	-15			
INVESTOINNIT NETTO, €	6 349		1 362	1 400	2 095	1 290	70	9.12.2019

HENKILÖSTÖOSA

HENKILÖSTÖTAVOITTEET 2020

Rautalammin kunnan tärkeänä menestystekijänä on hyvinvoiva henkilöstö. Työhyvinvointi tarkoittaa turvallista, terveellistä ja tuottavaa työtä, jota ammattitaitoiset työntekijät ja työyhteisöt tekevät hyvin johdetussa organisaatiossa.

Tavoitteet vuodelle 2019

1. Esimiestyö ja työyhteisötaidot

- Esimiestyötä kehitetään jatkuvasti, vuoden 2020 teemoina : viestintä, työhyvinvointi
- Henkilöstölle järjestetään luentoja/ ryhmätoimintaa tarpeen mukaan (työhyvinvointikyselyn tuloksista/ työterveyshuollon havainnoista johdetut teemat: univaikeudet, stressi, henkinen hyvinvointi.
- Esimies ja työntekijä käyvät vähintään kerran vuodessa kehityskeskustelun, jossa keskustellaan mm. menneen kauden tuloksista, seuraavan kauden tavoitteista, ammatillisista kehittämistarpeista, yksilöllisestä työhyvinvoinnista yms. Tavoitteena, että keskustelut on käyty 100% joka työpisteessä. (Esimiehet raportoivat toimialajohtajille.)

2. Osaamisen kehittäminen

- Täydennys-, uudelleen- ja jatkokoulutus on suunnitelmallista, työyksiköiden tarpeista lähtevää toimintaa, tarpeita pyritään ennakoimaan (mittareina koulutuspäivät/ henk.)
- Tarpeen mukaan hyödynnetään työnohjausta, työparityöskentelyä, kehittämishankkeita
- Huolehditaan hiljaisen tiedon siirtämisestä, mentorointi.

3. Tiedottaminen ja viestintä

- Tavoitteena avoimuus ja hyvä sisäinen vuorovaikutteinen viestintä.
- Työpaikkakokoukset pidetään työyhteisöissä säännöllisesti
- Yhteistyötoimintatyöskentelyn kehittäminen, teemalliset kokoukset 2-4 krt vuodessa.

4. Työhyvinvointikyselyn 2019 tavoitteiden toteutumisen seuranta

- Työhyvinvoinnin seurantaan liittyvät pulssikyselyt tehdään 2020. Kyselyn perusteella määriteltyjen kehittämistavoitteiden toteutumisen seuranta/raportointi.

5. Työkyvyn ja työhyvinvoinnin tukeminen

- Laaja työterveyshuoltosopimus.
- Työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät on kartoitettu (toimialoilla/ työpaikoilla) ja tunnistettu (riskikartoitus)
- Työhyvinvointia koskeissa asioissa toimitaan yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa mm. työterveyshuolto, työsuojeluviranomaiset.
- Työterveyshuollossa painopiste on vaikuttavassa, ennaltaehkäisevässä työterveyshuolloissa, toimintaohjelma päivitetään uuden toimijan (Mehiläinen) kanssa.
- Varhaisen tuen malli aktiivisessa käytössä kaikissa Rautalammin kunnan työpisteissä.
- Korvaavan työn malli käytössä, yhteistyössä työterveyshuollon kanssa, toteutumista seurataan.
- Etätyöllä tuetaan henkilöstön jaksamista ja tuottavuutta.
- Työnantaja tukee liikunta- ja hyvinvointitoimintaa :mm. Smartum liikunta- ja kulttuurikortti (a´50€/ henk/v), kuntosali- ja uimahallietuudet, liikuntaryhmät mm. cirkuit, vesijumppa, työpaikkojen virkistysiltpäivät, työnantajat yhteiset pikkujoulut tms.
- työhyvinvoinnin kehittämiseksi tehdään henkilöstölle kysely, jossa kartoitetaan ideoita ja toiveita työhyvinvoinnin kehittämiseksi.
- Toimien tehokkuutta seurataan mm. sairauspoissaoloja seuraamalla ja reagoimalla ajoissa, mikäli hälyttäviä merkkejä havaitaan.

6. Työsuojelu

- Työtapaturmia ehkäistään, riskienkartoitus jatkuvaa toimintaa.
- Läheltä piti tilanteet dokumentoidaan.
- Yhteistyötoimikunnan kokouksissa vähintään yhdessä kokouksessa teemana on työsuojelu ja sen kehittäminen.
- Ensiapuvalmius pidetään lain määrittämällä tasolla joka työpisteessä.
- Sisäilmaryhmä kokoontuu säännöllisesti.
- Työtapaturmien riskiä vähennetään ohjeistuksella ja neuvonnalla, vastuu esimiehillä.

7. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivitys**RAUTALAMMIN KUNNAN HENKILÖSTÖ 31.12.2019**

Toimintayksikkö	Vakinaiset		Määräaikaiset		Työllistetyt		Oppisopimus		Sivut.
	Kok.aik.	Osa-aik.	Kok.aik.	Osa-aik.	Kok.aik.	Osa-aik.	Kok.aik.	Osa-aik.	
Yleishallinto	8		2						
Sosiaalitoimi	51	9	10	7	1	1			
Sivistystoimi	74	11	6	6		1			3
Tekninen toimi, tuntip.	7		1		1		2		
Käinteistöhenkilöstö	9	1	2						
	149	21	21	13	2	2	2		3
Yhteensä	213								
Viran- ja toimenhaltijat	213								
Omaishoitajat	20								
Perhehoitajat	2								
	235								

Henkilöstömäärän kehitys vuosina 2012-2019					
	Hallinto	Sosiaalitoi	Sivistystoi	Tekninen	Yhteensä
31.12.2012	10	67	101	23	201
31.12.2013	10	71	98	23	202
31.12.2014	10	73	98	25	206
31.12.2015	9	69	97	21	196
31.12.2016	13	72	100	22	207
31.12.2017	17	74	95	24	210
31.12.2018	14	70	101	24	209
arvio 2019	10	79	101	23	213

